

Združenje kovinske industrije

Kovinska industrija

**Podatki in ocena gospodarjenja kovinske
industrije v letu 2015**

Ljubljana, avgust 2016

POGLEDI DIREKTORJEV NEKATERIH NAŠIH PODJETIJ NA PRETEKLO LETO

Poslovno leto 2015 je bilo za panogo in za podjetje Gorenje Orodjarna, d.o.o. zelo uspešno. Povpraševanje je bilo zelo veliko, naročil prav tako. Predvsem pa je pomembno, da se je kakovost povpraševanja povečala, saj so naši kupci povpraševali predvsem po kompleksnejših orodjih in sistemih. Z združevanjem kapacitet, ki so na razpolago, tako lahko kupcem ponudimo odgovor za večje in zahtevnejše projekte.

Pri uporabi materialov naši kupci vse bolj posegajo po naprednih materialih, ki so zahtevni za predelavo, medtem ko so ugodni za končnega uporabnika s stališča ekologije in ergonomije.

Leto 2015 je bilo tudi investicijsko intenzivno, saj smo praktično na vseh področjih kovinsko predelovalne industrije beležili porast investicij tako v infrastrukturo, kot tudi v in predvsem v nove tehnologije. Enako se pričakuje tudi za leto 2016. Marsikaj od teh načrtov je tudi že realizirano.

Opaziti je tudi trend v smeri izboljševanja na področju pridobivanja novih kadrov. Vse več mladih se namreč vpisuje v tehnične šole, kar posledično prinese tudi reševanje kadrovskih zagat na tem področju. In to velja tako za sekundarno, kot tudi za terciarno izobraževanje. Podjetja tudi intenzivno štipendirajo in s tem vežejo ključne prihodnje kadre nase.

V samem poslovanju pa nas kljub ugodni situaciji na trgu bremeni velika davčna obveza, ki jo imamo do naše države. Zato na različnih nivojih poizkušamo doseči, da bi se to veliko davčno breme, ki smo mu izpostavljeni, zmanjšalo. Treba je najti način, ker vsi skupaj vemo, da KJER JE ŽELJA, JE TUDI POT.

**dr. Blaž Nardin, Gorenje Orodjarna d.o.o.
predsednik UO Združenja kovinske industrije**

V letu 2015 smo nadaljevali visoke prihodke iz leta 2014. Presegli smo vse načrtovane planske osnove in rekordno poslovanje v prihodkih se je odrazilo tudi na vseh kazalcih poslovanja. Največ o dobrem poslovanju povedo naši kupci ter njihov odziv na leto 2015.

Za leto 2015 smo prejeli ZLATO priznanje za poslovno odličnost našega največjega kupca. Naš največji kupec je ameriška multinacionalka, kjer smo uvrščeni v najožji krog strateških dobaviteljev. V tem eminentnem naboru odličnih podjetij ima ZLATO priznanje še posebno vrednost, zato smo upravičeno ponosni na to.

Naš velik belgijski kupec nam je za leto 2015 podelil naslednjo odlično oceno: Zanesljivost dobav 100 %; zanesljivost dobavnega roka 100 %; zanesljivost kvalitete 0 PPM. Splošna anketa o zadovoljstvu kupcev, ki jo izvedemo vsako leto, je bila zelo ugodna. Visoko zadovoljstvo naših kupcev, odličnost storitev in profesionalnost zaposlenih ostajajo naše ključne usmeritve tudi v prihodnje. Sicer se pohvalimo tudi o posebnem priznanju Fakultete za uporabne poslovne in družbene študije DOBA, Maribor, ki nam je za leto 2015 podelila Priznanje za stabilno trajnostno poslovanje in družbeno odgovorno delovanje v regiji.

Leto 2015 je bilo tudi leto priprav na nov investicijski cikel s ciljem intenzivnega izboljševanja proizvodnih procesov. Razumemo, da bodo izboljšani proizvodni procesi še pospeševali našo konkurenčnost v globalnem konkurenčnem boju.

**Slavka Marinič, PRIMAT tovarna kovinske opreme, d.d. Maribor
podpredsednica UO Združenja kovinske industrije**

Gostol-Gopan d.o.o iz Nove Gorice je tudi leto 2015 zaključil s pozitivnim poslovnim rezultatom. Prav v letu 2015 je Gostol-Gopan-u uspelo realizirati dva izjemna, s tehnološko tehničnega in razvojnega vidika popolnoma unikatna posla za industrijsko pekarno na Norveškem in na Finskem, ki danes dnevno uspešno obratujeta. V letu 2015 je Gostol pomembno in aktivno tržil svojo opremo na ameriškem trgu in tudi že realiziral izvoz opreme v pekarno v ZDA, ki danes uspešno proizvaja ameriške tipe kruha. Gostol – Gopan d.o.o. tako pomembno prodira na ta velik, perspektiven trg, kjer si obeta tudi v bodočih letih vedno večji tržni delež. Tudi tradicionalni trgi Rusije, Romunije, Moldavije so se okrepili z referencami Gostolove industrijske, avtomatizirane, energijsko varčne, robustne opreme za proizvodnjo različnih tipov lokalnih kruhov.

V septembru leta 2015 se je Gostol – Gopan d.o.o. na 220 m² predstavil na enem izmed največjih sejmih pekarstva v Evropi, na mednarodnem sejmu IBA 2015 v Muenchnu v Nemčiji, kjer je razstavil inovacijo Sestava za avtomatiziran zames testa tip ROBOMIX, najnaprednejšo različico delilnih strojev, stroj za odkrivanje kaset depanner ter stroj za vzdolžno oblikovanje tip SORA, ki zmore oblikovati testo v štruce tudi zelo visokih kapacitet.

Globalno trženje opreme, predstavitve na specializiranih sejmih za pekarstvo, številne nove reference, izdelava opreme v pogodbeno dogovorjenih rokih in dolgoročni poslovni odnosi s kupci industrijskih linij za pekarstvo so tudi v letu 2015 eden izmed pomembnih atributov, ki Gostolu tudi v bodoče obetajo dobre poslovne rezultate.

Matjaž Kompara, GOSTOL-GOPAN d.o.o.

Leto 2015 je pomembno zaznamovalo Arcont. Porast naročil, ki smo ga zabeležili že konec novembra 2014, se je spomladi 2015 še okrepil. Intenzivno smo zaposlovali in svojo ekipo povečali za 200 novih sodelavcev. Jeseni pa smo bili glede na povpraševanje po naših bivalnih enotah in zasedenosti proizvodnje primorani uvesti še tretjo izmeno.

V nasprotju z napačnim poročanjem medijev, na porast povpraševanja ni vplivala le t. i. begunska kriza v Evropi. Naš lastnik in kupec Containex ocenjuje, da namestitve za begunce predstavljajo zgolj 13 do 15 % njihovega tržnega deleža.

V zadnjih dveh desetletjih smo z nenehnim vlaganjem v razvoj dvignili domet in presegli ustaljene prepričanja o uporabi »kontejnerjev«. V bistvu pa je bivalna enota že v osnovi namenjena za hitro in fleksibilno prostorsko rešitev. Naše izkušnje z zagotavljanjem namestitve za begunce v primeru vojn in naravnih nesreč segajo nazaj že trideset let. Zato za razliko od slovenske javnosti in politike tokratna potreba po namestitvi beguncev za nas ni predstavljala posebne novosti.

Arcont je tako v lanskem poslovnem letu izboljšal poslovanje in dosegel odlične poslovne rezultate kljub še vedno težkim razmeram na trgih. V primerjavi z lanskim letom smo za 26 % povečali prihodke in ustvarili preko 64 mio EUR realizacije. V glavnem v izvozu, saj nam domači trg (storitve in material) predstavlja manj kot 2 % prihodkov. Dosežena EBIDTA je 5,3 mio € in je za 46 % večja kot predhodno leto. Zabeležili pa smo enkrat večji dobiček, ki po odvedenem davku znaša 2,989 mio EUR.

Povečali smo proizvodnjo in presegli letne cilje v vseh pomembnejših kategorijah. Izdelali smo več kot 14.000 bivalnih enot oz. povprečno 57 na dan. Dvig produktivnosti in kvalitete sta v podjetju že stalnica. V Arcontu pa že vrsto let pri poslovnih odločitvah sledimo skrbi za zaposlene, izboljšanju delovnega okolja in lažšanju bremen.

Tudi v preteklem letu smo intenzivno investirali v tehnološko opremo. Med pomembnejše pridobitve štejemo robotsko celico za upogibanje stebrov in drugih velikih, predvsem težjih, profilov. Dodatno smo prenovili in uredili proizvodnjo po principu 5S in začeli uvajati vitko proizvodnjo. Koristi te metode se kažejo v povečani produktivnosti, prihranku pri orodju in opremi, boljšemu izkoristku prostora, povečani varnosti ter stalni urejenosti. Zaposleni se počutijo bolj zadovoljni pri delu, odstranjujejo se ovire med delom, izboljša se komunikacija s sodelavci, večja je varnost pri delu. Dobro počutje vseh zaposlenih pa je glavni ključ do povečane produktivnosti in dobička.

Arcont optimistično stopa v novo poslovno leto. Zasluga za to gre celotni ekipi nekdanjih in sedanjih zaposlenih, ki so znali in uspeli preoblikovati manjšo proizvodno delavnico v mednarodno uspešno podjetje. Skupaj smo postavili trdne temelje, na katerih se bomo s pozitivno energijo razvijali in rasli tudi v prihodnje. Pozitivna energija, pripadnost podjetju in osredotočenost na skupne cilje so bili ključni, da smo bili ob vpeljevanju sprememb v preteklem letu uspešni. To je tudi porok, da bomo uspešni tudi v bodoče.

Branko Kurbus, Arcont d.d.

V letu 2015 zaradi zahtevnejših tržnih razmer nismo planirali znatne rasti. Začetek leta je bil sicer optimističen, vendar se je proti koncu leta optimizem ohladil in leto smo zaključili s skoraj zanemarljivo rastjo. Ob upoštevanju stanja na trgu pa lahko poslovanje v letu 2015 ocenjujemo kot sprejemljivo.

Poclain Hydraulics d.o.o. je del globalne skupine Poclain. Smo kompetenčni center za razvoj, proizvodnjo in prodajo hidravličnih ventilov in sistemov, svoje aktivnosti pa širimo tudi kot proizvajalec kritičnih sestavnih delov za ostale hidravlične sestavine podjetja Poclain. Svoje osrednje sposobnosti krepimo z intenzivnim vlaganjem v razvoj novih proizvodov ter povečevanjem učinkovitosti, uspešnosti in prilagodljivosti proizvodnih procesov, kjer uporabljamo metode vitke proizvodnje.

V letu 2015 smo izpeljali tudi obsežen projekt prehoda na nov informacijski sistem. S tem smo opustili lasten informacijski sistem ter se popolnoma integrirali z globalnim informacijskim sistemom korporacije Poclain. Sočasno smo investirali v digitalizacijo prenosa informacij v proizvodnjo in zaključili projekt celovitega digitalnega prenosa tehnične dokumentacije.

Leto 2016 smo pričeli znatno nad pričakovanji. Glavni generator rasti so novi inovativni proizvodi za najzahtevnejše kupce, kar tudi upravičuje pretekla in nadaljnja vlaganja v razvoj proizvodov in procesov. Zaradi rastočega in vedno bolj pomembnega segmenta kupcev s področja cestnih vozil je v 2016 ena ključnih aktivnosti tudi nadgradnja sistema vodenja kakovosti po standardu ISO TS 16949.

Aleš Bizjak, Poclain Hydraulics d.o.o.

Kazalo

POGLEDI DIREKTORJEV NEKATERIH NAŠIH PODJETIJ NA PRETEKLO LETO..... 2

1. OSNOVNI PODATKI O STANJU KOVINSKE INDUSTRIJE V LETU 2015 8

- 1.1. Prodaja na domačem in tujem trgu..... 11
- 1.2. Strukturni deleži posameznih panog v kovinski industriji..... 12
- 1.3. Konkurenčno pozicioniranje kovinske industrije 14

2. TRENDNA GIBANJA V KOVINSKI INDUSTRIJI IN NJENIH DEJAVNOSTIH OD LETA 2005 DO 2015 15

- 2.1. Indeks obsega industrijske proizvodnje 15
- 2.2. Število družb v kovinski industriji 17
- 2.3. Število zaposlenih v kovinski industriji 18
- 2.4. Dodana vrednost na zaposlenega 19
- 2.5. Konkurenčna pozicija podjetij glede na velikost podjetij 19
- 2.6. Konkurenčna pozicija podjetij glede na izvor kapitala 21

3. IZVOZ KOVINSKE INDUSTRIJE 24

4. GIBANJA KOVINSKE INDUSTRIJE V EU 25

5. PREGLED POSAMEZNIH RAZREDOV DEJAVNOSTI KOVINSKE INDUSTRIJE 27

5.1. PROIZVODNJA KOVINSKIH IZDELKOV – SKD 25..... 27

- 5.1.1. Prihodek, zaposl., dod. vred., strošek dela in izvoz proizvodnje kovinskih izdelkov 28
- 5.1.2. Družbe 30
- 5.1.3. Izvoz 31
- 5.1.4. Primerjave z mednarodnim okoljem 32
 - 5.1.4.1. Investicije v panogi 33
 - 5.1.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov (SKD 25.1) 34
 - 5.1.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin (SKD 25.5) 35
 - 5.1.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja (SKD 25.7) 36
 - 5.1.4.5. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov (SKD 25.9)..... 37

5.2. PROIZVODNJA STROJEV IN NAPRAV – SKD 28..... 38

- 5.2.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz proizvodnje strojev in naprav 38
- 5.2.2. Družbe 39
- 5.2.3. Izvoz 41
- 5.2.4. Primerjave z mednarodnim okoljem 41
 - 5.2.4.1. Investicije v panogi 42
 - 5.2.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja strojev za splošne namene (SKD 28.1) 43
 - 5.2.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU za dejavnost Proizvodnja drugih naprav za splošne namene (SKD 28.2)..... 44
 - 5.2.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja drugih strojev za posebne namene (SKD 28.9) 45

5.3.	PROIZVODNJA MOT. VOZIL, PRIKOLIC IN POLPRIKOLIC – SKD 29.....	45
5.3.1.	Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic.....	46
5.3.2.	Družbe	47
5.3.3.	Izvoz	48
5.3.4.	Primerjave z mednarodnim okoljem	49
5.3.4.1.	Investicije v panogi	50
5.3.4.2.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja motornih vozil (SKD 29.1).....	51
5.3.4.3.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja karoserij za vozila; proiz. prikolic, polprikolic (SKD 29.2).....	52
5.3.4.4.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila (SKD 29.3).....	53
5.4.	PROIZVODNJA DRUGIH VOZIL IN PLOVIL – SKD 30	53
5.4.1.	Prihodek, zaposl., dod. vred., strošek dela in izvoz proizvodnje drugih vozil in plovil ...	54
5.4.2.	Družbe	55
5.4.3.	Izvoz	56
5.4.4.	Primerjave z mednarodnim okoljem	56
5.4.4.1.	Investicije v panogi	58
5.4.4.2.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Gradnja ladij in čolnov (SKD 30.1)	59
5.4.4.3.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem - EU za dejavnost Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2)	60
5.4.4.4.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja drugih vozil (SKD 30.9)	61
5.5.	POPRAVILA IN MONTAŽA STROJEV IN NAPRAV – SKD 33	62
5.5.1.	Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz panoge Popravila in montaža strojev in naprav	62
5.5.2.	Družbe	64
5.5.3.	Izvoz	64
5.5.4.	Primerjave z mednarodnim okoljem	65
5.5.4.1.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Popravila in montaža strojev in naprav (SKD 33).....	66
5.5.4.2.	Investicije v panogi	67
5.5.4.3.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav (SKD 33.1).....	68
5.5.4.4.	Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Montaža industrijskih strojev in naprav (SKD 33.2).....	69
6.	SEZNAM GRAFOV.....	70
7.	SEZNAM TABEL.....	70
8.	VIRI.....	71

Namen gradiva je predstaviti osnovne podatke o gospodarjenju v kovinski industriji po dejavnostih oziroma podskupinah v letu 2015 in podati trende gibanj s ključnimi ugotovitvami. Podane so tudi nekatere primerjave z okoljem EU.

1. OSNOVNI PODATKI O STANJU KOVINSKE INDUSTRIJE V LETU 2015

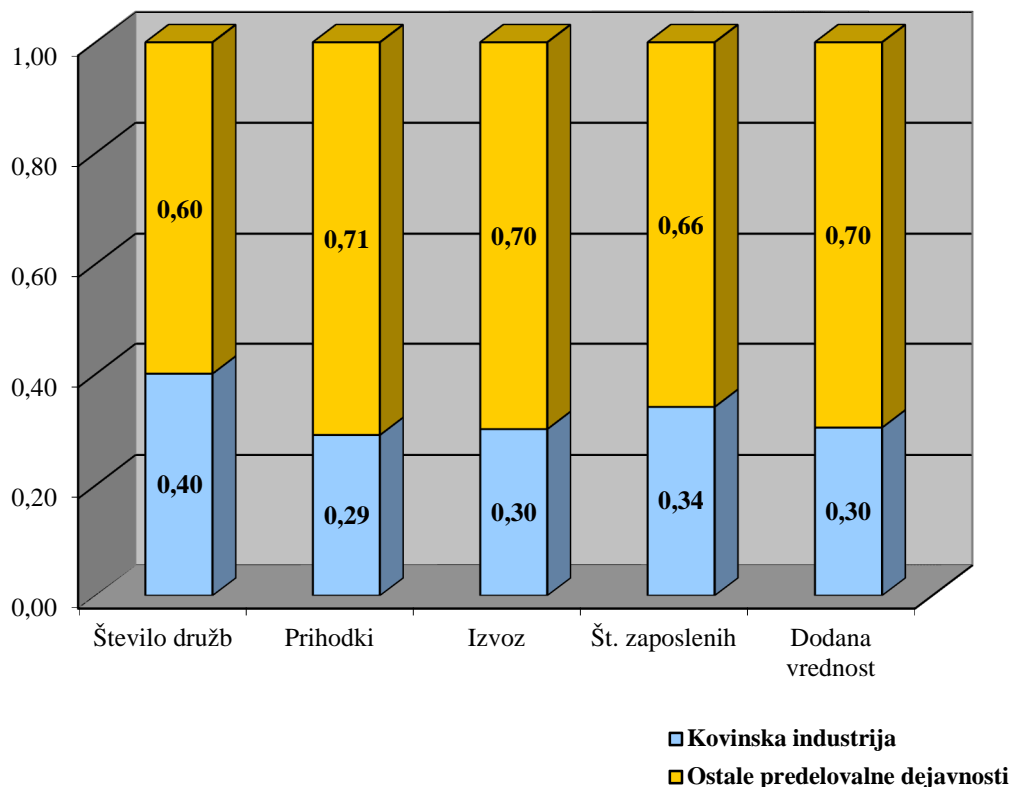
Družbe so bile po dejavnostih v letu 2015 razvrščene na podlagi različice Standardne klasifikacije dejavnosti – SKD 2008. Ta je v skladu z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti U.l. 69/07, 17/08 začela veljati s 1. januarjem 2008 in v celoti povzema evropsko klasifikacijo dejavnosti NACE Rev. 2.

Tako so v kovinsko industrijo v okviru Združenja kovinske industrije uvrščene naslednje panoge:

- SKD C/25 Proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav
- SKD C/26.52 Proizvodnja ur
- SKD C/27.52 Proizvodnja neelektričnih gospodinjskih naprav
- SKD C/28 Proizvodnja drugih strojev in naprav, izvzemši pisarniške naprave (SKD 28.230)
- SKD C/29 Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic, izvzemši elektroopremo za vozila (SKD 29.310)
- SKD C/30 Proizvodnja drugih vozil in plovil
- SKD C/33 Popravila in montaža strojev in naprav, izvzemši popravila električnih (SKD 33.130, 33.140 in 33.190) in neelektričnih strojev in naprav (SKD 33.200)
- SKD C/95.22 Popravila gospodinjskih in hišnih naprav in opreme

Slovenska kovinska industrija se uvršča v vrh nosilnih dejavnosti predelovalne industrije tako po prihodku kot po izvozu. Panoge kovinske industrije predstavljajo v prihodku 29 % (7,3 mrd), v izvozu 30 % (5,1 mrd), v številu zaposlenih 34 % (ca. 56.000), ustvarijo pa 30 % (2,1 mrd) dodane vrednosti vseh predelovalnih dejavnosti v Sloveniji.

Kovinska industrija znotraj predelovalnih dejavnosti

Graf 1: Kovinska industrija znotraj predelovalnih dejavnosti

	Slovenija		predelovalne dejavnosti		kovinska industrija	
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	Index 15/14
Število družb	65.214	102,60	7.879	103,50	3.161	106,00
Povp. št. zaposlenih po del. urah (celo št.)	444.839	102,80	163.597	102,30	55.854	103,80
Prihodki (ne vključujejo sprememb vrednosti zalog)	81.724.462.950	102,80	25.107.120.530	103,60	7.302.658.815	97,00
Kosmati donos od poslovanja	80.193.860.582	103,10	24.892.236.991	103,90	7.299.486.265	98,30
Čisti prihodki od prodaje	78.692.927.625	102,90	24.415.639.205	103,70	7.142.857.428	97,60
Čisti prih. od prodaje na domačem trgu	48.435.996.443	100,00	7.457.836.900	96,80	2.030.435.198	84,40
Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	30.256.931.182	107,70	16.957.802.305	107,00	5.112.422.230	104,10
Odhodki	79.669.383.991	102,00	23.947.281.972	103,00	7.055.432.919	96,90
Stroški blaga, materiala in storitev	61.061.227.259	102,80	17.855.689.416	103,70	5.166.021.156	95,40
Stroški dela	11.014.096.354	103,70	4.137.008.540	104,30	1.384.137.286	106,30
Amortizacija	3.102.598.543	101,90	1.107.466.660	105,80	313.224.371	105,50
POSLOVNI IZID	2.797.552.682	108,70	1.371.643.487	102,10	335.552.083	112,50
FINANČNI IZID	-802.296.869	57,40	-131.144.859	33,70	-60.497.457	64,30
Dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	2.913.461.785	106,80	1.381.824.802	99,70	342.569.181	108,80
Dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBITDA)	6.016.060.328	104,20	2.489.291.462	102,30	655.793.552	107,20
Davek iz dobička	473.665.038	111,00	144.095.319	119,30	37.918.428	110,60
Čisti dobiček	3.689.876.399	110,70	1.346.230.990	114,00	320.960.699	109,90
Čista izguba	2.049.865.913	83,80	234.362.455	74,80	77.149.548	74,40
NETO ČISTI DOBIČEK / IZGUBA	1.640.010.486	184,80	1.111.868.535	128,20	243.811.151	129,40
Enostavni denarni tok	4.742.609.029	120,60	2.219.335.195	115,90	557.035.522	114,80
Dodana vrednost (DV)	18.293.537.354	104,80	6.852.036.557	104,50	2.084.614.178	106,00
SREDSTVA	88.706.009.716	98,50	22.257.632.218	101,00	5.415.106.424	98,00
Zaloge	7.952.863.795	98,80	3.318.046.627	105,50	904.660.792	99,50
Kapital	39.751.652.142	105,40	11.133.842.648	109,50	2.323.738.536	115,10
Stopnja samofinanciranja (%)	45	106,90	50	108,20	43	117,50
Razmerje med tujimi in lastnimi viri	1,15	88,50	0,91	86,70	1,20	77,40
Koeficient zadolženosti	0,51	94,40	0,45	91,80	0,52	91,20
Celotna gospodarnost	1,03	101,00	1,05	101,00	1,04	101,00
EBITDA v prihodkih od prodaje (%)	7,64	101,20	10,20	98,70	9,18	109,80
Donosnost kapitala - ROE (%)	4,26	179,70	10,45	119,60	11,43	118,80
Donosnost sredstev - ROA (%)	1,85	188,80	5,06	128,10	4,60	134,50
Prihodki od prodaje na zaposlenega (EUR)	176.902	100,10	149.243	101,40	127.885	94,10
Delež prodaje na tujih trgih (%)	38	104,60	70	103,30	72	106,70
Stroški dela na zaposlenega (EUR)	24.760	101,00	25.288	102,00	24.781	102,40
Plače na zaposlenega (EUR)	18.053	101,00	18.464	102,10	18.113	102,60
Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	41.124	102,00	41.884	102,20	37.323	102,20
Stroški dela v dodani vrednosti (%)	60	99,00	60	99,80	66	100,30
Čisti dobiček na zaposlenega (EUR)	8.295	107,70	8.229	111,50	5.746	105,90
Čista izguba na zaposlenega (EUR)	4.608	81,60	1.433	73,10	1.381	71,70
Obračanje sredstev	1	112,50	1	100,00	1	100,00
Obračanje kapitala	2	100,00	2	95,80	3	89,20
Obrat zalog	7,80	105,40	5,50	98,20	6,00	98,40
Dnevi vezave zalog	47,10	95,20	65,80	100,60	61,20	101,70
Obrat terjatev	6,40	104,90	5,80	107,40	7,40	112,10
Dnevi vezave obveznosti	66	94,60	71	95,00	71	97,30
Dnevi vezave denarja	38	95,30	56	96,10	39	93,00
	Slovenija	Index 15/14	predelovalne dejavnosti	Index 15/14	kovinska industrija	Index 15/14
	vrednost 2015		vrednost 2015		vrednost 2015	

Tabela 1: Umeščenost kovinske industrije znotraj slovenskega industrijskega prostora

Na osnovi podatkov, prejetih od Agencije Republike Slovenije za javno-pravne evidence in storitve (AJPES) in obdelanih po metodologiji GZS-SKEP, so v tabeli podani osnovni podatki za panoge kovinske industrije. V tabeli so upoštevani podatki gospodarskih družb, ki so zavezane k oddaji bilančnih podatkov, niso pa zajeti podatki samostojnih podjetnikov iz posameznih panog dejavnosti kovinske industrije. Pri tem je potrebno poudariti še dejstvo, da so v podatkih za panogo SKD 28 (stroji in naprave), SKD 29 (vozila in prikolice) ter SKD 33 (popravila in montaža strojev in naprav) v celotni publikaciji izločene podpanoge, ki ne sodijo v kovinske dejavnosti in so opredeljene v začetku tega poglavja.

Osnovni podatki za kovinsko industrijo za leto 2015

	kovinska industrija		kovinski izdelki vrednost 2015	stroji in naprave vrednost 2015	vozila in prikolice vrednost 2015	druga vozila, plovila vrednost 2015	popravila in montaža strojev vrednost 2015
	vrednost 2015	Index 15/14					
Število družb	3.161	106,00	1.815	507	121	91	589
Povp. št. zaposlenih po delurah (celo št.)	55.854	103,80	25.667	12.243	10.286	561	6.985
Prihodki (ne vključujejo sprememb vrednosti zalog)	7.302.658.815	97,00	2.651.624.350	1.494.115.929	2.510.906.812	81.375.588	552.123.007
Kosmati donos od poslovanja	7.299.486.265	98,30	2.645.666.702	1.498.766.134	2.511.935.550	82.252.488	548.373.153
Čisti prihodki od prodaje	7.142.857.428	97,60	2.587.061.734	1.459.862.198	2.470.242.630	77.974.269	535.243.107
Čisti prih. od prodaje na domačem trgu	2.030.435.198	84,40	1.159.858.989	425.226.031	140.676.067	17.484.527	275.611.513
Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	5.112.422.230	104,10	1.427.202.745	1.034.636.167	2.329.566.563	60.489.742	259.631.594
Odhodki	7.055.432.919	96,90	2.535.321.393	1.435.665.215	2.470.381.733	82.836.549	518.943.466
Stroški blaga, materiala in storitev	5.166.021.156	95,40	1.745.562.296	1.016.742.785	2.049.789.776	59.221.283	285.065.338
Stroški dela	1.384.137.286	106,30	597.953.043	323.187.685	249.634.564	13.996.305	197.370.785
Amortizacija	313.224.371	105,50	120.978.328	54.702.580	119.125.505	3.382.687	14.806.854
POSLOVNI IZID	335.552.083	112,50	142.310.833	78.021.515	78.902.026	2.428.925	33.629.688
FINANČNI IZID	-60.497.457	64,30	-18.991.459	-8.624.975	-28.115.818	-2.747.683	-1.983.318
Dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	342.569.181	108,80	146.531.744	80.019.773	78.955.261	2.478.638	34.320.995
Dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBITDA)	655.793.552	107,20	267.510.072	134.722.353	198.080.766	5.861.325	49.127.849
Davek iz dobička	37.918.428	110,60	15.732.571	9.496.185	5.271.639	617.517	6.766.954
Čisti dobiček	320.960.699	109,90	137.437.724	68.944.161	75.221.903	4.844.010	34.295.888
Čista izguba	77.149.548	74,40	24.450.929	7.125.364	31.492.757	5.729.544	8.328.945
NETO ČISTI DOBIČEK / IZGUBA	243.811.151	129,40	112.986.795	61.818.797	43.729.146	-885.534	25.966.943
Enostavni denarni tok	557.035.522	114,80	233.965.123	116.521.377	162.854.651	2.497.153	40.773.797
Dodana vrednost (DV)	2.084.614.178	106,00	880.640.948	467.526.993	455.759.451	22.526.442	255.670.716
SREDSTVA	5.415.106.424	98,00	2.321.147.109	1.294.004.690	1.365.161.721	84.833.019	342.067.994
Zaloge	904.660.792	99,50	348.569.040	290.249.690	210.049.869	19.511.722	32.767.135
Kapital	2.323.738.536	115,10	1.068.207.040	584.339.142	495.658.547	16.804.265	156.265.838
Stopnja samofinanciranja (%)	43	117,50	46	45	36	20	46
Razmerje med tujimi in lastnimi viri	1,20	77,40	1,07	1,09	1,63	3,90	0,90
Koeficient zadolženosti	0,52	91,20	0,49	0,50	0,58	0,77	0,44
Celotna gospodarnost	1,04	101,00	1,05	1,04	1,02	0,98	1,06
EBITDA v prihodkih od prodaje (%)	9,18	109,80	10,34	9,23	8,02	7,52	9,18

Donosnost kapitala - ROE (%)	11,43	118,80	11,12	11,26	11,02	-5,23	17,14
Donosnost sredstev - ROA (%)	4,60	134,50	5,02	4,90	3,25	-1,10	7,34
Prihodki od prodaje na zaposlenega (EUR)	127.885	94,10	100.792	119.241	240.158	139.024	76.629
Delež prodaje na tujih trgih (%)	72	106,70	55	71	94	78	49
Stroški dela na zaposlenega (EUR)	24.781	102,40	23.296	26.398	24.270	24.955	28.257
Plače na zaposlenega (EUR)	18.113	102,60	17.189	19.560	17.329	18.337	20.194
Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	37.323	102,20	34.310	38.188	44.309	40.163	36.604
Stroški dela v dodani vrednosti (%)	66	100,30	68	69	55	62	77
Čisti dobiček na zaposlenega (EUR)	5.746	105,90	5.355	5.631	7.313	8.637	4.910
Čista izguba na zaposlenega (EUR)	1.381	71,70	953	582	3.062	10.215	1.192
Obračanje sredstev	1	100,00	1	1	2	1	2
Obračanje kapitala	3	89,20	3	3	6	5	4
Obrat zalog	6,00	98,40	5,20	3,60	10,60	3,30	8,70
Dnevi vezave zalog	61,20	101,70	70,50	101,40	34,30	110,50	41,90
Obrat terjatev	7,40	112,10	6,20	6,10	12,70	4,80	5,40
Dnevi vezave obveznosti	71	97,30	73	87	60	100	80
Dnevi vezave denarja	39	93,00	58	73	0	77	41
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015
	kovinska industrija		kovinski izdelki	stroji in naprave	vozila in prikolice	druga vozila, plovila	popravlila in montaža strojev

Tabela 2: Osnovni podatki za leto 2015

V tabeli so obravnavane le največje dejavnosti znotraj kovinske industrije. Nekatere dejavnosti (npr. SKD C/26.52 – Proizvodnja ur) nikjer v nadaljevanju niso podrobneje obdelane, ker zaobsegajo zelo majhne vrednosti deleža kovinske industrije. So pa njihove vrednosti vselej upoštevane pri aglomeratih, npr. v »Kovinska industrija«. Enako velja za podpanoge oz. poddejavnosti, ki so slabo zastopane, npr. SKD 25.3 – Proizvodnja parnih kotlov, razen za centralno ogrevanje, ki obsega le dve podjetji ter ni nikjer v nadaljevanju podrobneje obravnavana. So pa vrednosti npr. »Število zaposlenih« vštete v vrednost panoge 25 – Proizvodnja kovinskih izdelkov. Manjkajočih podatkov ne objavljamo zaradi njihove zaupnosti: **v kolikor v posameznem agregatu nastopajo do tri družbe oziroma ima ena izrazito prevladujočo vlogo, podatkov namreč ne smemo objavljati.**

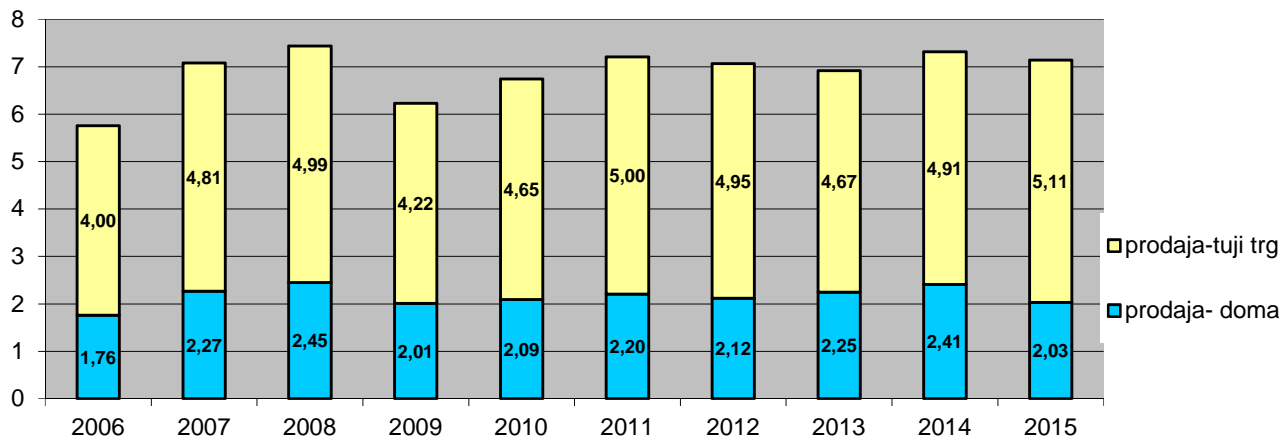
Osnovni podatki za leto 2015 za celotno kovinsko industrijo nam izkazujejo, da je približno polovica opazovanih parametrov v primerjavi z letom poprej doživela rast, druga polovica pa nek padec. **V letu 2015** je kovinska industrija zaposlovala 55.854 ljudi, kar pomeni rast za 3,8 %. Prihodki v celotni kovinski industriji so padli za 3 % glede na leto poprej in so znašali 7,3 mrd €, ustvarjena dodana vrednost pa je za 6 % višja v primerjavi z letom 2014. Dobiček pred davki in obrestni EBIT je višji za 8,8 %, vrednosti ROE in ROA pa sta tudi zabeležili visoko rast v primerjavi z 2014. Realizacija na zaposlenega je nižja, in sicer za 5,9 %, delež stroškov dela v ustvarjeni dodani vrednosti pa je ostal na podobni ravni kot leta 2014. Medtem pa so se celotni stroški dela na zaposlenega povečali za 2,4 %. Dodana vrednost na zaposlenega v letu 2015 dosega 37.323 € oziroma izkazuje 2,2 % rast. Vse navedene vrednosti veljajo za kovinsko industrijo kot celoto.

1.1. Prodaja na domačem in tujem trgu

Skupna prodaja na domačem in tujem trgu je v 2012 in 2013 začela počasi upadati. V letu 2009 se je zaradi krize najprej močno zmanjšala, v letu 2010 je ponovno počasi začela naraščati, leta 2011 pa se je prodaja doma dvignila za 5,2 % in dosegla vrednost 2,2 mrd €, prodaja na tujih trgih pa se je povzpela za 16,5 % in je dosegla 5 mrd €. V letu 2012 beležimo padec prodaje na obeh trgih. Izvoz je padel pod 5 mrd € in je bil nižji za 1,1 % kot leta 2011, prodaja na domačem trgu pa je dosegla 2,1 mrd € oz. je bila nižja za 3,1 % glede na prejšnje leto. Leto 2013 kaže podobno sliko kot 2012, pri čemer je prodaja nekoliko padla le na tujih trgih. Izvoz je padel na 4,7 mrd € in je nižji

za 5,6 % kot leta 2012, prodaja na domačem trgu pa je dosegla 2,25 mrd € in je porasla za 5,5 % v primerjavi z letom 2012. V letu 2014 se je trend ponovno obrnil, in sicer se je prodaja na obeh trgih povečala. Prodaja na domačem trgu je v 2014 imela rast za 6,9 % oz. je znašala 2,4 mrd €, izvoz pa se je povečal za 5,1 % in je znašal skoraj 5 mrd €. **V 2015** se je celotna prodaja nekoliko znižala, kar je bila posledica padca domačega trga (-15,6 %), medtem ko se je prodaja na tujem trgu okrepila ter beležila rast za 4,1 %.

Prodaja na domačem in tujem trgu (v mrd €)

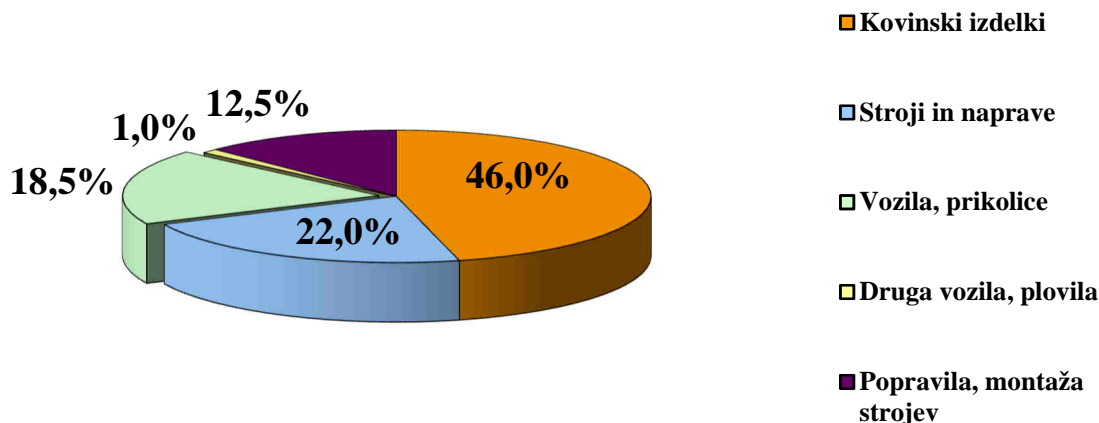

Graf 2: Prodaja na domačem in tujem trgu

1.2. Strukturni deleži posameznih panog v kovinski industriji

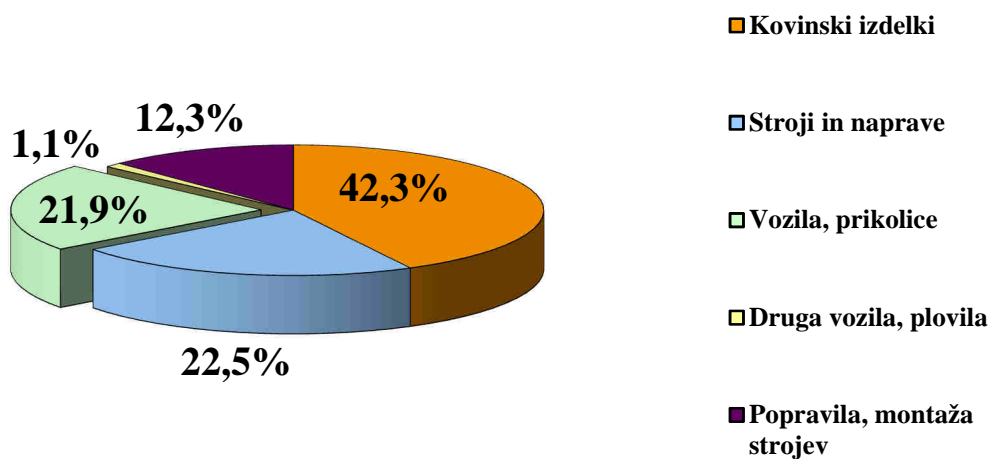
V okviru celotne kovinske industrije se deleži po posameznih panogah spreminjajo. V panogi kovinskih izdelkov je v letu 2015 46 % zaposlenih ustvarilo 36,4 % prihodka, 27,9 % izvoza ter 42,3 % dodane vrednosti kovinske industrije. V strojogradnji so deleži nekoliko bolj uravnoteženi: 22 % zaposlenih ustvari 20,5 % prihodka, 20,2 % izvoza in 22,5 % dodane vrednosti. V panogi drugih vozil in plovil 1 % zaposlenih ustvari 1,1 % prihodka, 1,2 % izvoza in 1,1 % dodane vrednosti. Panoga proizvodnje motornih vozil in prikolic zaposluje 18,5 % delavcev, ustvari 21,9 % dodane vrednosti, 34,4 % prihodka in kar 45,6 % izvoza. Dejavnost popravil in montaže strojev in naprav s 12,5 % zaposlenimi ustvari 12,3 % dodane vrednosti, 7,6 % celotnega prihodka in 5,1 % izvoza celotne slovenske kovinske industrije.

ZAPOSLENI

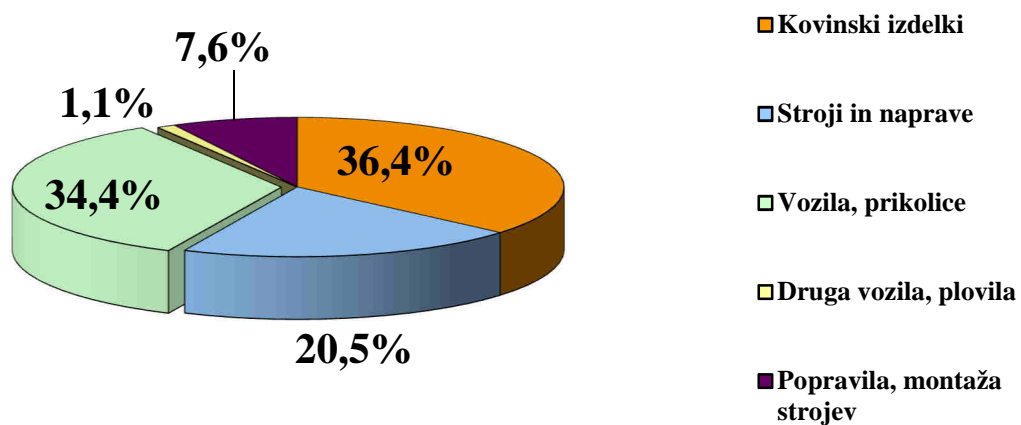
Graf 3: Struktura zaposlenih

DODANA VREDNOST

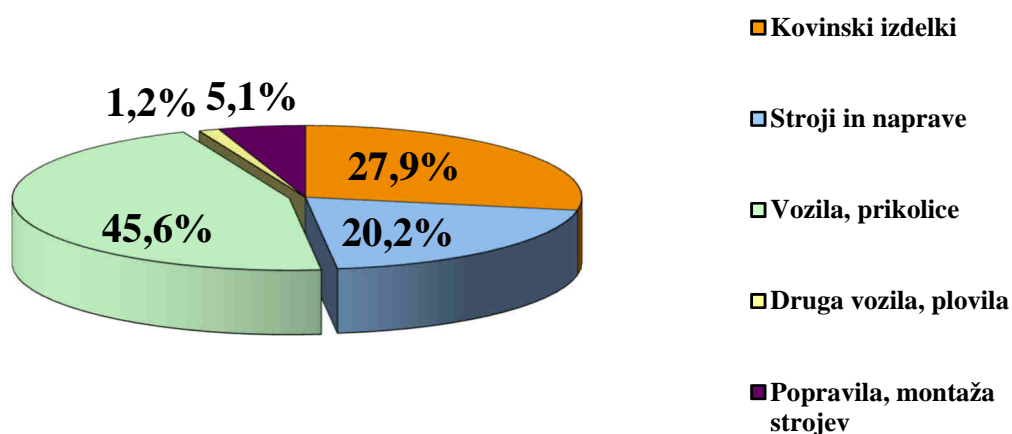
Graf 4: Struktura dodane vrednosti

PRIHODKI

Graf 5: Struktura prihodka

IZVOZ

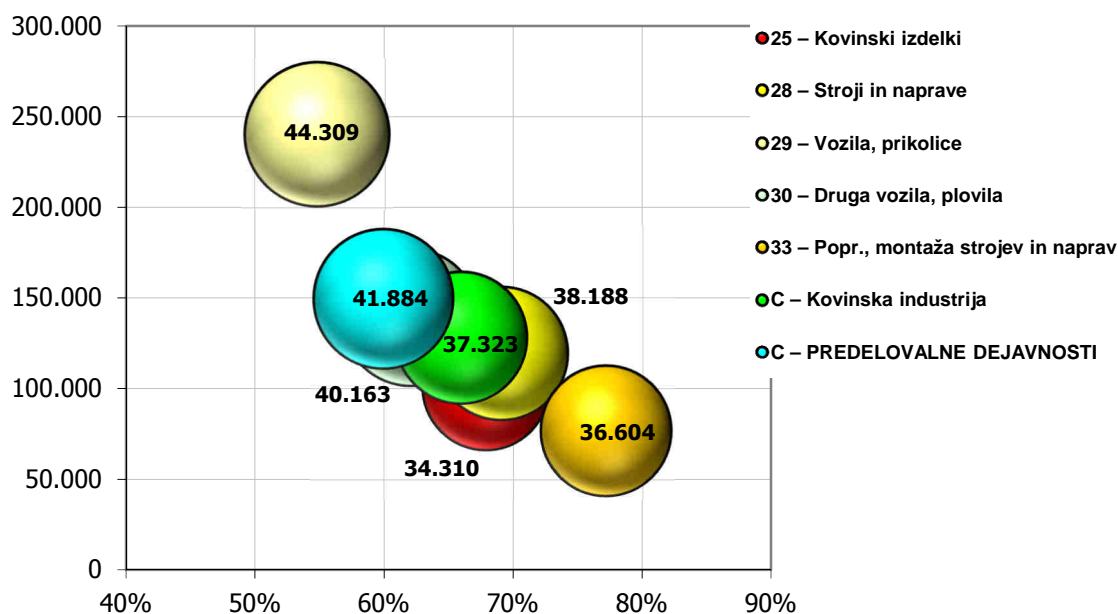

Graf 6: Struktura izvoza

1.3. Konkurenčno pozicioniranje kovinske industrije

V skladu s študijo konkurenčnosti kovinske industrije spremljamo pozicioniranje na osnovi treh faktorjev, in sicer realizacije na zaposlenega (R/Z), ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega (DV/Z), kot tretji faktor pa se primerjajo stroški dela v dodani vrednosti (L/DV), saj ti odločilno vplivajo na porabo bruto dodane vrednosti in na razmerje delitve, ki je namenjena porabi in akumulaciji (L/DV). V nadaljevanju je v grafih prikazano medsebojno razmerje vseh treh vrednosti. L/DV (v %) je na osi x, R/Z (v €) na osi y, DV/Z (v €) pa je prikazana s premerom kroga. Panoga je tem bolj uspešna, čim višja je njena pozicija in pa čim večja je površina kroga (večja površina = večja dodana vrednost na zaposlenega).

Pozicija panog kovinske industrije po R/Z, L/DV, DV/Z v letu 2015

Graf 7: Pozicija panog kovinske industrije po R/Z, L/DV, DV/Z v letu 2015

Kot je razvidno z grafa, je pozicija posameznih dejavnosti kovinske industrije dokaj različna. V najboljšem položaju je kot vsa leta doslej dejavnost Proizvodnja motornih vozil in prikolic (SKD 29), ki odstopa od preostalih dejavnosti, ki so si po dodani vrednosti na zaposlenega relativno podobne. V nadaljevanju bomo v poglavjih o posameznih dejavnostih prikazali primerjave konkurenčne pozicije slovenskih dejavnosti s primerljivimi v Evropi.

2. TRENDNA GIBANJA V KOVINSKI INDUSTRIJI IN NJENIH DEJAVNOSTIH OD LETA 2005 DO 2015

V nadaljevanju so prikazana desetletna gibanja po posameznih dejavnostih kovinske industrije, primerjalno pa tudi za celotno kovinsko industrijo in predelovalno industrijo v Sloveniji. Trendna gibanja so podana za naslednje karakteristične dejavnike:

- indeksi obsega industrijske proizvodnje
- število družb
- število zaposlenih
- dodana vrednost na zaposlenega

2.1. Indeks obsega industrijske proizvodnje

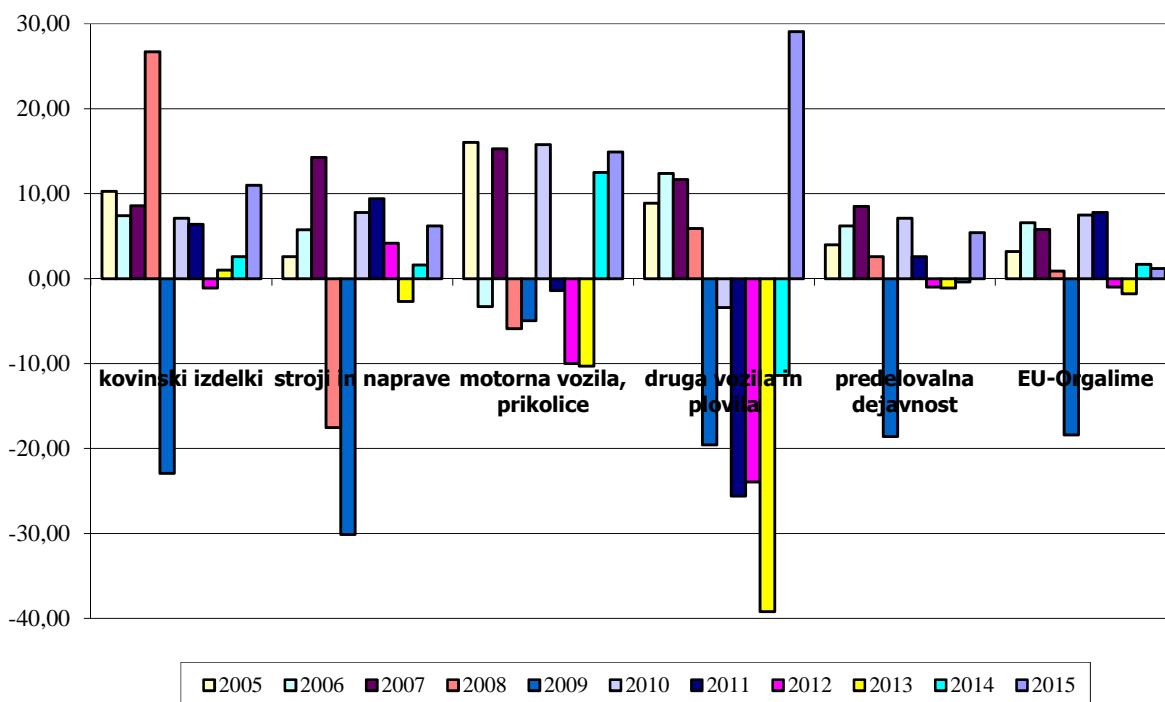
Opomba: Od januarja 2009 dalje je osnova za izračun in objavljanje indeksov Standardna klasifikacija dejavnosti 2008 (SKD 2008). V podatkih nista izločena vpliv sezone in vpliv koledarja.

Indeksi za obdobje pred januarjem 2009, ki so bili izvorno izračunani na osnovi Standardne klasifikacije dejavnosti 2002 (SKD 2002), pa so bili na novo različico klasifikacije dejavnosti preračunani s pomočjo prevajalnih matrik (števila zaposlenih).

	kovinski izdelki	stroji in naprave	motorna vozila, prikolice	druga vozila in plovila	predelovalna dejavnost	EU-Orgalime
2005	10,29	2,59	16,03	8,89	3,98	3,20
2006	7,42	5,75	-3,28	12,38	6,21	6,60
2007	8,60	14,28	15,29	11,66	8,51	5,80
2008	26,69	-17,52	-5,90	5,92	2,59	0,90
2009	-22,94	-30,14	-4,93	-19,57	-18,59	-18,40
2010	7,10	7,80	15,80	-3,40	7,10	7,50
2011	6,40	9,40	-1,40	-25,60	2,60	7,80
2012	-1,1	4,19	-10	-23,94	-1,0	-1,0
2013	1,00	-2,70	-10,30	-39,20	-1,10	-1,80
2014	2,60	1,60	12,50	-11,40	-0,40	1,70
2015	11,00	6,20	14,90	29,10	5,40	1,20

Tabela 3: Indeksi obsega industrijske proizvodnje

Vir: SURS, ORGALIME

Graf 8: Indeks obsega industrijske proizvodnje (v %)

Kot je razvidno, so bili indeksi v letu 2005 najvišji pri dejavnostih motornih vozil ter drugih vozil in plovil. Pri vseh ostalih dejavnostih so se gibal bolj enakomerno. Po letu 2005 je sledil postopen padec industrijske proizvodnje, vendar so indeksi skozi leta pri vseh dejavnostih ostali večinoma pozitivni. V letu 2009 (krizno leto) se je zgodil velik zasuk, saj je bilo to obdobje za vse dejavnosti izjemno negativno, pri čemer so indeksi obsega v povprečju padli za okoli -20 % (največ pri proizvodnji strojev in naprav, in sicer za -30,14 %).

Padec rasti industrijske proizvodnje je bil posledica negativne gospodarske situacije v Evropi, kamor je pretežno usmerjen izvoz kovinske industrije. V letu 2010 so bili indeksi v slovenski kovinski industriji povsod pozitivni, razen pri dejavnosti drugih vozil in plovil (-3,40 %). Celota predelovalnih dejavnosti v Sloveniji leta 2010 beleži +7,1 % rasti. Dejavnosti kovinskih izdelkov ter strojev in naprav sta tudi v letu 2011 nadaljevali trend postopne rasti, pri dejavnosti motornih vozil in plovil pa je bil ponovno zaznan padec obsega proizvodnje. Pri drugih vozilih in plovilih je bil zaznan padec celo za -25,6 %. S tem so zabeležili negativni indeks obsega že tretje zaporedno leto od nastanka krize. V 2012 so bili vsi indeksi z izjemo dejavnosti proizvodnje strojev in naprav (+4,19 %) negativni, prav tako v letu 2013 (razen pri dejavnosti proizvodnje kovinskih izdelkov s +1,0 %). V letu 2014 se je zgodil preobrat in so bili vsi indeksi, razen pri dejavnosti drugih vozil in plovil (-11,4 %), pozitivni.

V 2015 se trend pozitivnih indeksov nadaljuje. Pri vseh opazovanih dejavnostih je bil obseg industrijske proizvodnje pozitiven. Največja rast indeksa je bila zabeležena pri dejavnosti drugih vozil in plovil (+29,10 %). Tudi dejavnost motornih vozil in prikolic beleži visok indeks rasti (+14,90 %). Na celotni ravni predelovalnih dejavnosti je indeks obsega v primerjavi z EU-ORGALIME industrijami (+1,2 %) prvič po treh letih padanja pozitiven in beleži rast +5,4 %.

Primerjava z evropskim povprečjem pokaže, da je bil indeks obsega v tehničnih industrijah od začetka merjenja v letu 2005 v EU-ORGALIME industrijah pozitiven, sledil je pozitiven trend obsega proizvodnje, v letu 2009 pa se je ta močno obrnil navzdol, in sicer je bil padec skoraj -20%. V letih 2010 in 2011 je zaznan podoben pozitiven premik, saj je bil obseg proizvodnje po podatkih ORGALIME v tehnični industriji v 2010 večji za +7,5 %, leto 2011 pa izkazuje +7,8 % rasti obsega industrijske proizvodnje v EU-ORGALIME industrijah. V letu 2012 je indeks proizvodnje v EU-ORGALIME industrijah ponovno doživel padec, in sicer za en odstotek, v letu 2013 dodaten padec (-1,8 %), v letu 2014 pa se je obseg proizvodnje ORGALIME industrij ponovno zvišal, in sicer za 1,7%. Tudi **v letu 2015** se nadaljuje trend rasti, in sicer se je indeks obsega povišal za +1,2 %.

(4) **Srednja družba** je družba, ki ni mikro družba po drugem odstavku tega člena ali majhna družba po prejšnjem odstavku, in ki izpolnjuje dve od teh meril:

- povprečno število delavcev v poslovnem letu ne presega 250,
- čisti prihodki od prodaje ne presegajo 35.000.000 eurov in
- vrednost aktive ne presega 17.500.000 eurov.

(5) **Velika družba** je družba, ki ni mikro družba po drugem odstavku tega člena ali majhna družba po tretjem odstavku tega člena ali srednja družba po prejšnjem odstavku.

Deleži skupin podjetij glede na velikost v kovinski industriji za **leto 2015** so pri vseh kriterijih velikosti podjetja v primerjavi z letom 2014 ostali dokaj podobni: delež mikro in malih podjetij je znašal 95,2 %, delež srednjih podjetij 3,3 %, delež velikih podjetij pa 1,4 %.

2.3. Število zaposlenih v kovinski industriji

SKD	kovinski izdelki				stroji in oprema				vozila in prikolice				druga vozila in plovila				popravila in montaža strojev			
	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V	m	M	S	V
2001		4434	4359	13531		1501	3552	6827		267	1138	5222		115	113	2600				
2002		8826	5314	9965		4262	4322	3956		866	931	5159		203	233	2499				
2003		8272	5386	9478		3987	4149	4896		787	1113	5041		298	269	2345				
2004		10149	4419	9017		4996	3689	4773		1052	1120	5566		334	732	1646				
2006	7093	4766	4541	9400	2296	2941	4093	5093	400	804	1340	6355	224	86	301	1965				
2007	9440	4423	5064	8936	2229	2825	5035	5022	458	535	1485	7473	338	36	392	1762				
2008	7819	5654	5696	8173	1904	3237	4513	5892	372	715	1523	7817	244	39	679	608	558	76	0	1983
2009	6425	5489	5303	7203	1842	3066	4545	4971	281	578	1156	7015	200	49	312	178	550	82	0	1880
2010	7347	5003	4802	6918	1730	2836	4063	4113	326	509	1560	6771	189	53	327	0	1422	346	214	2114
2011	7715	5258	4442	6629	1787	2607	4422	4334	368	484	1409	6709	152	0	326	0	1504	576	217	2438
2012	7291	5574	5058	6039	1696	2489	4659	4082	385	620	1893	10707	153	0	329	71	2001	680	530	3457
2013	7016	5846	5150	5801	1421	2493	4313	4355	324	522	1050	6891	175	0	291	66	1954	955	455	3314
2014	7823	5449	5209	6036	1477	2602	4468	3329	366	486	1148	7757	201	0	363	0	2204	700	786	3296
2015	8079	6163	5123	6301	1534	2560	5015	3133	395	385	1397	8108	208	39	314	0	2450	619	721	3194

m – mikro podjetja; M – mala podjetja; S – srednja podjetja; V – velika podjetja

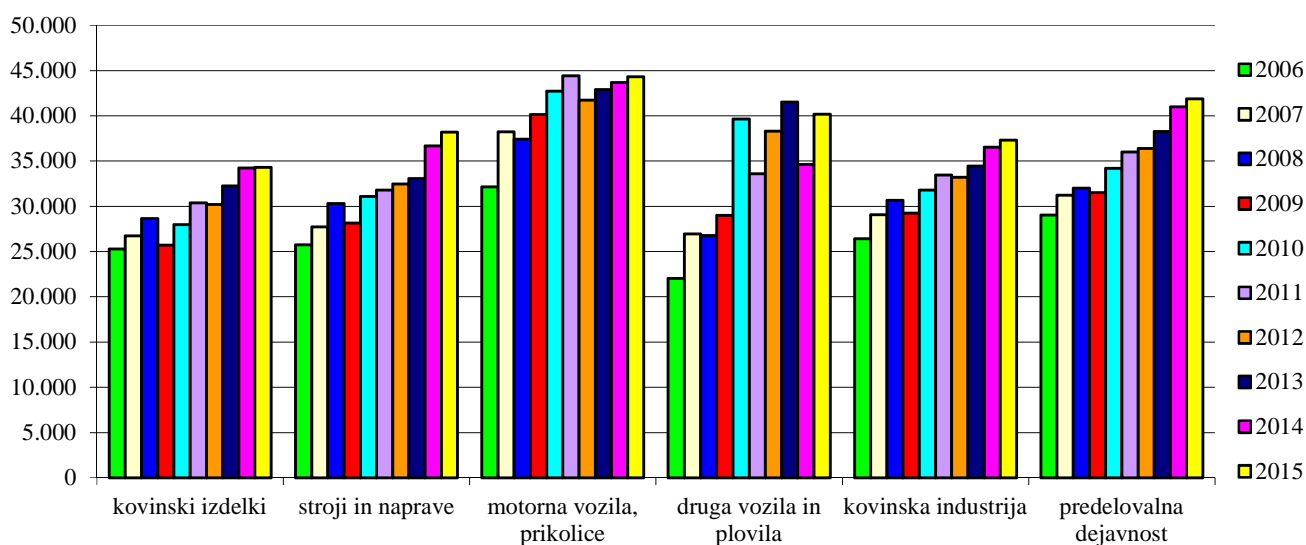
Tabela 5: Število zaposlenih v kovinski industriji

Tudi tu velja podobno dejstvo kot pri številu družb: zaradi sprememb določil o velikosti podjetja podatki za leti 2001 in 2002 ter za leti 2007 in 2008 niso direktno primerljivi. Opazno pa je povečevanje števila zaposlenih v majhnih družbah in zmanjševanje zaposlenih v srednjih in velikih družbah.

Kovinska industrija v **letu 2015** skupno zaposluje 55.800 delavcev, kar je za 3,8 % več v primerjavi z letom poprej. Če primerjamo število zaposlenih po panogah, ugotovimo, da je izrazito drugačna struktura v proizvodnji motornih vozil, kjer največji delež zaposlenih dela v velikih družbah. Za **leto 2015** velja, da je bilo v mikro podjetjih zaposlenih 22,7 % vseh zaposlenih, v malih podjetjih 17,5 % vseh zaposlenih, v srednjih 22,6 % vseh zaposlenih in v velikih družbah 37,2 % (rast za 1,8 %) vseh zaposlenih v kovinski industriji v obravnavanih dejavnostih.

2.4. Dodana vrednost na zaposlenega

Dodana vrednost na zaposlenega (DV/Z) se je v kovinski industriji vsa leta povečevala. V letu 2009 je upadla v skoraj vseh nosilnih dejavnostih, v letu 2010 in tudi v 2011 pa ponovno narasla pri vseh dejavnostih, razen pri dejavnosti drugih vozil in plovil, kjer je upadla za dobrih 15 %. V 2012 beležimo večinoma padec dodane vrednosti, razen pri dejavnostih strojev in naprav ter drugih vozil in plovil, v letu 2013 pa je pri vseh dejavnostih vidna rast dodane vrednosti na zaposlenega. V letu 2014 se trend rasti nadaljuje, večji padec pa je doživela le proizvodnja drugih vozil in plovil. Tudi **v letu 2015** beležimo rast dodane vrednosti na zaposlenega v celotni kovinski industriji. Dodana vrednost na zaposlenega tako dosega 37.323 € (2,2 % več kot leta 2014), v vseh predelovalnih dejavnostih pa 41.884 € (rast za 2,2 %). Če primerjamo posamezne dejavnosti, opazimo, da je v dejavnosti proizvodnje drugih vozil in plovil DV/Z znašala 40.163 € (rast za 16 %), v strojogradnji 38.188 € (porast za 4,1 %), dejavnost kovinskih izdelkov je imela rast DV/Z za 0,3 % in je znašala 34.310 €, dejavnost motornih vozil in prikolic pa je zabeležila 1,5 % rasti dodane vrednosti na zaposlenega (44.309 €).

2.5. Konkurenčna pozicija podjetij glede na velikost podjetij

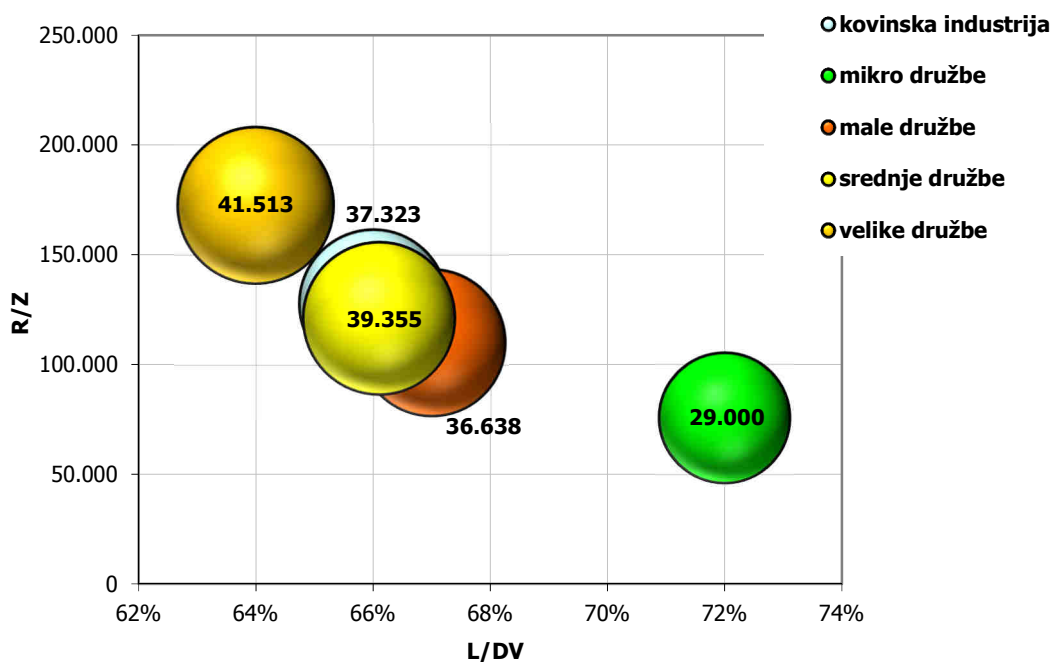
Osnovni podatki gospodarjenja podjetij kovinske industrije glede na velikost podjetij:

	kovinska industrija		velike družbe	mikro družbe	male družbe	srednje družbe
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015
Število družb	3.161	106,00	45	2.727	285	104,0
Povp. št. zaposlenih po del. urah (celo št.)	55.854	103,80	20.736	12.720	9.767	12.630
Prihodki (ne vključujejo sprememb vrednosti zalog)	7.302.658.815	97,00	3.656.730.682	984.132.349	1.097.854.324	1.563.941.460
Kosmati donos od poslovanja	7.299.486.265	98,30	3.655.495.226	982.113.110	1.095.908.258	1.565.969.671
Čisti prihodki od prodaje	7.142.857.428	97,60	3.575.924.434	961.109.447	1.075.679.972	1.530.143.575
Čisti prih. od prodaje na domačem trgu	2.030.435.198	84,40	517.354.653	648.125.529	470.693.968	394.261.048
Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	5.112.422.230	104,10	3.058.569.781	312.983.918	604.986.004	1.135.882.527
Odhodki	7.055.432.919	96,90	3.587.226.044	944.846.044	1.045.028.956	1.478.331.875
Stroški blaga, materiala in storitev	5.166.021.156	95,40	2.776.144.179	604.755.463	730.590.361	1.054.531.153
Stroški dela	1.384.137.286	106,30	549.782.770	265.154.568	240.534.871	328.665.077

Amortizacija	313.224.371	105,50	163.668.602	43.093.909	49.201.405	57.260.455
POSLOVNI IZID	335.552.083	112,50	120.908.361	50.368.469	61.895.526	102.379.727
FINANČNI IZID	-60.497.457	64,30	-35.630.799	-8.421.865	-6.918.872	-9.525.921
Dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	342.569.181	108,80	121.717.267	52.474.192	64.049.365	104.328.357
Dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBITDA)	655.793.552	107,20	285.385.869	95.568.101	113.250.770	161.588.812
Davek iz dobička	37.918.428	110,60	11.793.056	7.845.236	7.956.184	10.323.952
Čisti dobiček	320.960.699	109,90	116.247.258	55.813.910	59.081.895	89.817.636
Čista izguba	77.149.548	74,40	42.207.242	19.591.992	9.962.840	5.387.474
NETO ČISTI DOBIČEK / IZGUBA	243.811.151	129,40	74.040.016	36.221.918	49.119.055	84.430.162
Enostavni denarni tok	557.035.522	114,80	237.708.618	79.315.827	98.320.460	141.690.617
Dodana vrednost (DV)	2.084.614.178	106,00	860.831.386	368.888.010	357.852.845	497.041.937
SREDSTVA	5.415.106.424	98,00	2.299.235.049	942.106.079	951.627.278	1.222.138.018
Zaloge	904.660.792	99,50	402.818.604	101.200.294	143.175.848	257.466.046
Kapital	2.323.738.536	115,10	922.507.798	381.850.580	450.340.607	569.039.551
Stopnja samofinanciranja (%)	43	117,50	40	41	47	46,6
Razmerje med tujimi in lastnimi viri	1,20	77,40	1,33	1	1,04	1,0
Koeficient zadolženosti	0,52	91,20	0,54	1	0,49	0,5
Celotna gospodarnost	1,04	101,00	1,02	1	1,05	1,1
EBITDA v prihodkih od prodaje (%)	9,18	109,80	7,98	10	10,53	10,6
Donosnost kapitala - ROE (%)	11,43	118,80	9,18	10	11,42	15,8
Donosnost sredstev - ROA (%)	4,60	134,50	3,20	4	5,32	7,2
Prihodki od prodaje na zaposlenega (EUR)	127.885	94,10	172.447	75.557	110.132	121.153
Delež prodaje na tujih trgih (%)	72	106,70	86	33	56	74,2
Stroški dela na zaposlenega (EUR)	24.781	102,40	26.513	20.845	24.627	26.023
Plače na zaposlenega (EUR)	18.113	102,60	19.005	15.205	18.442	19.322
Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	37.323	102,20	41.513	29.000	36.638	39.355
Stroški dela v dodani vrednosti (%)	66	100,30	64	72	67	66,1
Čisti dobiček na zaposlenega (EUR)	5.746	105,90	5.606	4.388	6.049	7.112
Čista izguba na zaposlenega (EUR)	1.381	71,70	2.035	1.540	1.020	427
Obračanje sredstev	1	100,00	2	1	1	1,3
Obračanje kapitala	3	89,20	4	3	3	2,9
Obrat zalog	6,00	98,40	7,20	6	5,30	4,3
Dnevi vezave zalog	61,20	101,70	50,70	57	69,50	85,5
Obrat terjatev	7,40	112,10	10,50	5	5,70	6,8
Dnevi vezave obveznosti	71	97,30	64	87	80	77,2
Dnevi vezave denarja	39	93,00	23	49	51	59,1
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015
	kovinska industrija		velike družbe	mikro družbe	male družbe	srednje družbe

Tabela 6: Osnovni podatki glede na velikost družbe

Indeks prihodkov na ravni kovinske industrije znaša 97 %, kar kaže na manjši padec prihodka **v letu 2015**. Prihodek od prodaje na tujem trgu se je zvišal, in sicer za 4,1 %. Najvišji prihodek ustvarijo velike družbe, in sicer 4,1 mrd €. Dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBITDA) je v letu 2015 v celotni kovinski industriji izkazal porast, in sicer za 7,2 %. Čisti dobiček na zaposlenega se je povečal za 5,9 %, čista izguba na zaposlenega pa se je v letu 2015 dokaj zmanjšala, in sicer za kar 28,3 % ter je znašala 1.381 €. Največjo izgubo na zaposlenega so ustvarile velike družbe, in sicer je ta znašala 2.035 € na vsakega zaposlenega delavca.

Graf 10: Konkurenčno pozicioniranje glede na velikost družb

Na sliki je izpostavljena primerjava konkurenčne pozicije celotne kovinske industrije glede na velikost družb. Za primerjavo smo vzeli tri različne parametre: realizacijo na zaposlenega (R/Z), ustvarjeno dodano vrednost na zaposlenega (DV/Z), kot tretji parameter pa primerjamo delež stroškov dela glede na ustvarjeno dodano vrednost (L/DV); le-ti vplivajo na porabo dodane vrednosti oz. na razmerje delitve, ki je namenjena dobičku in akumulaciji.

Celotna kovinska industrija (zajete so vse družbe) letno ustvari 127.885 € realizacije na zaposlenega, 37.323 € dodane vrednosti ter 66 % stroškov dela v dodani vrednosti. Pri posamični razvrstitvi po velikosti družb najboljše rezultate kažejo velike družbe s 172.447 € realizacije na zaposlenega (R/Z), 41.513 € ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega (DV/Z) ter najnižjim deležem stroškov dela v dodani vrednosti (L/DV), in sicer 64 %.

Srednje družbe, z nekoliko nižjo realizacijo na zaposlenega (121.153 €), kažejo podobno sliko kot celotna kovinska industrija, saj izkazujejo 39.355 € ustvarjene dodane vrednosti in imajo podobne stroške dela v dodani vrednosti, in sicer ti znašajo 66,1 %. Male družbe izkazujejo 110.132 € realizacije na zaposlenega, 36.638 € ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega ter 67 % stroškov dela v dodani vrednosti. Mikro družbe izkazujejo 75.557 € realizacije na zaposlenega, 29.000 € ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega ter imajo najvišji delež stroškov dela v dodani vrednosti, ki znaša 72 %.

2.6. Konkurenčna pozicija podjetij glede na izvor kapitala

Osnovni podatki gospodarjenja podjetij kovinske industrije glede na izvor kapitala (domači, tuji, mešani):

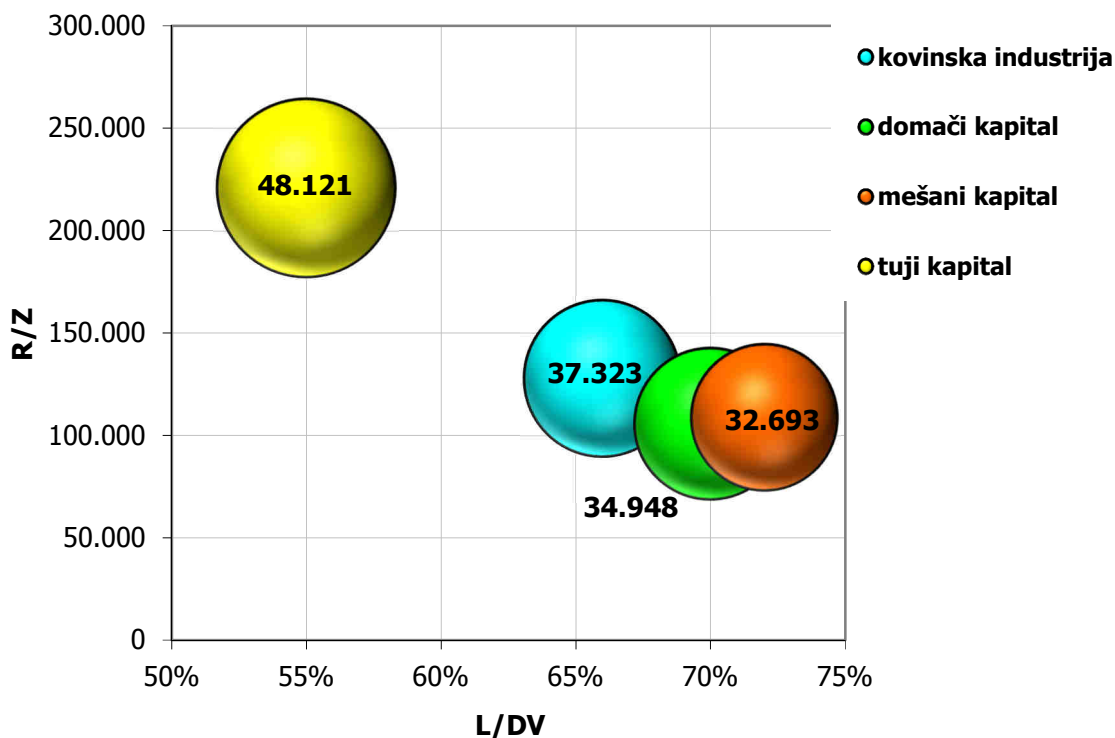
	kovinska industrija		domači kapital		tuj kapital		mešani kapital	
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	Index 15/14
Število družb	3.161	106,00	2.788	105,50	267	110,30	106	109,30
Povp. št. zaposlenih po del. urah (celo št.)	55.854	103,80	41.897	102,70	10.637	108,30	3.319	103,90
Prihodki (ne vključujejo sprememb vrednosti zalog)	7.302.658.815	97,00	4.548.482.889	91,10	2.385.716.712	111,60	368.459.214	93,20
Kosmati donos od poslovanja	7.299.486.265	98,30	4.540.427.272	92,00	2.391.808.306	113,90	367.250.687	94,20
Čisti prihodki od prodaje	7.142.857.428	97,60	4.431.570.544	91,80	2.349.815.108	111,60	361.471.776	93,80

Čisti prih. od prodaje na domačem trgu	2.030.435.198	84,40	1.755.904.241	91,60	213.285.500	56,80	61.245.457	53,90
Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	5.112.422.230	104,10	2.675.666.303	92,00	2.136.529.608	123,40	300.226.319	110,50
Odhodki	7.055.432.919	96,90	4.397.430.995	90,20	2.295.904.322	113,70	362.097.602	93,90
Stroški blaga, materiala in storitev	5.166.021.156	95,40	3.046.462.216	87,20	1.863.974.394	113,50	255.584.546	90,90
Stroški dela	1.384.137.286	106,30	1.024.348.848	105,70	281.602.149	109,70	78.186.289	103,10
Amortizacija	313.224.371	105,50	182.259.445	97,60	114.932.040	125,30	16.032.886	86,60
POSLOVNI IZID	335.552.083	112,50	216.314.165	109,70	110.109.088	119,10	9.128.830	106,20
FINANČNI IZID	-60.497.457	64,30	-50.012.744	57,10	-7.557.520	87,70	-2.927.193	-144,40
Dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	342.569.181	108,80	221.520.044	104,50	111.456.193	118,30	9.592.944	109,10
Dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBITDA)	655.793.552	107,20	403.779.489	101,30	226.388.233	121,80	25.625.830	93,90
Davek iz dobička	37.918.428	110,60	25.060.997	104,80	11.262.759	122,80	1.594.672	130,90
Čisti dobiček	320.960.699	109,90	204.185.066	105,70	99.802.530	116,70	16.973.103	127,30
Čista izguba	77.149.548	74,40	56.681.928	61,40	8.223.998	112,40	12.243.622	303,20
NETO ČISTI DOBIČEK / IZGUBA	243.811.151	129,40	147.503.138	146,20	91.578.532	117,10	4.729.481	50,90
Enostavni denarni tok	557.035.522	114,80	329.762.583	114,60	206.510.572	121,50	20.762.367	74,70
Dodana vrednost (DV)	2.084.614.178	106,00	1.464.233.561	103,70	511.868.002	114,30	108.512.615	102,40
SREDSTVA	5.415.106.424	98,00	3.817.573.962	97,20	1.309.547.369	101,20	287.985.093	95,50
Zaloge	904.660.792	99,50	645.791.905	93,70	204.632.056	120,30	54.236.831	109,10
Kapital	2.323.738.536	115,10	1.630.110.736	116,50	590.367.102	112,10	103.260.698	111,30
Stopnja samofinanciranja (%)	43	117,50	43	119,90	45	110,80	36	116,60
Razmerje med tujimi in lastnimi viri	1,20	77,40	1,22	74,80	1,08	82,40	1,68	93,30
Koeficient zadolženosti	0,52	91,20	0,52	88,10	0,48	94,10	0,60	98,40
Celotna gospodarnost	1,04	101,00	1,03	101,00	1,04	98,10	1,02	99,00
EBITDA v prihodkih od prodaje (%)	9,18	109,80	9,11	110,30	9,63	109,10	7,09	100,00
Donosnost kapitala - ROE (%)	11,43	118,80	10,02	133,40	16,16	110,60	5,00	42,90
Donosnost sredstev - ROA (%)	4,60	134,50	4,00	156,30	6,88	112,80	1,67	53,90
Prihodki od prodaje na zaposlenega (EUR)	127.885	94,10	105.772	89,40	220.906	103,00	108.907	90,30
Delež prodaje na tujih trgih (%)	72	106,70	60	100,20	91	110,60	83	117,90
Stroški dela na zaposlenega (EUR)	24.781	102,40	24.449	102,90	26.473	101,40	23.557	99,30
Plače na zaposlenega (EUR)	18.113	102,60	17.811	103,10	19.490	101,10	17.514	100,70
Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	37.323	102,20	34.948	101,00	48.121	105,50	32.693	98,60
Stroški dela v dodani vrednosti (%)	66	100,30	70	101,90	55	96,00	72	100,80
Čisti dobiček na zaposlenega (EUR)	5.746	105,90	4.873	102,90	9.382	107,80	5.114	122,50
Čista izguba na zaposlenega (EUR)	1.381	71,70	1.353	59,80	773	103,80	3.689	292,10
Obračanje sredstev	1	100,00	1	100,00	2	112,50	1	100,00
Obračanje kapitala	3	89,20	3	83,30	4	105,10	4	79,20
Obrat zalog	6,00	98,40	4,90	92,50	9,80	107,70	4,90	86,00

Dnevi vezave zalog	61,20	101,70	74,60	107,60	37,40	93,30	74,80	117,10
Obrat terjatev	7,40	112,10	6,20	108,80	11,30	113,00	7,60	95,00
Dnevi vezave obveznosti	71	97,30	73	99,20	70	94,80	66	92,30
Dnevi vezave denarja	39	93,00	59	96,50	2	475,00	56	139,20
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	Index 15/14
	kovinska industrija		domači kapital		tuji kapital		mešani kapital	

Tabela 7: Osnovni podatki glede na izvor kapitala

Največji delež družb je osnovan na domačem kapitalu. Največ prihodkov so imela podjetja z domačim kapitalom, in sicer so ti znašali slabih 4,5 mrd €. Podjetja s tujim kapitalom so imela rast prihodka za +11,6 %, medtem ko so podjetja z domačim (-8,9 %) in mešanim kapitalom (-6,8 %) doživela padec prihodka v letu 2015. Najvišjo dodano vrednost na zaposlenega so imela podjetja s tujim kapitalom, in sicer je vrednost dosegla 48.121 €, najvišje stroške dela v dodani vrednosti pa so imela podjetja z mešanim kapitalom, in sicer je delež stroškov dela v dodani vrednosti znašal 72 %.

Graf 11: Konkurenčno pozicioniranje glede na izvor kapitala

Na zgornji sliki je izpostavljena primerjava konkurenčne pozicije družb celotne kovinske industrije glede na izvor kapitala. Tako kot prej smo tudi tukaj za primerjavo vzeli že omenjene parametre (R/Z, L/DV, DV/Z).

Celotna kovinska industrija (zajete so vse družbe) letno ustvari 127.885 € realizacije na zaposlenega, 37.323 € dodane vrednosti ter 66 % stroškov dela v dodani vrednosti.

Podjetja domačega kapitala izkazujejo 105.772 € realizacije na zaposlenega, 34.948 € ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega ter imajo 70 % stroškov dela v dodani vrednosti. Podjetja s kapitalom tujega izvora izkazujejo 220.906 € realizacije na zaposlenega, 48.121 € ustvarjene dodane vrednosti ter imajo 55 % stroškov dela v dodani vrednosti. Podjetja z mešanim kapitalom izkazujejo 108.907 € realizacije na zaposlenega, 32.693 € ustvarjene dodane vrednosti na zaposlenega ter imajo 72 % stroškov dela v dodani vrednosti.

3. IZVOZ KOVINSKE INDUSTRIJE

	kovinska industrija		kovinski izdelki	stroji in naprave	vozila in prikolice	druga vozila, plovila	popravila in montaža strojev
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015
Število družb	3.161	106,00	1.815	507	121	91	589
Povp. št. zaposlenih po delurah (celo št.)	55.854	103,80	25.667	12.243	10.286	561	6.985
Prihodki (ne vključujejo sprememb vrednosti zalog)	7.302.658.815	97,00	2.651.624.350	1.494.115.929	2.510.906.812	81.375.588	552.123.007
Kosmati donos od poslovanja	7.299.486.265	98,30	2.645.666.702	1.498.766.134	2.511.935.550	82.252.488	548.373.153
Čisti prihodki od prodaje	7.142.857.428	97,60	2.587.061.734	1.459.862.198	2.470.242.630	77.974.269	535.243.107
Čisti prih. od prodaje na domačem trgu	2.030.435.198	84,40	1.159.858.989	425.226.031	140.676.067	17.484.527	275.611.513
Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	5.112.422.230	104,10	1.427.202.745	1.034.636.167	2.329.566.563	60.489.742	259.631.594
Dodana vrednost (DV)	2.084.614.178	106,00	880.640.948	467.526.993	455.759.451	22.526.442	255.670.716
Prihodki od prodaje na zaposlenega (EUR)	127.885	94,10	100.792	119.241	240.158	139.024	76.629
Delež prodaje na tujih trgih (%)	72	106,70	55	71	94	78	49
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015
	kovinska industrija		kovinski izdelki	stroji in naprave	vozila in prikolice	druga vozila, plovila	popravila in montaža strojev

Tabela 8: Izvoz kovinske industrije v letu 2015

Iz tabele je razvidno, da je po dejavnostih kovinske industrije izvoz največji pri proizvodnji motornih vozil in prikolic (2,33 mrd €), proizvodnji kovinskih izdelkov (1,43 mrd €) ter strojih in napravah (1,03 mrd €). Slovenska kovinska industrija je izvozno usmerjena, deleži izvoza v prihodku povsod presegajo polovico, največji delež izvoza v prihodku pa je v proizvodnji motornih vozil in prikolic. V vseh dejavnostih kovinske industrije so se ti deleži od leta 1998 povečevali, v letu 2009 pa je opazen upad za 17 %. V letu 2010 se je indeks izvoza ponovno obrnil navzgor, in sicer se je v povprečju pri vseh dejavnostih povečal za več kot 10 %, v letu 2011 pa še za 7,7 %. V letu 2013 se je trend v celotni kovinski industriji ponovno obrnil rahlo navzdol, saj beležimo padec izvoza za 3,2 %, v letu 2014 pa je delež prodaje na tujih trgih še malenkostno padel, in sicer za 0,6 %.

V letu 2015 se je trend ponovno obrnil navzgor, in sicer so se prihodki povečali za 4,1%. Dejavnost montaže in popravil strojev in naprav odstopa od teh trendov, saj je v osnovi lokalno usmerjena. Primerjalno med posameznimi dejavnostmi ima največji delež prodaje na tujih trgih dejavnost Proizvodnja motornih vozil – SKD 29 (94 %), sledita pa ji Druga vozila in plovila – SKD 30 (78 %) ter Stroji in naprave – SKD 28 (71 %).

Tabela prikazuje deleže izvoza kovinske industrije za nekatere dejavnosti:

šifra dejavnosti in njen opis	število družb	čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	indeks izvoza 2015/2014	delež v izvozu kov. ind. (v %)
29.100 – Proizvodnja motornih vozil	15	1.059.231.790	137,0	20,72%
29.320 – Proizvodnja drugih delov in opreme za motorna vozila	74	863.532.916	101,7	16,89%
29.200 – Proiz. karoserij za vozila; proiz. prikolic, polprikolic	32	406.801.857	121,4	7,96%
25.110 – Proizvodnja kovinskih konstrukcij in njihovih delov	379	362.027.777	115,1	7,08%
25.620 – Mehanska obdelava kovin	561	242.249.889	117,8	4,74%
25.990 – Proizvodnja drugje nerazvrščenih kovinskih izdelkov	307	239.136.383	104,8	4,68%
28.220 – Proizvodnja dvigalnih in transportnih naprav	52	220.712.266	105,1	4,32%

33.200 – Montaža industrijskih strojev in naprav	309	219.247.840	109,2	4,29%
25.731 – Proizvodnja ročnega orodja	12	139.178.601	100,8	2,72%
25.732 – Proizvodnja orodja za stroje	166	133.608.872	120,7	2,61%
28.990 – Proizvodnja strojev za druge posebne namene	89	132.427.350	131,0	2,59%
28.300 – Proizvodnja kmetijskih in gozdarskih strojev	38	117.922.517	110,2	2,31%
25.720 – Proizvodnja ključavnic, okovja	21	109.116.149	106,5	2,13%
28.150 – Proizvodnja ležajev, zobnikov,...	23	86.332.496	109,7	1,69%
28.930 – Proizvodnja strojev za živilsko in tobačno ind.	26	70.934.780	100,4	1,39%
28.250 – Proizvodnja hladilnih in prezračevalnih naprav	51	54.336.860	97,8	1,06%
28.490 – Proizvodnja drugih obdelovalnih strojev	28	53.762.958	110,7	1,05%
28.140 – Proizvodnja pip in ventilov	16	52.225.502	105,2	1,02%
ostalo
panoge kovinske industrije skupaj:	3.161	5.112.422.230	104,1	100,00%

Tabela 9: Izvoz kovinske industrije – panoge izvoznice

Kovinska industrija izvažava v vse države sveta. Tradicionalno so države najmočnejšega izvoza Nemčija, Francija, Avstrija in Italija. Geografska usmeritev ostaja podobna tudi v letu 2015.

država namena	Izvoz v mio €
NEMČIJA	1.524,5
AVSTRIJA	583,3
FRANCIJA	569,1
ITALIJA	300,6
VELIKA BRITANIJA	162,3
SLOVAŠKA	156,1
ŠPANIJA	133,9
HRVAŠKA	131,9
ČEŠKA REPUBLIKA	119,3
POLJSKA	111,8
OSTALO	1.319,6
Vsi izvozni trgi skupaj	5.112,4

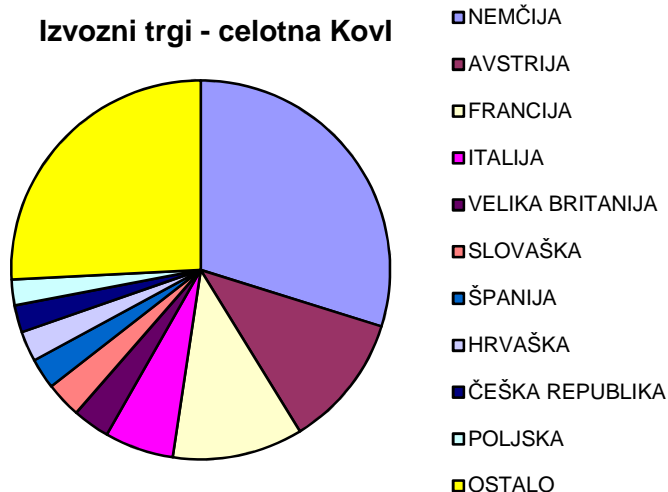

Tabela 10: Izvoz kovinske industrije po državah

Celoten izvoz za kovinsko industrijo za leto 2015 izkazuje rast 4,1 %. Tradicionalno največ izvažamo v Nemčijo (1.524,5 mio €), ki ostaja najpomembnejši izvozni trg. Vrednosti izvoza si nato sledijo po naslednjih treh največjih blagovno izvoznih partnericah: Avstrija (583,3 mio €), Francija (569,1 mio €) in Italija (300,6 mio €).

4. GIBANJA KOVINSKE INDUSTRIJE V EU

Gibanje trendov poslovanja kovinske industrije v EU povzemamo po letnem poročilu ORGALIME.

ORGALIME je zveza združenj industrije kovinskih izdelkov, strojogradnje in elektro ter elektronske industrije, ki povezuje 41 združenj v 24 državah Evrope. Podatki v nadaljevanju zajemajo rezultate, ocene in napovedi članic. Na osnovi informacij v času izdaje letnega poročila ORGALIME je bila skupna proizvodnja tako imenovane tehnične industrije v letu 2015 1.900 mrd €, ki skupaj zaposluje okoli 10,9 mio delojemalcev.

Tehnične industrije predstavljajo več kot četrtino prihodka in tretjino izvoza predelovalnih industrij v Evropski uniji.

ORGALIMA zbira in analizira zadnje podatke ter vsako leto oblikuje napovedi za tehnične industrije. Podatki pokrivajo naslednja področja: kovinske proizvode, stroje in naprave ter električne in elektronske aparate. Navedeni sektorji večinoma sodijo v poglavja 25. do 28. NACE rev. 2 nomenklature.

leto	proizvodnja (mrd €)	izvoz izven EU (mrd €)	investicije (mrd €)	zaposleni (mio €)
2015	1.900	ni podatka	ni podatka	10,9
2014	1.825	1.794	ni podatka	10,3
2013	1.794	ni podatka	ni podatka	10,2
2012	1.840	556,8	52,0	10,3
2011	1.855	521,5	ni podatka	10,2
2010	1.545	462	46,5	9,7
2009	1.427	981 (EU+izven)	ni podatka	10,6
2008	1.885	472	62,4	11,1
2007	1.813	448	59,4	10,9
2006	1.779	417	47,5	10,6

Napovedi za 2016

POVPREČNA RAST TEHNIČNIH INDUSTRIJ +1,2 %	OBSEG PROIZ. V KOVINSKI INDUSTRIJI +1,0 %	ZAPOSLOVANJE +0,2 %
--	--	--------------------------------

Močan drugi kvartal je povečal rast prihodka za 1,3 %

Leto 2014 se je zaključilo s počasno rastjo prihodka, ki se je v začetku 2015 pospešeno dvigoval, še posebej v drugem kvartalu, kar nakazuje uspešnost delovanja vseh sektorjev. V drugi polovici leta se je rast v tehničnih industrijah nekoliko upočasnila.

Tak razvoj poslovanja **v letu 2015** kot celoti je za evropsko tehnično industrijo pomenil skromno rast za 1,3 %.

Rast obsega proizvodnje v letu ORGALIME industrija	2011 (v %) ocena	2012 (v %) ocena	2013 (v %) ocena	2014 (v %) ocena	2015 (v %) ocena	2016 (v %) napoved
Proizvodnja kovinskih izdelkov	+6,9	-3,0	-1,6	+1,4	+0,5	+1,0
Proizvodnja strojev in naprav	+11,7	0,0	-1,4	+2,1	+0,8	+1,0
Proizvodnja električne in elektronske opreme, IKT	+5,5	-1,8	-3,3	+1,6	+2,6	+1,7
Skupaj ORGALIME industrija	+7,8	-1,0	-1,8	+1,7	+1,3	+1,2

Strojegradnja

Evropska strojogradnja je v 2015 ustvarila prihodek v višini 640 milijard evrov in zaposlovala več kot 2,9 milijona ljudi. Ta panoga je bila v 2014 najhitreje rastoči sektor med tehničnimi industrijami, ki je po krčenju v letu poprej doživel 2,1 % rasti. V letu 2015 se je nadaljevala skromna rast, in sicer za 0,8 %. Za leto 2016 pričakujejo nadaljevanje rasti nekako v višini 1 %.

Ker sektor vztrajno raste, tudi njegove poddejavnosti izkazujejo povečanje proizvodnje v letu 2015. Edina poddejavnost, ki je svojo proizvodnjo zmanjšala, je bila proizvodnja kmetijske mehanizacije (-7,9 %).

Kovinski izdelki

Prihodek podjetij – proizvajalcev kovinskih izdelkov **v letu 2015** je okrog 470 milijard evrov. Zaposluje 3,6 milijona delojemalcev in s stališča zaposlovanja predstavlja največji sektor tehničnih industrij v Evropi. Večinoma proizvaja izdelke, ki se uporabljajo v drugih vejah tehničnih industrij. Zato je skupaj z izboljšanjem poslovnih rezultatov tehničnih industrij kot celote izkazal rast tudi ta sektor (0,5 %).

Pričakovanja za 2016 so zmerna, in sicer naj bi ta sektor predvidoma dosegel rast 1 %. Poddejavnosti tega dela predelovalnih industrij so dosegale zelo različne rezultate. Nekateri, na primer kovanje in toplotna obdelava, so povečali proizvodnjo (+1,5%), medtem ko je bil na področju rezervoarjev in kontejnerjev zabeležen padec proizvodnje za -1,1%.

Zaposlenost

Velja ocena, da se je zaposlenost dvignila za 0,7 % **v 2015**, kar je izboljšanje glede na rast v višini 0,3 % v letu 2014. Ko sta se promet in proizvodnja v 2015 povečala, se je v manjši meri dvignilo tudi število zaposlenih. To nakazuje na potrebo realnega sektorja, da se prilagaja mednarodnim rastem produktivnosti. Za leto 2016 naj se na področju zaposlovanja ne bi zgodilo nič pretresljivega, še več, ostala naj bi na isti ravni kot v 2015 (+0,0 %).

Rast evropskega gospodarstva bo v 2016 dosegala 1,2 %. Še vedno pa so prisotna tveganja in negotovosti, ki bodo vplivala na gospodarske rezultate evropskih tehničnih industrij, na primer:

- negotovost glede kitajskega gospodarstva in njegovega ohlajanja;
- manjša rast na novo nastajajočih trgih;
- finančna nestabilnost (rigidni finančni pogoji);
- naraščajoča globalna trenja.

Pogledi na 2016: pričakujemo zmerno rast. Napovedi pristojnih inštitucij (OECD, IMF) dajejo številko nekje od +3,0 do +3,5 %), ki naj bi se nadaljevala v približno enaki meri tudi v letu 2017. Medtem je Evropska komisija bolj previdna v napovedih, saj napovedujejo rast 1,9 % v 2016 ter 2 % v letu 2017.

Tako ekonomisti ORGALIME predvidevajo skromno izboljšanje poslovne klime v 2016 in nadaljevanje rasti (1,2 %), ki pa bo še vedno ostala pod dolgoročnim povprečjem, ki znaša 3 %. Pričakovati je, da bo rast ponovno neenakomerno razdeljena med državami, vendar naj tehnične industrije ne bi zmanjševale svoje proizvodnje in prometa.

5. PREGLED POSAMEZNIH RAZREDOV DEJAVNOSTI KOVINSKE INDUSTRIJE

5.1. PROIZVODNJA KOVINSKIH IZDELKOV – SKD 25

Proizvodnja kovinskih izdelkov vključuje naslednje dejavnosti:

- 25.1 – Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov
- 25.2 – Proizvodnja kotlov za centralno ogrevanje, kovinskih rezervoarjev in cistern
- 25.3 – Proizvodnja parnih kotlov, razen kotlov za centralno ogrevanje
- 25.4 – Proizvodnja orožja in streliva
- 25.5 – Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin; prašna metalurgija
- 25.6 – Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin
- 25.7 – Proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja
- 25.9 – Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov

5.1.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz proizvodnje kovinskih izdelkov

Kadar so v agregatu zajete manj kot tri družbe oz. ima ena prevladujočo vlogo, podatek za ta agregat ni objavljen (je zaupne narave). V panogi proizvodnje kovinskih izdelkov so to agregati podpanoge 25.4 – Proizvodnja orožja in streliva.

Tabela 11 prikazuje osnovne podatke po dejavnostih proizvodnje kovinskih izdelkov v letu 2015.

	kovinski izdelki		25.1.	25.2.	25.3.	25.5.	25.6.	25.7.	25.9.
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015
Število družb	1.815	105,20	473	32	7	41	657	206	397
Povp. št. zaposlenih po del. urah (celo št.)	25.667	104,70	6.198	514	15	1.077	6.338	6.147	5.376
Prihodki (ne vključujejo sprememb vrednosti zalog)	2.651.624.350	87,70	702.656.768	39.495.860	5.515.807	212.378.675	486.541.304	575.079.220	627.887.128
Kosmati donos od poslovanja	2.645.666.702	88,90	701.188.094	39.508.550	5.500.828	212.650.534	486.290.299	572.284.830	626.162.789
Čisti prihodki od prodaje	2.587.061.734	87,70	683.920.020	38.719.396	1.370.528	210.795.135	477.829.336	557.968.557	614.393.848
Čisti prih. od prodaje na domačem trgu	1.159.858.989	92,40	290.136.310	13.662.796	785.760	162.963.222	222.422.504	174.956.875	294.896.996
Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	1.427.202.745	84,10	393.783.710	25.056.600	584.768	47.831.913	255.406.832	383.011.682	319.496.852
Odhodki	2.535.321.393	87,80	675.627.383	38.458.921	7.342.408	203.494.526	462.256.648	548.781.433	597.630.157
Stroški blaga, materiala in storitev	1.745.562.296	82,40	485.481.401	24.299.805	5.339.169	169.603.787	283.594.021	342.233.555	433.458.074
Stroški dela	597.953.043	107,60	142.310.908	11.745.408	932.280	30.732.560	139.632.451	150.984.564	121.510.726
Amortizacija	120.978.328	95,70	24.544.785	1.512.827	20.146	1.686.836	26.952.162	36.564.912	29.643.972
POSLOVNI IZID	142.310.833	102,40	32.930.140	1.594.285	-1.829.245	9.521.240	28.389.411	36.488.520	34.853.209
FINANČNI IZID	-18.991.459	69,50	-4.778.269	-502.992	1.412	-51.856	-3.129.052	-8.017.021	-2.507.650
Dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	146.531.744	101,80	33.870.414	1.639.156	-1.828.013	9.550.333	29.339.467	37.203.036	36.400.418
Dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBITDA)	267.510.072	99,00	58.415.199	3.151.983	-1.807.867	11.237.169	56.291.629	73.767.948	66.044.390
Davek iz dobička	15.732.571	100,80	4.163.772	251.539	5.854	1.313.004	4.041.168	1.796.836	4.105.453
Čisti dobiček	137.437.724	111,40	32.651.407	1.580.971	29.042	8.825.509	31.622.364	29.093.901	33.334.070
Čista izguba	24.450.929	108,50	7.694.905	697.218	1.593.931	782.647	9.330.361	740.827	3.606.537
NETO ČISTI DOBIČEK / IZGUBA	112.986.795	112,00	24.956.502	883.753	-1.564.889	8.042.862	22.292.003	28.353.074	29.727.533
Enostavni denarni tok	233.965.123	103,00	49.501.287	2.396.580	-1.544.743	9.729.698	49.244.165	64.917.986	59.371.505
Dodana vrednost (DV)	880.640.948	105,00	210.866.233	15.023.406	-840.965	42.736.062	197.857.188	225.833.357	188.643.126
SREDSTVA	2.321.147.109	94,80	566.496.680	38.793.930	8.575.224	65.874.088	397.581.702	676.689.445	565.760.013
Zaloge	348.569.040	87,30	66.797.861	6.860.404	133.390	23.488.406	36.692.744	123.856.750	90.622.721

Kapital	1.068.207.040	101,50	262.883.247	17.069.520	4.564.099	33.725.615	173.556.431	295.723.063	279.982.886
Stopnja samofinanciranja (%)	46	107,00	46	44	53	51	44	44	50
Razmerje med tujimi in lastnimi viri	1,07	87,70	1,05	1,22	0,54	0,87	1,14	1,18	0,94
Koeficient zadolženosti	0,49	92,50	0,48	0,54	0,31	0,46	0,51	0,52	0,47
Celotna gospodarnost	1,05	100,00	1,04	1,03	0,75	1,04	1,05	1,05	1,05
EBITDA v prihodkih od prodaje (%)	10,34	112,90	8,54	8,14	-131,91	5,33	11,78	13,22	10,75
Donosnost kapitala – ROE (%)	11,12	107,90	9,99	5,10	-30,47	27,25	13,90	9,81	11,23
Donosnost sredstev - ROA (%)	5,02	120,40	4,59	2,29	-10,49	13,09	5,89	4,26	5,44
Prihodki od prodaje na zaposlenega (EUR)	100.792	83,70	110.345	75.319	93.743	195.704	75.397	90.770	114.293
Delež prodaje na tujih trgih (%)	55	96,00	58	65	43	23	54	69	52
Stroški dela na zaposlenega (EUR)	23.296	102,80	22.961	22.848	63.767	28.532	22.033	24.562	22.604
Plače na zaposlenega (EUR)	17.189	102,80	16.914	16.872	36.386	20.584	16.415	18.203	16.551
Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	34.310	100,30	34.022	29.224	-57.522	39.677	31.220	36.738	35.093
Stroški dela v dodani vrednosti (%)	67,9	102,60	67,5	78,2	-110,9	71,9	70,6	66,9	64,4
Čisti dobiček na zaposlenega (EUR)	5.355	106,40	5.268	3.075	1.986	8.194	4.990	4.733	6.201
Čista izguba na zaposlenega (EUR)	953	103,70	1.242	1.356	109.024	727	1.472	121	671
Obračanje sredstev	1	91,70	1	1	0	3	1	1	1
Obračanje kapitala	3	83,30	3	2	0	7	3	2	2
Obrat zalog	5,20	96,30	7,70	3,60	37,40	7,20	8,00	2,80	5,00
Dnevi vezave zalog	70,50	103,80	47,40	100,80	9,70	50,40	45,80	130,10	72,50
Obrat terjatev	6,20	100,00	6,20	5,70	0,20	18,90	6,50	5,30	5,80
Dnevi vezave obveznosti	73	110,40	69	111	178	33	70	99	72
Dnevi vezave denarja	58	94,90	37	50	2.512	37	29	100	61
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015
	kovinski izdelki		25.1.	25.2.	25.3.	25.5.	25.6.	25.7.	25.9.

Tabela 11: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz Proizvodnje kovinskih izdelkov (SKD 25)

SKD 25 – Proizvodnja kovinskih izdelkov v letu 2015 beleži mešane indekse. Prihodki so na ravni celotne dejavnosti SKD 25 padli za 12,3 %. Največ prihodkov je ustvarila dejavnost SKD 25.1 (Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov), in sicer v višini 702,1 mio €, najmanj prihodkov pa je imela dejavnost SKD 25.3 (Proizvodnja parnih kotlov, razen kotlov za centralno ogrevanje), in sicer 5,5 mio €.

Celoten izvoz dejavnosti SKD 25 je bil za 15,9 % nižji kot leta 2014 in je znašal 1,43 mrd €, dobiček pred davki in obrestmi (EBIT) pa je zabeležil manjšo rast, in sicer za 1,8 %. Dodana vrednost na zaposlenega dosega 34.310 € in je za 0,3 % višja kot leto poprej. Izvzemši poddejavnost 25.3 – Proizvodnja parnih kotlov, razen kotlov za centralno ogrevanje (-57.522 €!) so imeli najvišjo dodano vrednost na zaposlenega v dejavnosti 25.5 – Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin in prašna metalurgija, in sicer 39.677 €, najnižjo pa v dejavnosti 25.2 Proizvodnja kotlov za centralno ogrevanje, kovinskih rezervoarjev in cistern, kjer je znašala 29.224 €. Dobičkonosnost ROE in ROA v celotni dejavnosti SKD 25 sta v letu 2015 zabeležili pozitiven rezultat: ROE 11,12 (+7,9 %), ROA pa 5,02 (+ 20,4%). Stroški dela v ustvarjeni dodani vrednosti so se nekoliko povišali, in sicer za 2,6 %, stroški dela na zaposlenega pa za 2,8 % in dosegli vrednost 23.296 €.

5.1.2. Družbe

V nadaljevanju je **po abecednem vrstnem redu** navedenih po deset največjih družb proizvodnje kovinskih izdelkov glede na ustvarjeno dodano vrednost ter velikostni razred družbe.

mikro družbe

največjih deset po dodani vrednosti

ATEA, KOVINSKO PREDELOVALNA INDUSTRIJA, PRODAJA IN STORITVE, D.O.O.
 BENI TEHING, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O.
 CENTER ISI INVALIDSKO PODJETJE, D.O.O.
 CNC-MURKO, PROIZVODNJA, TRGOVINA, STORITVE, D.O.O.
 CSS, PROIZVODNJA IN TRGOVINA, D.O.O.
 GRIFFING, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN POSREDNIŠTVO, D.O.O.
 IMSS - TRADE, INDUSTRIJSKI SERVIS&MONTAŽA, D.O.O.
 IP RIBNICA, DRUŽBA ZA USPOSABLJANJE IN ZAPOSLOVANJE INVALIDOV, D.O.O.
 KOVINOS, REZILNA ORODJA, D.O.O.
 METAL TEH, MONTAŽA, STORITVE IN SVETOVANJE, D.O.O.

male družbe

največjih deset po dodani vrednosti

GRIESHABER LOGISTIKA D.O.O.
 HIDRIA - IP, D.O.O., DRUŽBA ZA PROIZVODNJO IZOLACIJSKIH IZDELKOV, TOLMIN
 INKOS DRUŽBA ZA INŽENIRING, KONSTRUKCIJE IN STROJEGRADNO D.O.O. KRMELJ
 ISKRA ISD - STRUGARSTVO OBDELAVA KOVIN D.O.O.
 METALNA IMPRO, PROIZVODNO, TRGOVSKO IN STORITVENO PODJETJE D.O.O.
 MONTPRO PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN STORITVE D.O.O.
 NOVI PLAMEN, HLADNO PREOBLIKOVANJE IN ELEMENTI ZA SPAJANJE, KROPA, D.O.O.
 ORO MET, PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
 RM-LH IZOLA, PROIZVODNJA, PROMET IN STORITVE, D.O.O.
 TEHNOLOŠKI CENTER JAKL SPLOŠNA MEHANIČNA DELA D.O.O.

srednje družbe

največjih deset po dodani vrednosti

CNC P&K-PUŠNIK PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
 EMO - ORODJARNA PROIZVODNA DRUŽBA D.O.O.
 GORENJE ORODJARNA, D.O.O., VELENJE, PARTIZANSKA 12
 I.M.S.S. D.O.O., INDUSTRIJSKA MONTAŽA IN SPECIALIZIRAN SERVIS
 NIKO, KOVINARSKO PODJETJE, D.O.O., ŽELEZNIKI
 NOŽI RAVNE PODJETJE ZA PROIZVODNJO NOŽEV IN REZIL D.O.O.
 PRIMAT TOVARNA KOVINSKE OPREME D.D.
 REM MONTAŽA IN KLEPARSTVO D.O.O.
 VALJI, PROIZVODNJA VALJEV IN ULITKOV D.O.O.
 WILLY STADLER PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.

velike družbe

največjih deset po dodani vrednosti

UNIOR KOVAŠKA INDUSTRIJA D.D.
AHA EMMI, PREDELAVA ALUMINIJA, D.O.O.
ARCONT, PROIZVODNJA BIVALNIH ENOT D.D.
IMPOL FOLIJE IN TRAKOVI, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE D.O.O.
IMPOL PALICE, CEVI IN PROFILI, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE D.O.O.
KOVINOPLASTIKA LOŽ INDUSTRIJA KOVINSKIH IN PLASTIČNIH IZDELKOV D.D.
LAMA OKOVJA - MONTAŽNI SISTEMI - ORODJA - TRGOVINA, D.D.
MARIBORSKA LIVARNA MARIBOR D.D.
MDM PODJETJE ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO IN INŽENIRING D.O.O.
TRIMO INŽENIRING IN PROIZVODNJA MONTAŽNIH OBJEKTOV, D.D.

5.1.3. Izvoz

V vseh dejavnostih skupine Proizvodnja kovinskih izdelkov (SKD 25) se je skupni čisti prihodek od prodaje na tujem trgu v letu 2015 povečal za 4,1 %. Največjo rast izvoza je imela dejavnost Površinska obdelava in prekrivanje kovin; mehanska obdelava kovin (25.6), in sicer se je ta v primerjavi z letom 2014 povečala za 17,5 %. Največ ustvarjenega prihodka s prodajo na tujih trgih je imela dejavnost Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov (25.1). Izvoz dejavnosti je dosegel slabih 394 mio €. Celotna dejavnost je imela slabe 1,42 milijarde evrov prihodka od prodaje na tujem trgu, največji delež prodaje na tujem trgu pa je imela dejavnost 25.7 – Proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja, in sicer je ta znašal 68,6 %.

Deleži izvoza proizvodnje kovinskih izdelkov po državah

država namena	Izvoz v mio €
NEMČIJA	427,0
AVSTRIJA	299,0
ITALIJA	73,5
SLOVAŠKA	62,5
HRVAŠKA	59,0
ČEŠKA REPUBLIKA	52,0
MADŽARSKA	46,4
FRANCIJA	41,9
ŠVICA	40,6
RUSKA FEDERACIJA	34,5
OSTALO	290,7
Skupaj izvoz dejavnosti 25	1.427,2

Izvozni trgi SKD 25

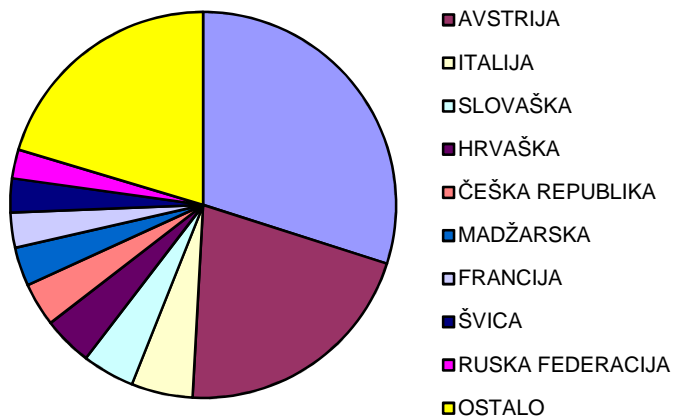

Tabela 12: Deleži izvoza dejavnosti proizvodnje kovinskih izdelkov po državah

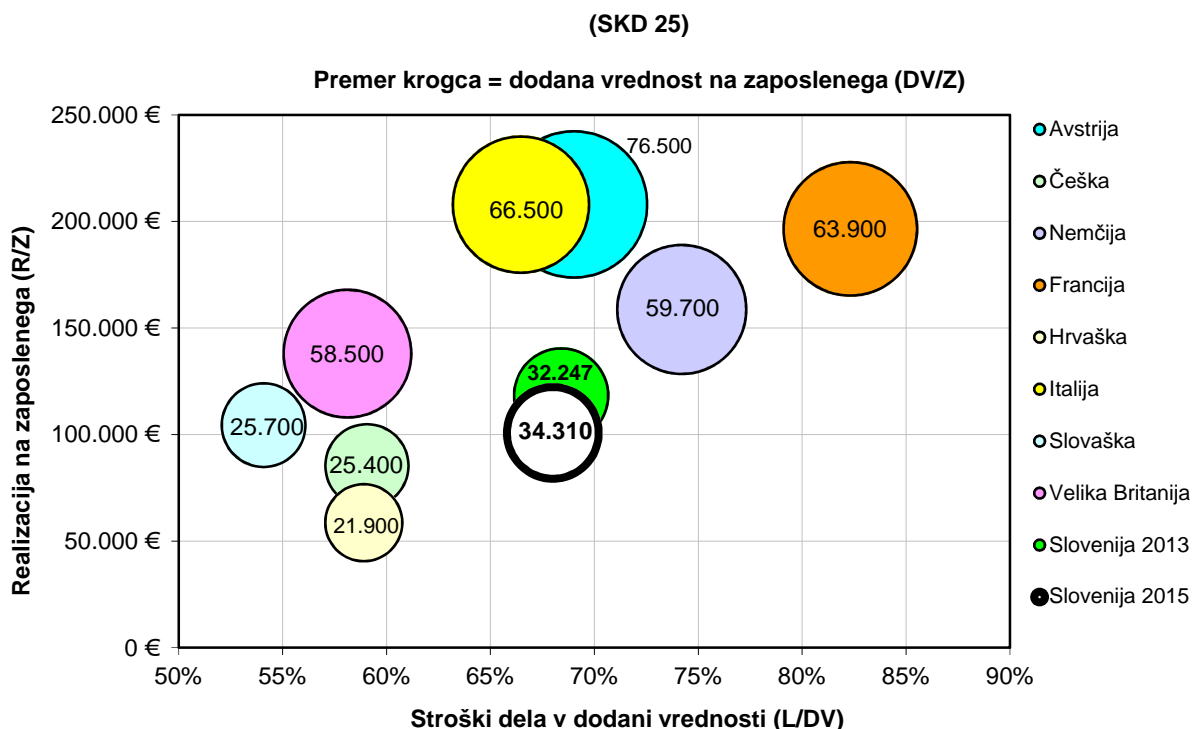
Pregled izvoza proizvodnje kovinskih izdelkov pokaže, da se tudi v tej dejavnosti največ izvozi v Nemčijo, Avstrijo, Italijo, Slovaško in na Hrvaško. Vrednosti izvoza v posamezne države so razvidni iz tabele.

5.1.4. Primerjave z mednarodnim okoljem

Primerjava s proizvodnjo kovinskih izdelkov v posameznih državah EU je narejena s tremi kazalniki konkurenčnosti, ki so opisani v točki 1.3 (Konkurenčno pozicioniranje kovinske industrije). Primerjava je izvedena za leto 2013, saj za države Evropske unije v bazah Eurostata ni novejših podatkov. Kot dodatna entiteta je v sliko leta 2013 vključena »Slovenija (2015)«.

Primerjava po R/Z, L/DV in DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav (SKD 25)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 12: Primerjava dejavnosti proizvodnje kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav (SKD 25) po R/Z, L/DV, DV/Z - EU

Z grafa 12 – dejavnost Proizvodnja kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav (SKD 25) – je razvidno, da se države EU pri realizaciji na zaposlenega (R/Z) v letu 2013 gibljejo od 58.000 € do skoraj 210.000 €. Pri tem prednjačita Avstrija in Italija z več kot 200.000 € realizacije. Slovenija v letu 2013 z okoli 118.000 € realizacije na zaposlenega zaostaja za večjimi proizvajalkami. V razmerju stroškov dela glede na ustvarjeno dodano vrednost pri proizvodnji kovinskih izdelkov v celoti za leto 2013 so države razvrščene nekako v razponu med 50 % in 85 % (Slovenija 68,4 %). Najvišji delež stroškov dela v dodani vrednosti je pri Franciji (82,3 %).

Najvišjo ustvarjeno dodano vrednost na zaposlenega imajo Avstrija, Italija, Nemčija, Francija in Velika Britanija. Pri dodani vrednosti na zaposlenega (DV/Z) se vrednosti gibljejo med 21.000 € in 76.000 €, kjer so najbolj razvite države precej izenačene, izstopa pa Avstrija s 76.500 € dodane vrednosti na zaposlenega. Višina realizirane dodane vrednosti na zaposlenega (DV/Z) za **leto 2013** pri Sloveniji znaša 32.247 €.

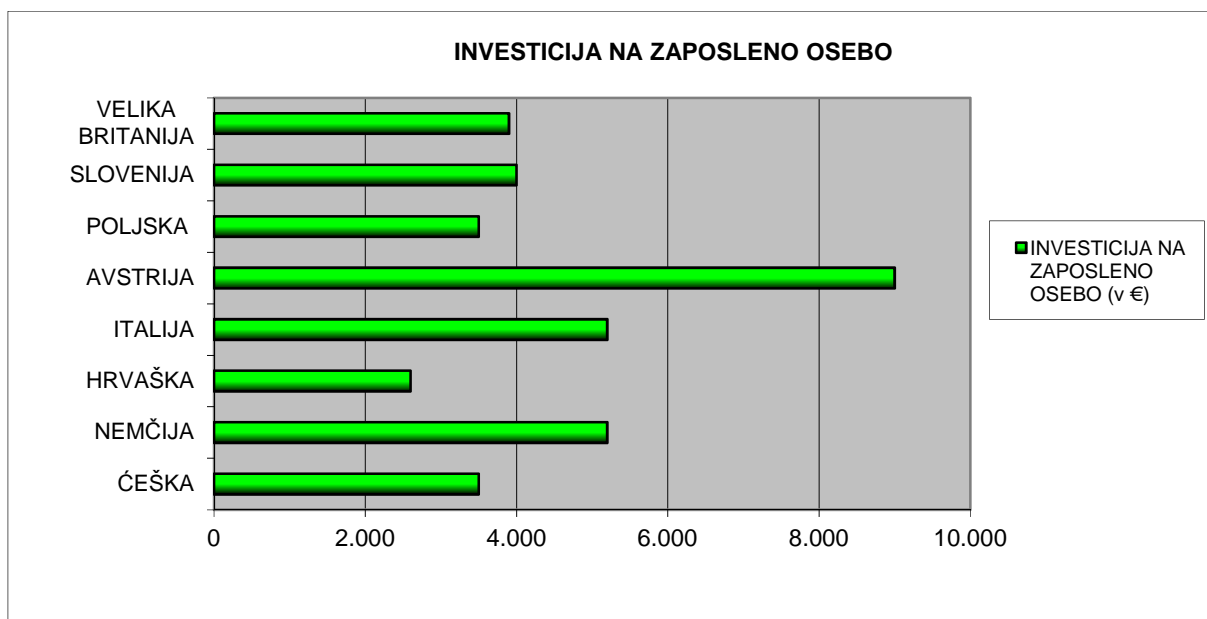
Slika Slovenije **v letu 2015** glede na leto 2013 kaže manjše poslabšanje stanja v panogi, predvsem na račun realizacije na zaposlenega, ki je nižja za slabih 18.000 €. Dodana vrednost na zaposlenega je nekoliko višja, in sicer za dobrih 2.000 €, stroški dela v dodani vrednosti pa so ostali na podobni ravni kot v 2013.

5.1.4.1. Investicije v panogi

PROIZVODNJA KOVINSKIH IZDELKOV RAZEN STROJEV IN NAPRAV (SKD 25)	DRŽAVA	DELEŽ PRIHODKA VLOŽENEGA V INVESTICIJO DEJAVNOSTI	INVESTICIJA NA ZAPOSLENO OSEBO (v €)
	ČEŠKA	5,2 %	3.500
	NEMČIJA	3,5 %	5.200
	HRVAŠKA	41,8 %	2.600
	ITALIJA	2,2 %	5.200
	AVSTRIJA	0,8 %	9.000
	POLJSKA	1,3 %	3.500
	SLOVENIJA	10 %	4.000
	VELIKA BRITANIJA	0,3 %	3.900

Tabela 13: Investicije v panogi SKD 25

Pri proizvodnji kovinskih izdelkov (SKD 25) lahko vidimo, da se delež prihodka, vložnega v investicijo dejavnosti, giblje od 0,3 % (Velika Britanija) do 41,8 % (Hrvaška). Pri večini držav delež vložnih sredstev ne presega 10 %, razen pri Hrvaški, vendar je znesek investiranih denarnih sredstev pri slednji le 2.600 € na zaposleno osebo. Če to izrazimo v denarnih enotah, vidimo, da največ denarja na zaposleno osebo investira Avstrija (9.000 €), medtem ko Slovenija za to nameni 4.000 €.

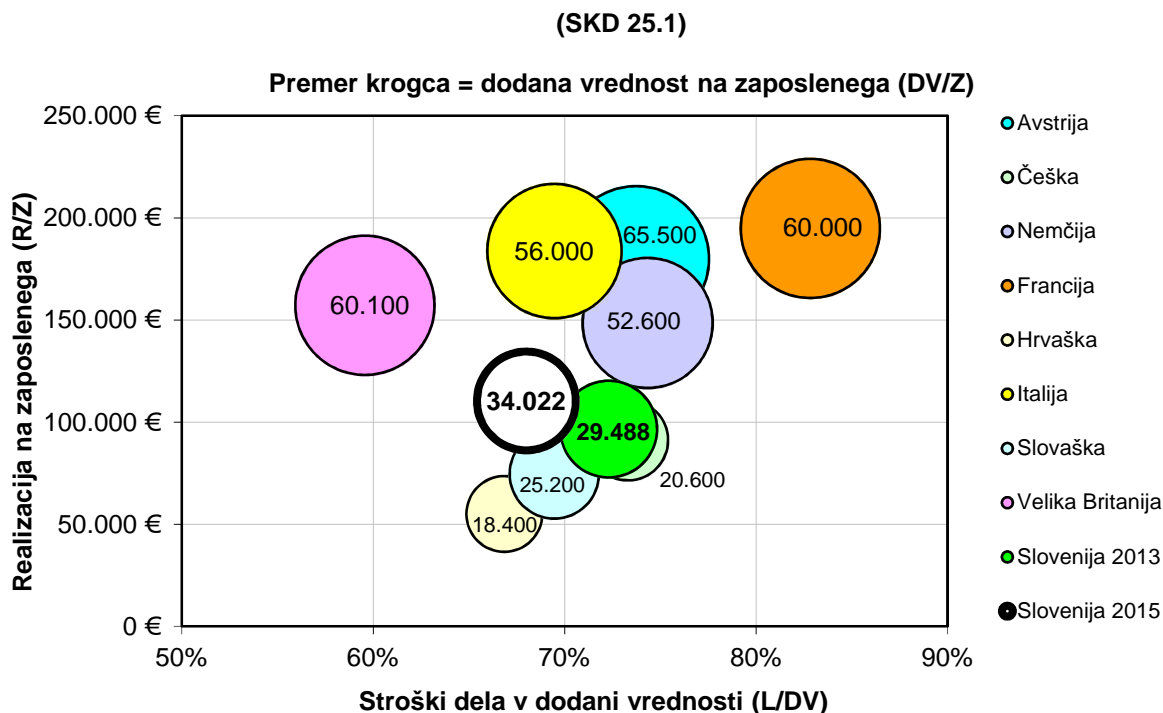

Graf 13: Investicije v panogi SKD 25

Za dejavnosti proizvodnje kovinskih izdelkov, ki predstavljajo največji delež prihodka in zaposlenih, so v nadaljevanju prikazane primerjave s posameznimi evropskimi državami.

5.1.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja gradbenih kovinskih izdelkov (SKD 25.1)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 14: Primerjava dejavnosti proizvodnje gradbenih kovinskih izdelkov (SKD 25.1) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

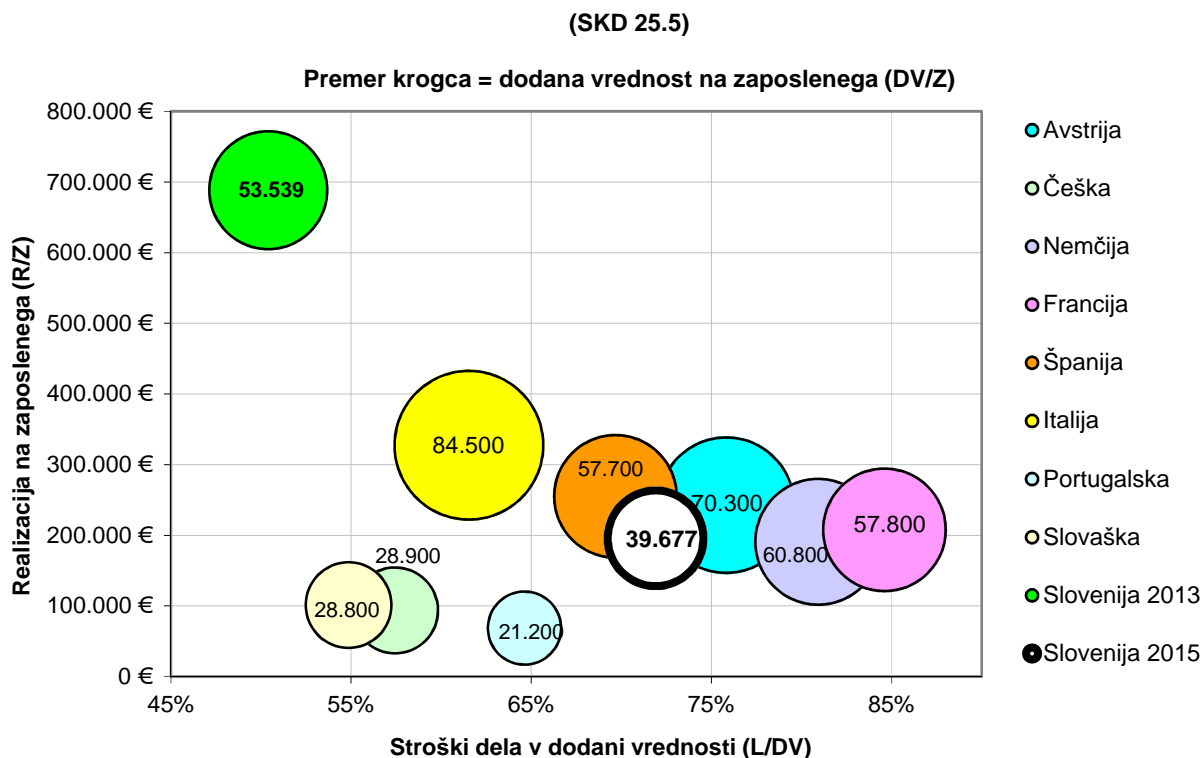
V proizvodnji gradbenih kovinskih delov (graf 14) je pri večjih proizvajalkah opazen večji razpon pri stroških dela v dodani vrednosti. Ta se giblje med 60 % in 85 % (Francija). Najnižje stroške dela v dodani vrednosti ima Velika Britanija, in sicer dobrih 59 %. Stroški dela v dodani vrednosti za Slovenijo **v letu 2013** dosegajo 72 % in so približno na sredini med primerjanimi državami.

Pri realizaciji na zaposlenega (R/Z) se države EU v letu 2013 gibljejo med 55.000 € in 195.000 €; prednjači Francija s 194.813 €. Slovenija ima za več kot polovico slabšo realizacijo (ca. 97.000 €) in dokaj zaostaja za skupino vodilnih proizvajalk. Vrednosti dodane vrednosti na zaposlenega (DV/Z) se gibljejo med 18.000 € in 66.000 €, kjer so si najbolj razvite države precej podobne, najvišjo vrednost pa dosega Avstrija, in sicer s 65.500 € oz. 5.300 € več kot leto poprej. Slovenija je imela **v letu 2013** ustvarjene 29.488 € dodane vrednosti na zaposlenega (DV/Z).

Številke za Slovenijo **v letu 2015** so pri vseh parametrih boljše kot v 2013. Stroški dela v dodani vrednosti so se zmanjšali za dobre 4 %, dodana vrednost na zaposlenega je višja za okoli 4.500 €, realizacija na zaposlenega pa je prav tako višja za skoraj 15.000 € v primerjavi z letom 2013.

5.1.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin; prašna metalurgija (SKD 25.5)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 15: Primerjava dejavnosti kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin (SKD 25.5) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

Opomba: nepričakovana pozicija krožca **Slovenija 2015** v primerjavi z 2013 je posledica dejstva, da se je eno izmed nosilnih podjetij v letu 2015 preselilo iz ene dejavnosti v drugo. Zgornji graf je tako kot ostali narejen na osnovi uradnih podatkov AJPES za 2015.

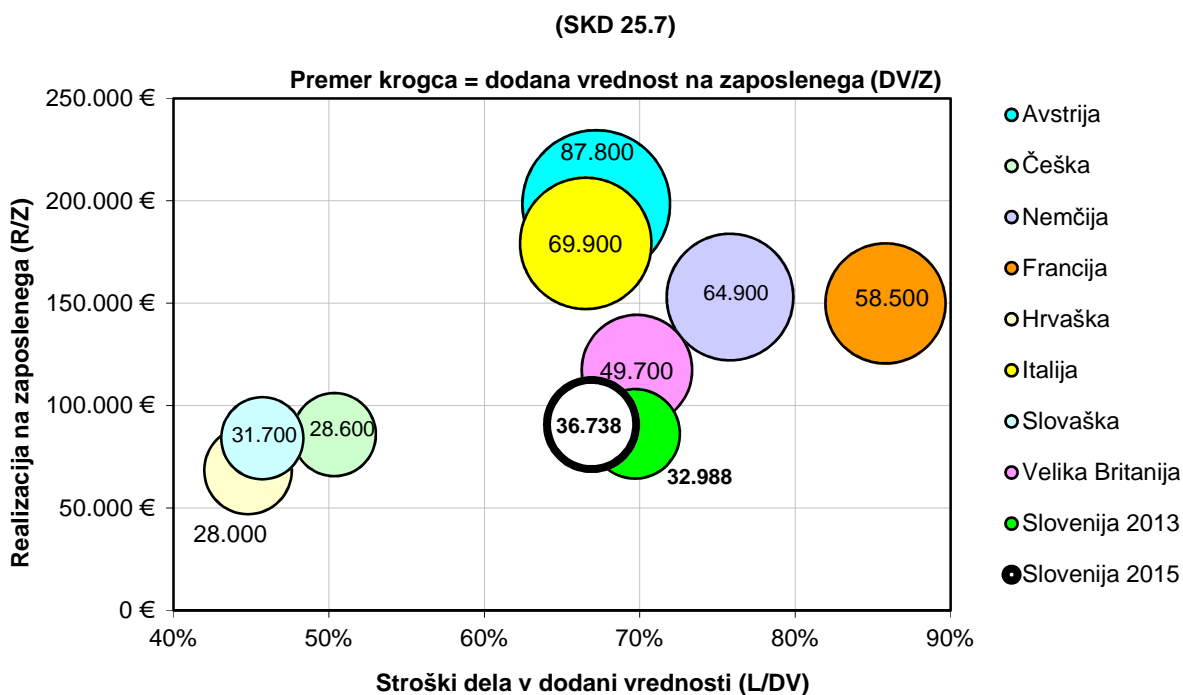
Pri kovanju, stiskanju, vtiskovanju in valjanju kovin ter prašni metalurgiji v letu 2013 od vseh »velikih« najboljši izstopa Italija, in sicer ima dodano vrednost na zaposlenega 84.500 €. Realizacija na zaposlenega je pri velikih proizvajalkah prav tako najvišja v Italiji in znaša dobrih 327.000 €. Ostale večje države proizvajalke so dokaj razpršene, predvsem po različnih vrednostih stroškov dela v dodani vrednosti (L/DV). Ti se gibljejo med 55% in 85%. Pri dodani vrednosti na zaposlenega (DV/Z) pa se vrednosti pri vseh opazovanih državah gibljejo med 21.000 € in 85.000 €.

Izmed vseh držav je imela Slovenija v letu 2013 najnižje stroške dela glede na dodano vrednost (50,4 %) in najvišjo realizacijo na zaposlenega (688.380 €), pri dodani vrednosti na zaposlenega pa je nekako na sredini večjih proizvajalk.

V letu 2015 je Slovenija glede na leto 2013 v slabšem položaju, predvsem zaradi dejstva, da se je eno podjetje, ki veliko doprinese h končnemu rezultatu, prestrukturiralo ter spremenilo dejavnost. Zato je pozicija Slovenije v 2013 težko oziroma skoraj ni primerljiva s pozicijo iz leta 2015.

5.1.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja (SKD 25.7)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 16: Primerjava dejavnosti proizvodnje jedilnega pribora, ključavnic, okovja, orodja (SKD 25.7) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

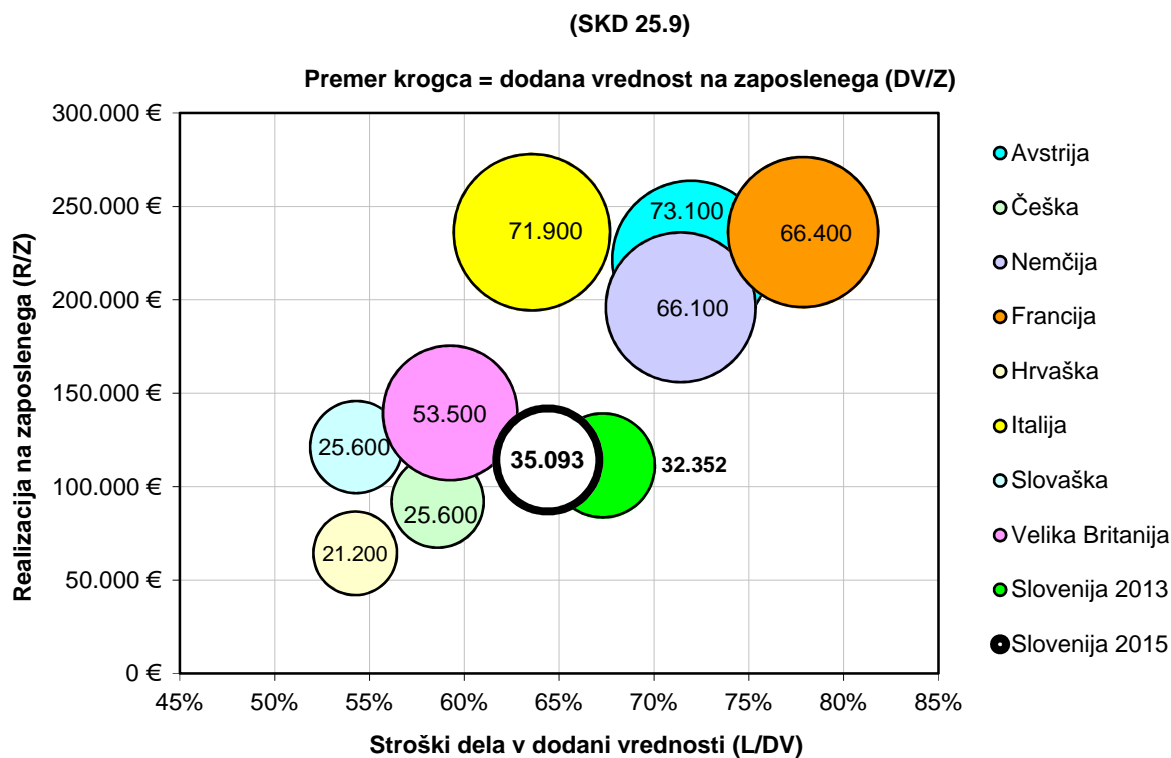
Pri proizvodnji rezilnega in drugega orodja Slovenija po realizaciji na zaposlenega in sami dodani vrednosti dokaj zaostaja za najmočnejšimi državami. Najmočnejše države se pri realizaciji na zaposlenega (R/Z) v letu 2013 gibljejo med 117.000 € in 200.000 € (največ Avstrija s 198.412 €). Pri dodani vrednosti na zaposlenega (DV/Z) pa se vrednosti pri večjih proizvajalkah gibljejo med 49.000 € in 88.000 €. **V letu 2013** najboljšo pozicijo izkazuje Avstrija, Nemčija, Italija in Francija.

Slovenija tudi **v letu 2013** ostaja zadaj, saj ima v primerjavi z večjimi proizvajalkami več kot dvakrat manjšo dodano vrednostjo na zaposlenega, nizko realizacijo na zaposlenega (86.221 €) ter visoke stroške dela v dodani vrednosti (69,7 %).

V letu 2015 se je slovenski "krogec" ponovno izboljšal pri vseh parametrih. Realizacija na zaposlenega tako znaša 90.770 € in je za dobrih 4.000 € višja kot v 2013, ustvarjena dodana vrednost na zaposlenega znaša 36.738 €, stroški dela na zaposlenega pa so okoli 3 % nižji kot leta 2013.

5.1.4.5. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov (SKD 25.9)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 17: Primerjava dejavnosti proizvodnje drugih kovinskih izdelkov (SKD 25.9) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

Z grafa 17 – dejavnost Proizvodnja drugih kovinskih izdelkov (SKD 25.9) – je razvidno, da se države EU pri realizaciji na zaposlenega (R/Z) v letu 2013 gibljejo med 64.000 € in 237.000 €; izstopata Italija z 236.204 € in Francija z 236.273 € realizacije na zaposlenega. Slovenija je **v letu 2013** dosegala dobrih 111.000 € realizacije na zaposlenega. Stroški dela na zaposlenega v dodani vrednosti se med vsemi obravnavanimi subjekti gibljejo med 50 % in 80 %. Višina stroškov dela v dodani vrednosti za Slovenijo znaša 67,3 %.

Pri dodani vrednosti na zaposlenega (DV/Z) se številke gibljejo med 21.000 € in 73.000 €, kjer so si najbolj razvite države dokaj podobne. Najvišjo vrednost dosega Avstrija s 73.100 €, Slovenija pa ima v primerjavi z njo za več kot polovico nižjo dodano vrednost (32.352 €). Dodana vrednost je večja samo v primerjavi s Hrvaško, Češko in Slovaško. Od večjih proizvajalk izstopajo ponovno Italija, Nemčija, Avstrija, Velika Britanija in Francija, tako po dodani vrednosti kot po realizaciji na zaposlenega. Ostale države pa krepko zaostajajo za vodilnimi proizvajalkami.

Pozicijo "mehurčka" pri Sloveniji **v letu 2015** v primerjavi z letom 2013 za slabe 3 % izboljšujejo nižji stroški dela v dodani vrednosti ter dodana vrednost na zaposlenega, ki se je v primerjavi z letom 2013 zvišala za skoraj 3.000 €, realizacija na zaposlenega pa je višja za slabih 3.000 €.

5.2. PROIZVODNJA STROJEV IN NAPRAV – SKD 28

Proizvodnja strojev in naprav vključuje naslednje dejavnosti:

- 28.1 – Proizvodnja strojev za splošne namene
- 28.2 – Proizvodnja drugih naprav za splošne namene¹
- 28.3 – Proizvodnja kmetijskih in gozdarskih strojev
- 28.4 – Proizvodnja obdelovalnih strojev
- 28.9 – Proizvodnja drugih strojev za posebne namene

⁽¹⁾Pojasnilo: v okviru kovinske industrije se znotraj dejavnosti 28.2 – Proizvodnja drugih naprav za splošne namene ne obravnava 28.230 – Proizvodnja pisarniških strojev in naprav (razen računalnikov in perifernih naprav)

5.2.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz proizvodnje strojev in naprav

V naslednji tabeli so prikazani osnovni podatki za dejavnost proizvodnje strojev in naprav v letu 2015:

	stroji in naprave		28.1.	28.2.	28.3.	28.4.	28.9.
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015
Število družb	507	103,70	78	186	38	56	149
Povp. št. zaposlenih po del. urah (celo št.)	12.243	103,10	2.786	3.728	1.269	1.188	3.271
Prihodki (ne vključujejo sprememb vrednosti zalog)	1.494.115.929	104,20	340.766.737	491.395.341	163.007.764	124.401.481	374.544.606
Kosmati donos od poslovanja	1.498.766.134	105,30	346.372.770	488.528.404	162.472.437	123.090.040	378.302.483
Čisti prihodki od prodaje	1.459.862.198	104,10	334.567.199	482.698.204	157.433.021	119.871.531	365.292.243
Čisti prih. od prodaje na domačem trgu	425.226.031	98,60	104.937.610	144.771.055	39.510.504	35.908.772	100.098.090
Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	1.034.636.167	106,60	229.629.589	337.927.149	117.922.517	83.962.759	265.194.153
Odhodki	1.435.665.215	104,50	327.665.512	477.433.757	154.131.203	118.371.708	358.063.035
Stroški blaga, materiala in storitev	1.016.742.785	104,60	233.604.269	345.934.017	114.044.164	76.579.891	246.580.444
Stroški dela	323.187.685	106,40	72.166.531	98.449.800	29.780.308	32.118.843	90.672.203
Amortizacija	54.702.580	104,90	14.606.957	16.519.740	6.353.245	4.330.321	12.892.317
POSLOVNI IZID	78.021.515	110,90	21.656.273	16.893.339	10.001.015	5.672.393	23.798.495
FINANČNI IZID	-8.624.975	59,30	-1.522.810	-2.885.941	-1.295.108	-672.918	-2.248.198
Dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	80.019.773	111,50	21.794.881	17.971.724	10.427.695	5.838.220	23.987.253
Dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBITDA)	134.722.353	108,80	36.401.838	34.491.464	16.780.940	10.168.541	36.879.570
Davek iz dobička	9.496.185	107,70	2.781.670	2.537.170	684.315	632.475	2.860.555
Čisti dobiček	68.944.161	109,60	17.841.128	16.578.725	8.712.489	4.674.323	21.137.496
Čista izguba	7.125.364	50,80	437.340	3.968.994	305.146	158.380	2.255.504
NETO ČISTI DOBIČEK / IZGUBA	61.818.797	126,40	17.403.788	12.609.731	8.407.343	4.515.943	18.881.992
Enostavni denarni tok	116.521.377	115,30	32.010.745	29.129.471	14.760.588	8.846.264	31.774.309
Dodana vrednost (DV)	467.526.993	107,30	109.665.360	138.526.767	47.648.411	42.721.888	128.964.567
SREDSTVA	1.294.004.690	105,20	339.624.004	368.076.470	145.980.244	109.865.556	330.458.416
Zaloge	290.249.690	105,40	73.478.632	68.067.036	46.008.720	27.861.857	74.833.445
Kapital	584.339.142	113,90	175.402.347	163.008.128	61.156.840	40.604.671	144.167.156
Stopnja samofinanciranja (%)	45	108,40	52	44	42	37	44
Razmerje med tujimi in lastnimi viri	1,09	88,60	0,84	1,10	1,29	1,53	1,17
Koeficient zadolženosti	0,50	96,20	0,43	0,50	0,56	0,57	0,51

Celotna gospodarnost	1,04	100,00	1,04	1,03	1,06	1,05	1,05
EBITDA v prihodkih od prodaje (%)	9,23	104,50	10,88	7,15	10,66	8,48	10,10
Donosnost kapitala – ROE (%)	11,26	113,60	10,47	8,36	14,75	12,00	13,76
Donosnost sredstev – ROA (%)	4,90	121,60	5,38	3,41	5,88	4,14	5,95
Prihodki od prodaje na zaposlenega (EUR)	119.241	101,00	120.084	129.465	124.059	100.879	111.672
Delež prodaje na tujih trgih (%)	71	102,50	68,6	70,0	74,9	70,0	72,6
Stroški dela na zaposlenega (EUR)	26.398	103,20	25.902	26.405	23.467	27.030	27.719
Plače na zaposlenega (EUR)	19.560	103,50	18.946	19.424	17.476	20.353	20.756
Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	38.188	104,10	39.361	37.154	37.547	35.953	39.425
Stroški dela v dodani vrednosti (%)	69,1	99,10	65,8	71,1	62,5	75,2	70,3
Čisti dobiček na zaposlenega (EUR)	5.631	106,30	6.404	4.447	6.866	3.934	6.462
Čista izguba na zaposlenega (EUR)	582	49,30	157	1.065	240	133	690
Obračanje sredstev	1	100,00	1	1	1	1	1
Obračanje kapitala	3	96,40	2	3	3	3	3
Obrat zalog	3,60	100,00	3,40	5,00	2,50	2,80	3,50
Dnevi vezave zalog	101,40	98,80	107,80	73,40	146,30	132,10	104,60
Obrat terjatev	6,10	103,40	5,00	7,50	8,00	7,40	5,20
Dnevi vezave obveznosti	87	96,50	73	79	98	127	95
Dnevi vezave denarja	73	97,50	109	43	85	58	78
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015
stroji in naprave			28.1.	28.2.	28.3.	28.4.	28.9.

Tabela 14: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz Proizvodnje strojev in naprav (SKD 28)

Dejavnost SKD 28 – Proizvodnja strojev in naprav v letu 2015 beleži določeno razpršenost indeksov. Prihodek je na ravni celotne SKD 28 višji za 4,2 % in znaša 1,5 mrd €. Največ prihodka je ustvarila dejavnost Proizvodnja drugih naprav za splošne namene (SKD 28.2), in sicer v višini 491,4 mio €.

Dejavnost Proizvodnja strojev za splošne namene (SKD 28.1) je imela 340,8 mio € prihodkov, dejavnost Proizvodnja drugih strojev za posebne namene (SKD 28.9) pa je v letu 2015 ustvarila dobrih 374,6 mio € prihodkov.

Izvoz v celotni dejavnosti SKD 28 je bil v letu 2015 višji za 6,6 %, dobiček pred davki in obrestmi (EBIT) pa se je povečal za 11,5 %. Dodana vrednost na zaposlenega dosega 38.188 € in je za 4,1 % višja kot leto poprej. Dobičkonosnost ROE (indeks +11,26) in ROA (indeks +4,90) sta pozitivni, saj indeksa kažeta visoko rast glede na leto 2014. Delež stroškov dela v ustvarjeni dodani vrednosti je za 0,9 % nižji kot leta 2014 in znaša 69,1. Stroški dela na zaposlenega pa so ponovno višji (indeks 103,5) in znašajo 26.398 €.

5.2.2. Družbe

V nadaljevanju je po **abecednem vrstnem redu** navedenih po deset največjih družb proizvodnje strojev in naprav glede na ustvarjeno dodano vrednost, urejenih po velikostnem razredu družbe.

mikro družbe

največjih deset po dodani vrednosti

ALPLES 3E STROJEGRADNJA D.O.O.
CESTEL CESTNI INŽENIRING D.O.O.
FINES PROIZVODNJA IN PRODAJA KOVINSKE OPREME D.O.O.
KIM KOVINSKO PODJETJE D.O.O.
MONTER DRAVOGRAD STORITVE PODJETJE ZA USPOSABLJANJE IN ZAPOSLOVANJE INVALIDOV D.O.O.
MOST D.O.O., PROIZVODNJA STROJEV IN NAPRAV RAKEK
OTIS LIFT D.O.O., PROJEKTIRANJE, PRODAJA, MONTAŽA IN VZDRŽEVANJE DVIGAL
PROTOTIP CC, IZDELAVA STROJEV IN NAPRAV, D.O.O.
PTS-LJ, IZDELAVA STROJEV IN NAPRAV, D.O.O.
RESEDA PROIZVODNJA, TRGOVINA IN SVETOVANJE D.O.O.

male družbe

največjih deset po dodani vrednosti

ALCHROM THIES, PROIZVODNJA PROCESNE OPREME D.O.O.
ECOM RUŠE- INŽENIRING, PROIZVODNJA, STORITVE IN TRGOVINA D.O.O.
GAIO GORENJE AVTOMATIZACIJA IN INDUSTRIJSKA OPREMA, D.O.O.
HYPEX, PODJETJE ZA PROIZVODNJO, MONTAŽO IN SERVIS. FLUIDNE TEHNIKE, D.O.O.
KEKO - OPREMA, D.O.O.
PLURIFILTER, PROIZVODNJA, RAZVOJ IN PRODAJA, D.O.O.
SITOR STISKALNICE D.O.O.
SORBIT VALJI, PROIZVODNJA KOVANIH VALJEV, D.O.O.
TA - REGULATOR PROIZVODNJA REGULACIJSKIH VENTILOV D.O.O.
TEHNIKA-SET INŽENIRING, PROIZVODNJA IN STORITVE D.D.

srednje družbe

največjih deset po dodani vrednosti

BELIMED POMIVALNI SISTEMI D.O.O
FARMTECH, PROIZVODNJA KMETIJSKIH STROJEV, OKOLJSKE TEHNIKE IN OPREME TER TRGOVINA D.O.O.
GOSTOL-GOPAN D.O.O.
HERZ, KOVINSKO PREDALOVALNO PODJETJE D.D.
IMP PUMPS, PROIZVODNJA, STORITVE, INŽENIRING, D.O.O.
LESTRO-LEDINEK PODJETJE ZA PROIZVODNJO LESNO OBDELOVALNIH STROJEV IN ORODIJ D.O.O.
PIŠEK - VITLI KRPAN PROIZVODNJA KMETIJSKIH IN GOZDARSKIH STROJEV, D.O.O.
SYSTEMSKA TEHNIKA, D.O.O.
TOVARNA KOVINSKE OPREME D.O.O.
YASKAWA RISTRO, PODJETJE ZA GRADNJO STROJEV IN NAPRAV D.O.O.

velike družbe

največjih deset po dodani vrednosti

ADK, D.O.O.
BRINOX INŽENIRING D.O.O.
GKN DRIVELINE SLOVENIJA, D.O.O.
LINDAB IMP KLIMA, KLIMA SISTEMI D.O.O.
LITOSTROJ POWER, D.O.O.
OMEGA AIR INŽENIRING, D.O.O., LJUBLJANA
PALFINGER PROIZVODNJA D.O.O.
POCLAIN HYDRAULICS, D.O.O.
SIP STROJNA INDUSTRIJA, D.D.
TAJFUN PLANINA PROIZVODNJA STROJEV, D.O.O.

5.2.3. Izvoz

V celotni dejavnosti Proizvodnja strojev in naprav (SKD 28) je bil v letu 2015 čisti prihodek od prodaje na tujem trgu 1,034 mrd €. To pomeni 6,6 % rast izvoza glede na leto 2014. Največ je izvozila dejavnost Proizvodnja drugih naprav za splošne namene (28.2), ki je v letu 2015 ustvarila 337,9 mio € prihodkov od prodaje na tujem trgu.

Največji delež prodaje na tujih trgih sta imeli dejavnosti Proizvodnja kmetijskih in gozdarskih strojev (SKD 28.3), in sicer 74,9 % delež, ter Proizvodnja drugih strojev za posebne namene (SKD 28.9) z 72,6 % deležem.

Deleži izvoza proizvodnje strojev in naprav po državah

država namena	Izvoz v mio €
NEMČIJA	286,6
AVSTRIJA	184,3
ITALIJA	65,1
RUSKA FEDERACIJA	48,8
HRVAŠKA	34,5
FRANCIJA	33,1
POLJSKA	29,1
BOSNA IN HERCEGOVINA	27,4
SRBIJA	26,6
ŠVICA	23,8
OSTALO	275,3
Skupaj izvoz dejavnosti 28	1.034,6

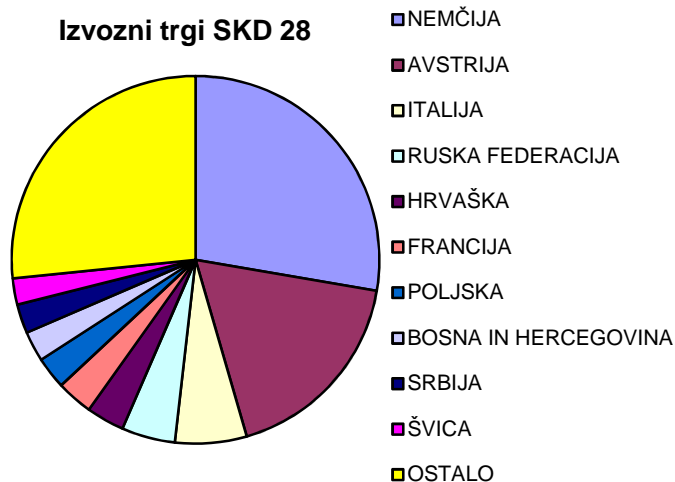

Tabela 15: Deleži izvoza dejavnosti Proizvodnja strojev in naprav po državah

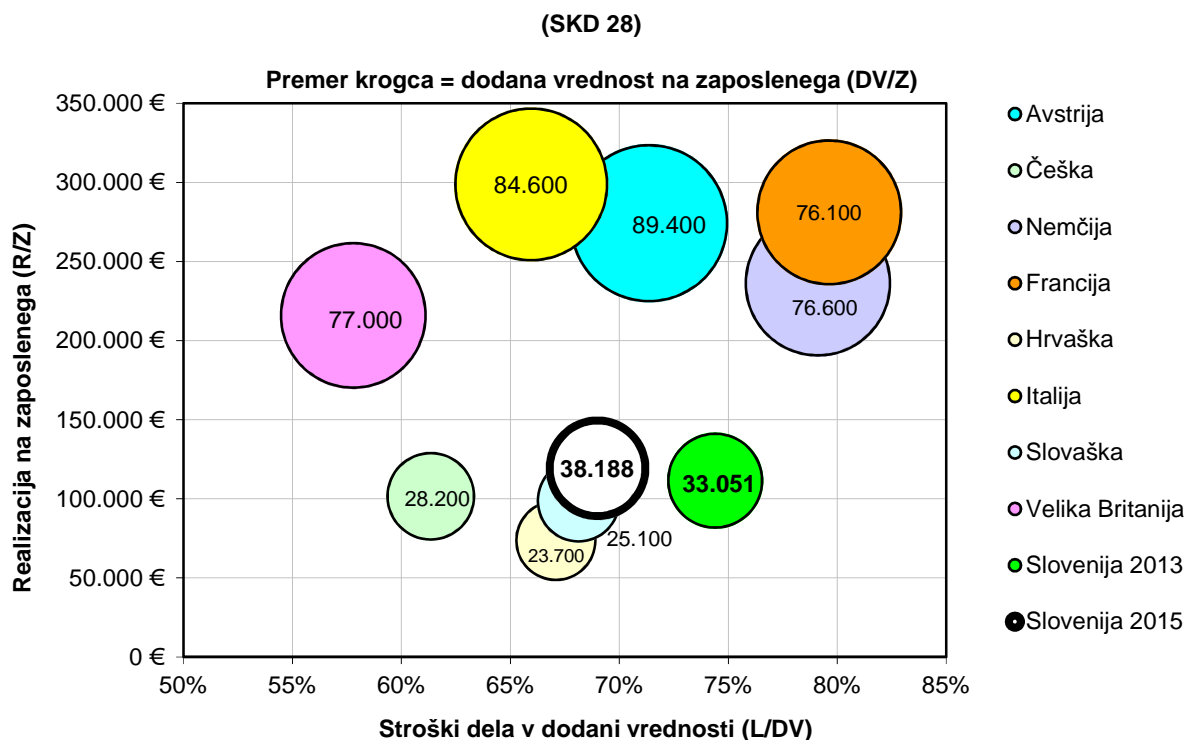
Pregled izvoza proizvodnje kovinskih izdelkov pokaže, da se največ izvozi v Nemčijo (286,6 mio €), Avstrijo (184,3 mio €) ter Italijo, kjer je izvoz znašal 65,1 mio €. Deleži izvoza v posamezne države so razvidni z grafa.

5.2.4. Primerjave z mednarodnim okoljem

Primerjava s proizvodnjo kovinskih izdelkov v posameznih državah EU je narejena s tremi kazalniki konkurenčnosti, ki so opisani v točki 1.3 (Konkurenčno pozicioniranje kovinske industrije). Primerjava je izvedena za leto 2013, saj za države Evropske unije v bazah EuroStata ni novejših podatkov. Kot dodatna entiteta je v sliko leta 2013 vključena tudi »Slovenija (2015)«.

Primerjava po R/Z, L/DV in DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja drugih strojev in naprav (SKD 28)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 18: Primerjava dejavnosti proizvodnje drugih strojev in naprav (SKD 28) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

Na grafu 18 pri panogi SKD 28 – Proizvodnja strojev in naprav pri vseh večjih proizvajalkah izstopa visoka dodana vrednost (največjo ima Avstrija, in sicer 89.400 €). Realizacija na zaposlenega se pri teh državah giblje med 210.000 € in 300.000 €, kar je podobno kot leto poprej. Večje odstopanje se pojavi pri stroških dela glede na ustvarjeno dodano vrednost, in sicer se ti gibljejo med 55 % in 80 %. Izmed večjih držav ima najvišje stroške dela v dodani vrednosti Francija, in sicer ti znašajo 79,6 %.

Slovenija **v letu 2013** pri stroških dela dosega 74 % in je nekje v drugem delu grafa v primerjavi z ostalimi državami, kot vsako leto pa zaostajamo v sami ustvarjeni dodani vrednosti ter realizaciji na zaposlenega (2- do 3-krat manj od večjih proizvajalk).

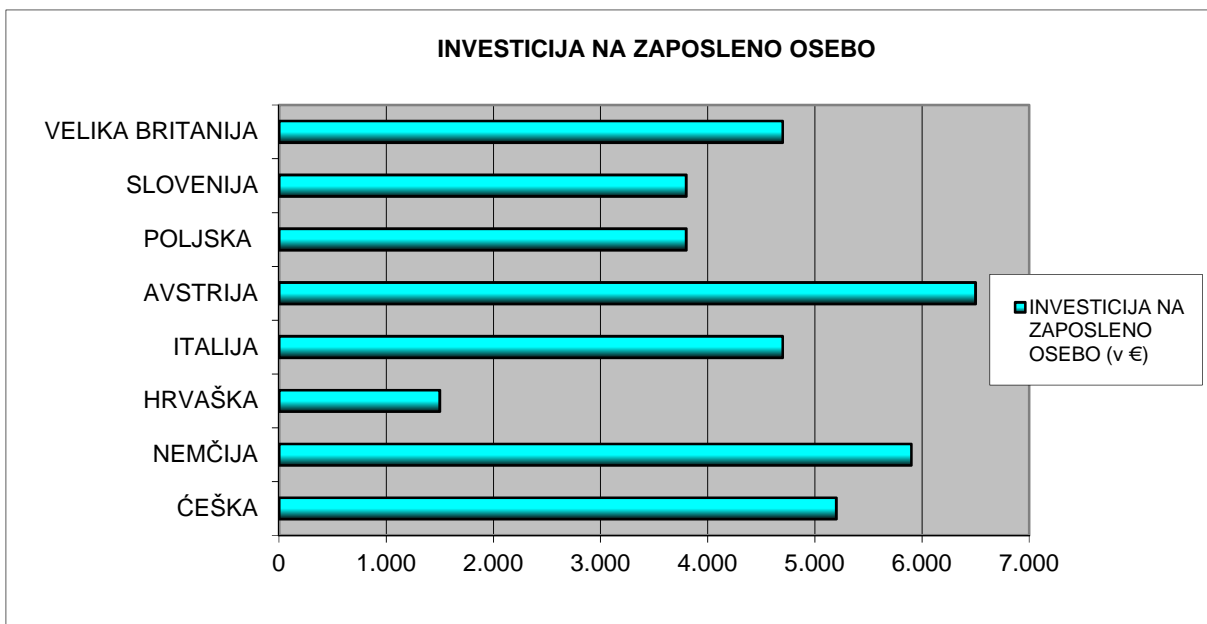
Leto 2015 je za Slovenijo precej boljše kot leto 2013. Realizacija na zaposlenega se je zvišala za slabih 8.000 €, dodana vrednost na zaposlenega za dobrih 5.000 €, stroški dela na zaposlenega pa so se znižali, in sicer so padli za 5,4 %.

5.2.4.1. Investicije v panogi

PROIZVODNJA DRUGIH STROJEV IN NAPRAV (SKD 28)	DRŽAVA	DELEŽ PRIHODKA VLOŽENEGA V INVESTICIJO DEJAVNOSTI	INVESTICIJA NA ZAPOSLENO OSEBO (v €)
	ČEŠKA	5,3 %	5.200
	NEMČIJA	2,6 %	5.900
	HRVAŠKA	22,7 %	1.500
	ITALIJA	0,8 %	4.700
	AVSTRIJA	0,2 %	6.500
	POLJSKA	2,4 %	3.800
	SLOVENIJA	5,3 %	3.800
	VELIKA BRITANIJA	0,2 %	4.700

Tabela 16: Investicije v panogi SKD 28

Pri proizvodnji strojev in naprav (SKD 28) vidimo, da se delež prihodka, vloženega v investicijo dejavnosti, giblje od 0,2 % v Avstriji in Veliki Britaniji do 22,7 % na Hrvaškem. Pri dejavnosti se večina držav giblje od 2 % do 5 % (ali nekaj čez), ki se nameni za investicijo dejavnosti, pri čemer delež Slovenije znaša 5,3 %. Največ denarnih sredstev za investicije nameni Avstrija, in sicer 6.500 € na zaposleno osebo, najmanj pa za to nameni Hrvaška (1.500 €).

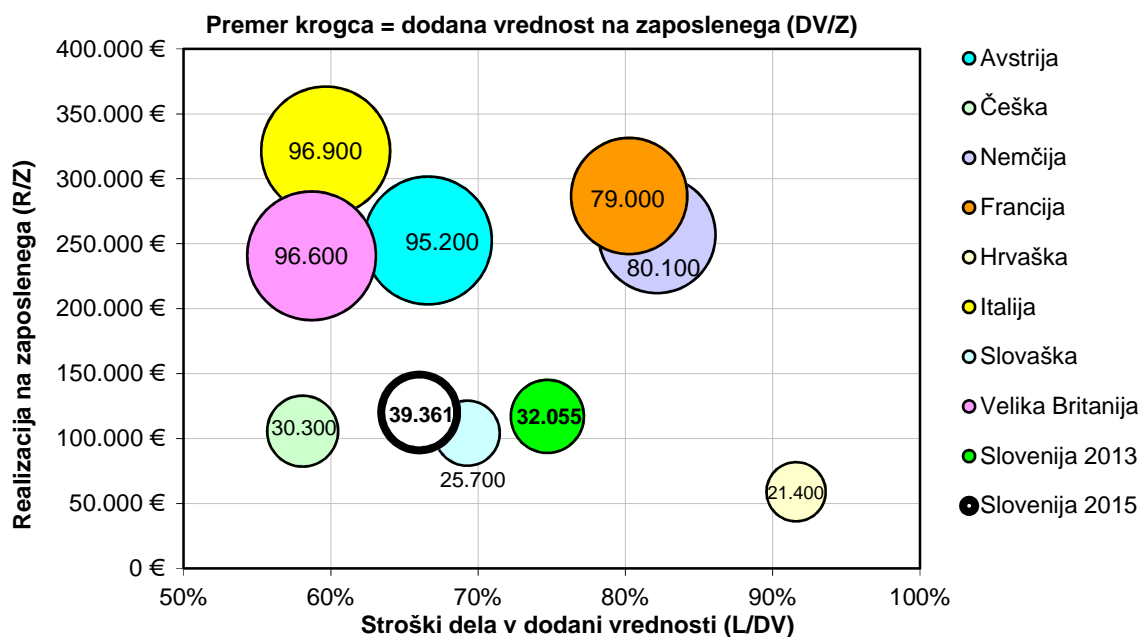

Graf 19: Investicije v panogi SKD 28

5.2.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja strojev za splošne namene (SKD 28.1)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

(SKD 28.1)

Graf 20: Primerjava dejavnosti proizvodnje strojev za splošne namene (SKD 28.1) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

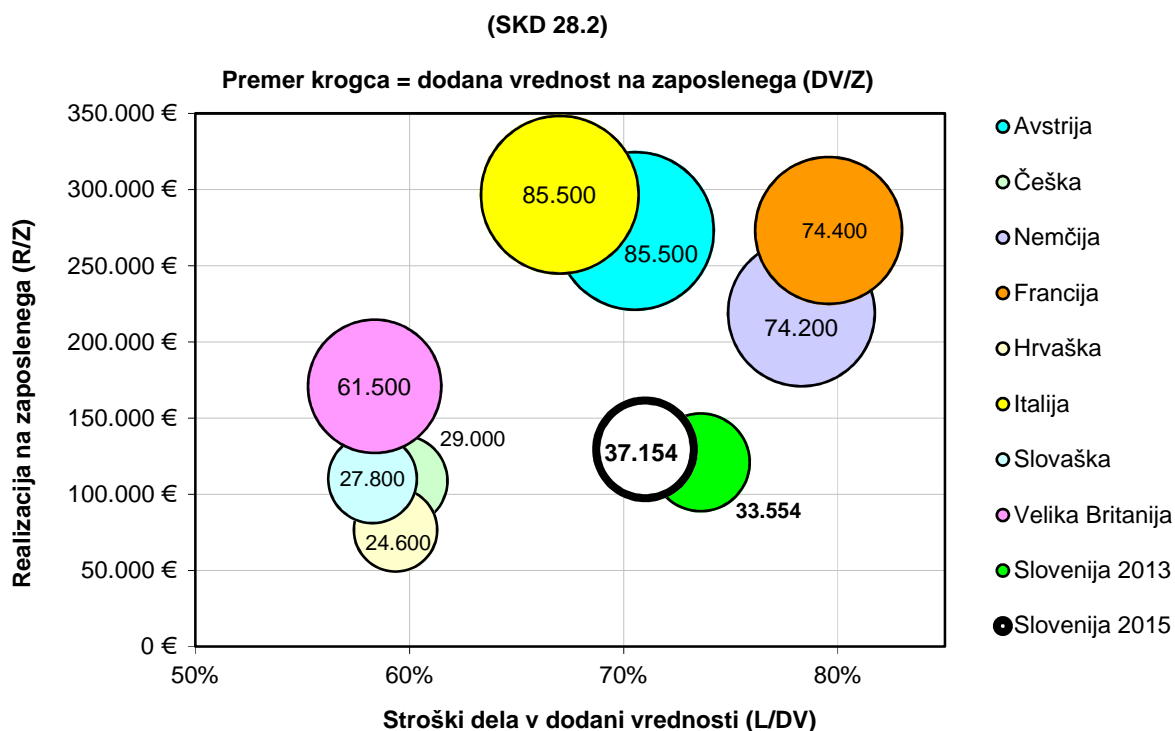
Na grafu vidimo podobno situacijo kot že večkrat do sedaj. Večje države proizvajalke so nekako razporejene v zgornjem delu grafa. Večinoma se ločijo na podlagi stroškov dela v dodani vrednosti. Ti se nahajajo v razponu med 55 % in 92 %. Če izpostavimo najboljše, so to Velika Britanija, Avstrija, Italija, Nemčija in Francija. Dobro sliko Nemčije, kot mnogokrat do sedaj, kvarijo visoki stroški dela v dodani vrednosti (82,1 %). Vse preostale proizvajalke zasedajo nižjo pozicijo na grafu.

Pri Sloveniji (**2013**) je pozicija vseh treh parametrov v primerjavi z zgornjimi proizvajalkami slaba in dokaj nizka v primerjavi z največjimi konkurenti.

V letu 2015 ima "krogec" pri realizaciji ter dodani vrednosti na zaposlenega višje vrednosti. Izstopa predvsem dodana vrednost na zaposlenega, saj je za skoraj 8.000 € višja kot dve leti poprej. Precej nižji so tudi stroški dela v dodani vrednosti, saj so se znižali za 8,7 %.

5.2.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja drugih naprav za splošne namene (SKD 28.2)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 21: Primerjava dejavnosti drugih naprav za splošne namene (SKD 28.2) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

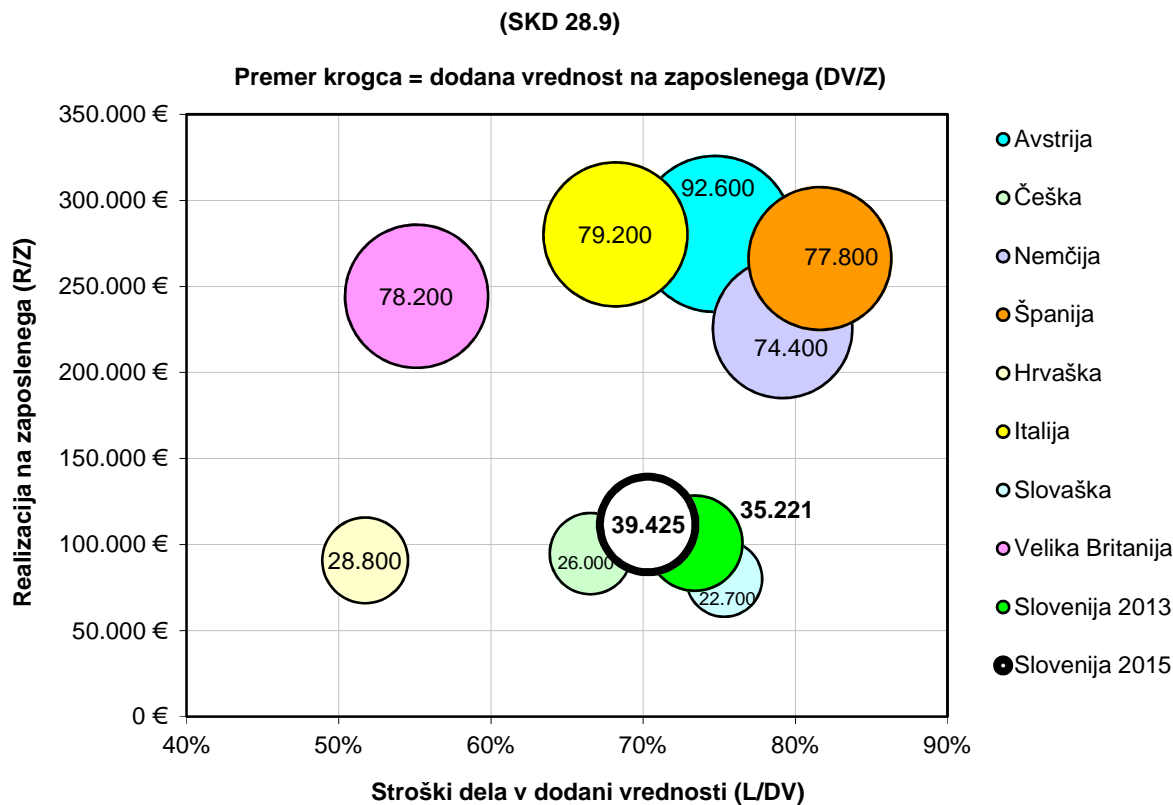
Dejavnost SKD 28.2 (Proizvodnja drugih naprav za splošne namene) glede dodane vrednosti in realizacije na zaposlenega dosega najboljše rezultate v Italiji, Avstriji, Nemčiji, Veliki Britaniji in Franciji. Najboljše parametre imata Avstrija (272.876 € R/Z) in Italija (296.595 € R/Z). Dodana vrednost je pri obeh enaka, in sicer znaša vrednost le-te 85.500 € in je nižja kot leto poprej. Stroški dela glede na ustvarjeno dodano vrednost imajo pri vseh proizvajalkah razpon nekje od 55 % do 80 %. Najslabšo pozicijo glede stroškov dela na zaposlenega ima izmed omenjenih držav Francija (79,57 %).

V letu 2013 ima Slovenija oba parametra, tako dodano vrednost kot realizacijo na zaposlenega, več kot dvakrat manjša kot ostale večje proizvajalke.

Dodana vrednost na zaposlenega (DV/Z) je bila v Sloveniji **v letu 2015** višja za okoli 3.500 €, stroški dela v dodani vrednosti so se znižali za 2,6 %, realizacija na zaposlenega (R/Z) pa je višja, in sicer za slabih 9.000 €.

5.2.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja drugih strojev za posebne namene (SKD 28.9)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 22: Primerjava dejavnosti proizvodnje drugih strojev za posebne namene (SKD 28.9) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

Z grafa 22, dejavnost SKD 28.9 – Proizvodnja drugih strojev za posebne namene, ponovno opazimo zaostanek Slovenije v letu 2013 za ostalimi državami zahodne Evrope. Predvsem dodana vrednost in realizacija na zaposlenega sta dva- do trikrat manjši od naših zahodnih sosed. Glede stroškov dela v dodani vrednosti se države nahajajo v razponu med 50 % in 85 %: najnižje ima Hrvaška, in sicer ti znašajo dobrih 51 %, sledi pa ji Velika Britanija s 55 % stroškov dela v dodani vrednosti.

Kot je vidno na grafu, je v Sloveniji v letu 2015 realizacija na zaposlenega porasla za okoli 11.000 €, dodana vrednost na zaposlenega se je povišala za 4.200 €, stroški dela v dodani vrednosti pa so nižji kot v letu 2013, in sicer za 3,1 %.

5.3. PROIZVODNJA MOTORNIH VOZIL, PRIKOLIC IN POLPRIKOLIC – SKD 29

Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic (SKD 29) vključuje naslednje dejavnosti:

- 29.1 – Proizvodnja motornih vozil
- 29.2 – Proizvodnja karoserij za vozila; proizvodnja prikolic, polprikolic
- 29.3 – Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila, **brez** 29.310 – Proizvodnja električne in elektronske opreme za motorna vozila. Tako znotraj 29.3 kot v celotni panogi 29 so zato **vrednosti, ki jih ima 29.310, odvzete.**

5.3.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic

V naslednji tabeli so prikazani osnovni podatki za dejavnost Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic v letu 2015:

	vozila in prikolice		29.1.	29.2.	29.3.
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015
Število družb	121	107,10	15	32	74
Povp. št. zaposlenih po del. urah (celo št.)	10.286	105,40	2.337	1.522	6.428
Prihodki (ne vključujejo sprememb vrednosti zalog)	2.510.906.812	105,90	1.078.015.698	433.768.983	999.122.131
Kosmati donos od poslovanja	2.511.935.550	106,80	1.076.920.161	439.077.830	995.937.559
Čisti prihodki od prodaje	2.470.242.630	108,10	1.069.225.360	427.226.673	973.790.597
Čisti prih. od prodaje na domačem trgu	140.676.067	43,00	9.993.570	20.424.816	110.257.681
Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	2.329.566.563	119,00	1.059.231.790	406.801.857	863.532.916
Odhodki	2.470.381.733	104,50	1.064.871.746	423.730.803	981.779.184
Stroški blaga, materiala in storitev	2.049.789.776	106,80	931.434.959	375.779.764	742.575.053
Stroški dela	249.634.564	107,10	58.605.696	40.307.713	150.721.155
Amortizacija	119.125.505	121,80	68.091.668	3.796.319	47.237.518
POSLOVNI IZID	78.902.026	131,50	16.546.468	17.937.555	44.418.003
FINANČNI IZID	-28.115.818	58,60	-4.110.553	885.684	-24.890.949
Dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	78.955.261	112,60	16.319.086	18.977.284	43.658.891
Dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBITDA)	198.080.766	118,00	84.410.754	22.773.603	90.896.409
Davek iz dobička	5.271.639	131,10	193.530	1.718.279	3.359.830
Čisti dobiček	75.221.903	104,70	13.805.531	18.947.047	42.469.325
Čista izguba	31.492.757	61,30	3.215.640	723.947	27.553.170
NETO ČISTI DOBIČEK / IZGUBA	43.729.146	213,50	10.589.891	18.223.100	14.916.155
Enostavni denarni tok	162.854.651	137,70	78.681.559	22.019.419	62.153.673
Dodana vrednost (DV)	455.759.451	107,00	144.116.303	62.271.036	249.372.112
SREDSTVA	1.365.161.721	99,70	452.867.534	213.650.464	698.643.723
Zaloge	210.049.869	116,10	29.523.327	62.728.563	117.797.979
Kapital	495.658.547	176,20	181.147.813	75.244.880	239.265.854
Stopnja samofinanciranja (%)	36	177,10	40	35	34
Razmerje med tujimi in lastnimi viri	1,63	46,60	1,41	1,67	1,78
Koeficient zadolženosti	0,58	79,50	0,55	0,55	0,61
Celotna gospodarnost	1,02	102,00	1,01	1,02	1,02
EBITDA v prihodkih od prodaje (%)	8,02	109,10	7,89	5,33	9,33
Donosnost kapitala – ROE (%)	11,02	167,00	5,69	25,25	10,78
Donosnost sredstev – ROA (%)	3,25	219,60	2,18	8,94	2,28
Prihodki od prodaje na zaposlenega (EUR)	240.158	102,60	457.597	280.764	151.500
Delež prodaje na tujih trgih (%)	94	110,00	99	95	89
Stroški dela na zaposlenega (EUR)	24.270	101,60	25.082	26.489	23.449
Plače na zaposlenega (EUR)	17.329	102,30	18.145	19.588	16.497
Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	44.309	101,50	61.678	40.923	38.797
Stroški dela v dodani vrednosti (%)	54,8	100,20	40,7	64,7	60,4
Čisti dobiček na zaposlenega (EUR)	7.313	99,40	5.908	12.452	6.607
Čista izguba na zaposlenega (EUR)	3.062	58,20	1.376	476	4.287
Obračanje sredstev	2	112,50	2	2	2
Obračanje kapitala	6	83,80	6	6	7

Obrat zalog	10,60	90,60	33,30	6,70	6,80
Dnevi vezave zalog	34,30	110,30	11,00	54,50	53,30
Obrat terjatev	12,70	141,10	19,50	9,30	10,40
Dnevi vezave obveznosti	60	87,00	72	59	46
Dnevi vezave denarja	0	-7,10	-44	31	38
	vrednost 2015 vozila in prikolice	Index 15/14	vrednost 2015 29.1.	vrednost 2015 29.2.	vrednost 2015 29.3.

Tabela 17: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela,... Proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic (SKD 29)

Dejavnost SKD 29 – Proizvodnja motornih vozil in prikolic v letu 2015 beleži indekse rasti. Prihodek je na ravni celotne SKD 29 v letu 2015 porasel za 5,9 % in znaša 2,51 mrd €. Najvišje prihodke sta imeli poddejavnosti Proizvodnja motornih vozil (SKD 29.1) v višini 1,08 mrd € ter Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila (SKD 29.3), ki je zabeležila prihodke v višini 999,1 mio €. V Proizvodnji karoserij, prikolic in polprikolic (SKD 29.2) pa so imeli v letu 2015 dobrih 433 mio € prihodka.

Izvoz v celotni dejavnosti 29 se je povečal za 19 %, indeks dobička pred davki in obrestmi (EBIT) pa je primerjavi z letom 2014 pozitiven (+12,6). Dodana vrednost na zaposlenega dosega 44.309 € in je za 1,5 % višja kot leto poprej. Parametra ROE in ROA sta pozitivna: ROE +11,02, ROA +3,25. Delež stroškov dela v ustvarjeni dodani vrednosti se je povečal za 0,2 %, stroški dela na zaposlenega pa so se povečali za 1,6 % in znašajo 24.270 € na zaposlenega.

5.3.2. Družbe

V nadaljevanju je po **abecednem vrstnem redu** navedenih po deset največjih družb proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic glede na ustvarjeno dodano vrednost, urejenih po velikostnem razredu družbe.

mikro družbe

največjih deset po dodani vrednosti

CDT GROUP, PROIZVODNJA IN STORITVE, D.O.O.
 EURO GV, PROIZVODNJA IN STORITVE D.O.O.
 HTT PROIZVODNJA SPECIALNIH PRIKLOPNIH VOZIL IN KAMIONSKIH NADGRADENJ D.O.O.
 KONTAKT PLUS PODJETJE ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO IN STORITVE D.O.O.
 KUTSENITS INTERNATIONAL, DRUŽBA ZA PROIZVODNJO VOZIL, D.O.O.
 MODERNE TEHNOLOGIJE, D.O.O.
 NOVO MEKO PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
 TI AUTOMOTIVE, PROIZVODNJA AVTOMOBILSKIH DELOV, D.O.O.
 VARGALANT ORIGINAL AVTODELI, D.O.O.
 VIBEKS, D.O.O.

male družbe

največjih deset po dodani vrednosti

AS DOMŽALE, PROIZVODNJA IN POPRAVILO AVTOBUSOV D.O.O.
 B N M , AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA, D.O.O.
 CECOMP PROIZVODNJA IN PRODAJA IZDELKOV IZ PLOČEVINE D.O.O.
 CERJAK, PROIZVODNJA IN STORITVE D.O.O.
 EM PK, PROIZVODNJA, TRGOVINA, STORITVE, D.O.O.
 GASILSKA VOZILA PUŠNIK, PROIZVODNJA, POSREDNIŠTVO, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O.
 LITOSTROJ - LITOSTROJSKO INVALIDSKO PODJETJE D.O.O.
 NOVAK, IZPUŠNI SISTEMI, D.O.O.
 RUT DRUŽBA ZA PROIZVODNJO ELEKTRO IN KOVINSKIH IZDELKOV D.O.O.
 SINTER PROIZVODNJA IN TRGOVINA LJUBLJANA D.O.O.

srednje družbe

največjih deset po dodani vrednosti

HIDRIA AET DRUŽBA ZA PROIZVODNJO VŽIGNIH SISTEMOV IN ELEKTRONIKE D.O.O.
INDUSTRIJA TRANSPORTNIH SREDSTEV IN OPREME - CISTERNE, AVTOMEŠALCI, SILOSI, D.O.O.
JOHNSON CONTROLS, D.O.O.
KLS LJUBNO D.O.O., SPECIALIST ZA ZOBATE VENCE
MAHLE LETRIKA BOVEC, D.O.O.
MAROVT PROIZVODNO IZVOZNO UVOZNO PODJETJE, D.O.O.
ROSENBAUER, PROIZVODNJA IN TRGOVINA ZA GASILSKO DEJAVNOST, D.O.O.
SOGEFI FILTRATION, PODJETJE ZA PROIZVODNJO FILTROV, D.O.O.
SUMIDA SLOVENIJA, D.O.O.
TAM-EUROPE, RAZVOJ IN PROIZVODNJA GOSPODARSKIH VOZIL, D.O.O.

velike družbe

največjih deset po dodani vrednosti

ADRIA MOBIL PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O. NOVO MESTO
AKRAPOVIČ, PODJETJE ZA PROIZVODNJO, TRGOVINO IN STORITVE, D.D.
CIMOS D.D. AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA
HELLA SATURNUS SLOVENIJA, D.O.O.
MAHLE LETRIKA, PROIZVODNJA ELEKTRIČNE IN ELEKTRONSKE OPREME ZA MOTORNA VOZILA, D.O.O.
ODELO SLOVENIJA, PODJETJE ZA RAZVOJ, PROIZVODNJO IN TRŽENJE AVTOMOBILSKIH DELOV, D.O.O.
REVOZ PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN KOMERCIALIZACIJO AVTOMOBILOV D.D.
STARKOM, PROIZVODNJA IN TRGOVINA D.O.O.
TBP TOVARNA BOVDENOV IN PLASTIKE D.D.
TPV TRŽENJE IN PROIZVODNJA OPREME VOZIL D.D.

5.3.3. Izvoz

Izvoz vseh dejavnosti skupne SKD 29 – Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic je bil v letu 2015 za 19 % višji glede na leto poprej in je znašal 2,33 mrd €. Največ je izvozila poddejavnost proizvodnja motornih vozil (SKD 29.1), saj je v letu 2015 izvozila za dobrih 1,06 mrd € izdelkov, Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila (SKD 29.3), pa 863,5 mio €. Prihodek na tujih trgih pri poddejavnosti Proizvodnja karoserij za vozila (SKD 29.2) je znašal 406,8 mio € in je bil višji za 21,4 % kot leta 2014.

Dejavnost Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila (SKD 29.3) je v letu 2015 predstavljala skoraj polovico izvoza celotne dejavnosti SKD 29. Celoten delež prodaje na tujih trgih je pri dejavnosti 29.1 v letu 2015 znašal 99 % in je za 13,9 % višji kot leta 2014. Pri preostalih dveh dejavnostih pa je delež znašal 95 % (SKD 29.2) in 89 % (SKD 29.3).

Deleži izvoza proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic po državah

država namena	Izvoz v mio €
NEMČIJA	750,9
FRANCIJA	448,8
ITALIJA	143,4
VELIKA BRITANIJA	117,8
ŠPANIJA	104,0
AVSTRIJA	94,7
SLOVAŠKA	78,6
ŠVEDSKA	66,0
ROMUNIJA	57,5
NIZOZEMSKA	47,9
OSTALO	419,8
Skupaj izvoz dejavnosti 29	2.329,6

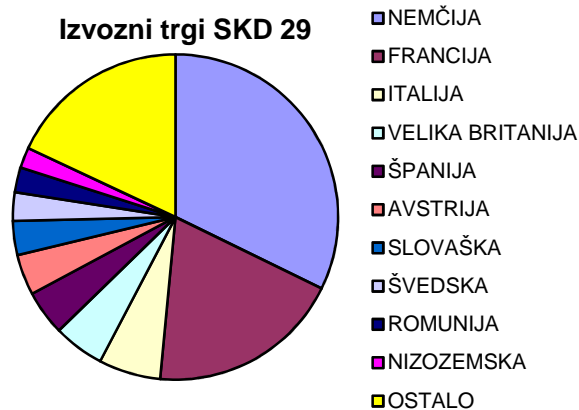

Tabela 18: Deleži izvoza dejavnosti Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic po državah

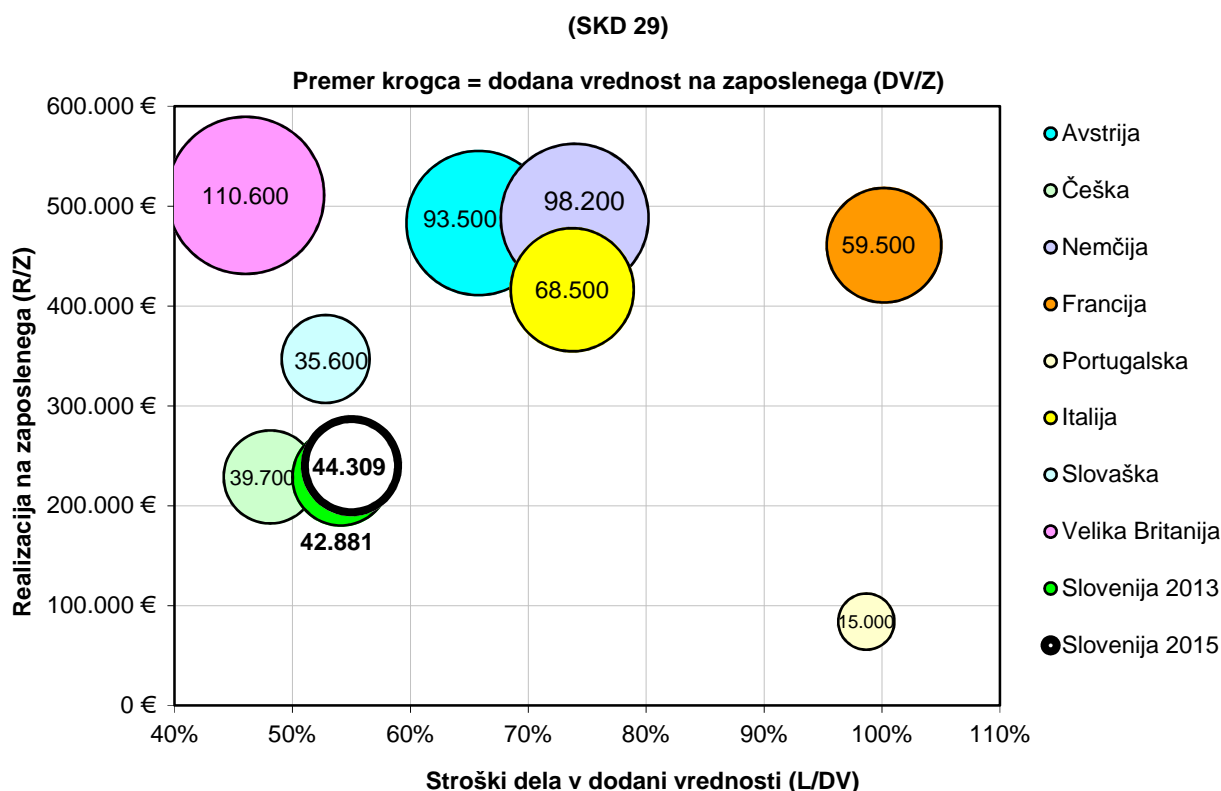
Pregled izvoza proizvodnje motornih vozil in prikolic pokaže, da se največ izvozi v Nemčijo (750,9 mio €), Francijo (448,8 mio €) ter Italijo (143,4 mio €). V primerjavi z letom 2014 se je v vse prej omenjene države izvoz povečal.

5.3.4. Primerjave z mednarodnim okoljem

Primerjava s proizvodnjo motornih vozil, prikolic in polprikolic v posameznih državah EU je narejena s tremi kazalniki konkurenčnosti. Primerjava je izvedena za leto 2013, saj za države Evropske unije v bazah EuroStata ni novejših podatkov. Kot dodatna entiteta je v sliko leta 2013 vključena "Slovenija (2015)".

Primerjava po R/Z, L/DV in DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic (SKD 29)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 23: Primerjava dejavnosti Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic (SKD 29) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic nam daje deljeno sliko. V najboljši poziciji so Avstrija, Velika Britanija, Italija in Nemčija. Razliko med njimi ohranja višina stroškov dela v dodani vrednosti, ki se nahajajo v razponu med 45 % in 75 %. Slovenija ima **v letu 2013** v primerjavi z ostalimi državami sicer nizke stroške dela v dodani vrednosti (dobrih 54 %), vendar je ustvarjena dodana vrednost na zaposlenega nizka in je približno dvakrat manjša kot pri najboljših, realizacija na zaposlenega pa dvakrat manjša v primerjavi z najboljšimi.

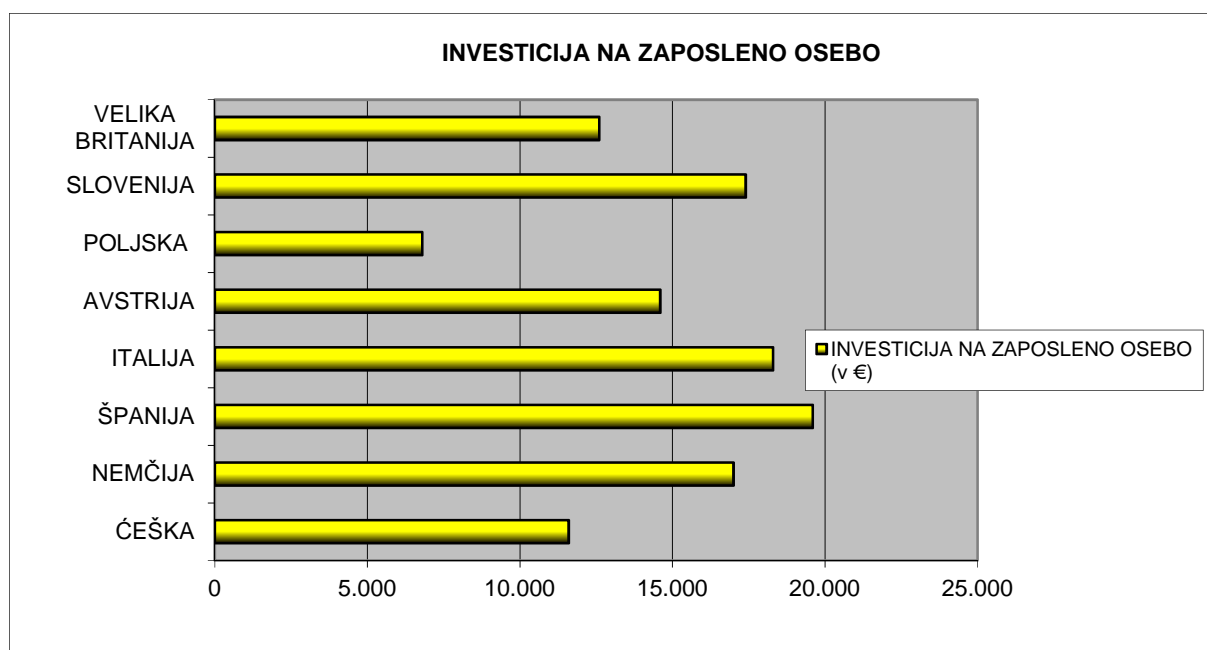
V letu 2015 je Slovenija glede na 2013 v podobni poziciji. Stanje "mehurčka" je nekoliko izboljšala realizacija na zaposlenega, ki je v letu 2015 znašala 240.158 € in je za okoli 12.000 € višja kot 2013. Dodana vrednost na zaposlenega se je zvišala za približno 1.500 € in je v letu 2015 znašala 44.309 €, stroški dela v dodani vrednosti pa so nižji za 0,9 %.

5.3.4.1. Investicije v panogi

PROIZVODNJA MOTORNIH VOZIL, PRIKOLIC IN POLPRIKOLIC (SKD 29)	DRŽAVA	DELEŽ PRIHODKA VLOŽENEGA V INVESTICIJO DEJAVNOSTI	INVESTICIJA NA ZAPOSLENO OSEBO (v €)
	ČEŠKA	5,2 %	11.600
	NEMČIJA	3,5 %	17.000
	ŠPANIJA	0,1 %	19.600
	ITALIJA	8,2 %	18.300
	AVSTRIJA	0,2 %	14.600
	POLJSKA	1,7 %	6.800
	SLOVENIJA	21,6 %	17.400
	VELIKA BRITANIJA	0,2 %	12.600

Tabela 19: Investicije v panogi SKD 29

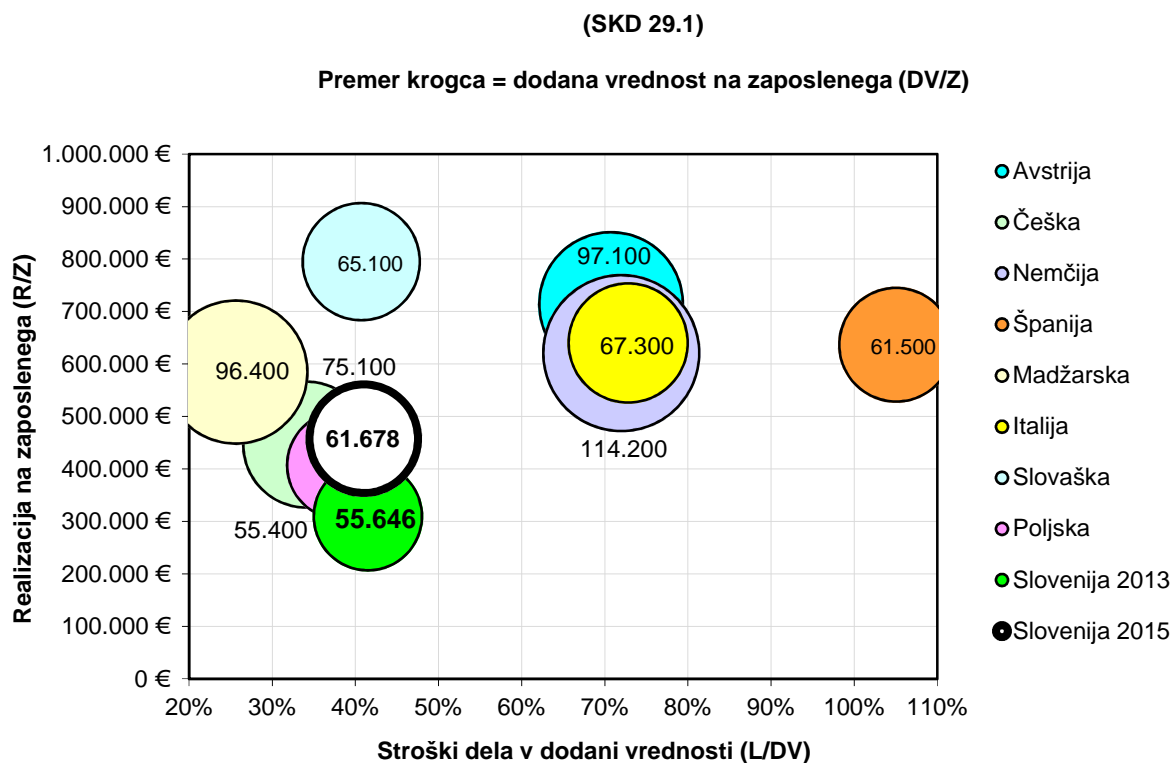
Pri proizvodnji motornih vozil, prikolic in polprikolic (SKD 29) največji delež prihodka, ki se ga vlaga v investicijo dejavnosti, namenimo v Sloveniji, in sicer 21,6 %. Ostale proizvajalke imajo delež med 0,1 % in 8,2 %. Največ denarja vložijo Italija (18.300 €), Nemčija (17.000 €) in Španija (19.600 €). Pri Sloveniji znaša delež denarja, ki se vlaga v investicijo, na zaposleno osebo 17.400 €.

Graf 24: Investicije v panogi SKD 29

5.3.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja motornih vozil (SKD 29.1)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 25: Primerjava dejavnosti Proizvodnja motornih vozil (SKD 29.1) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

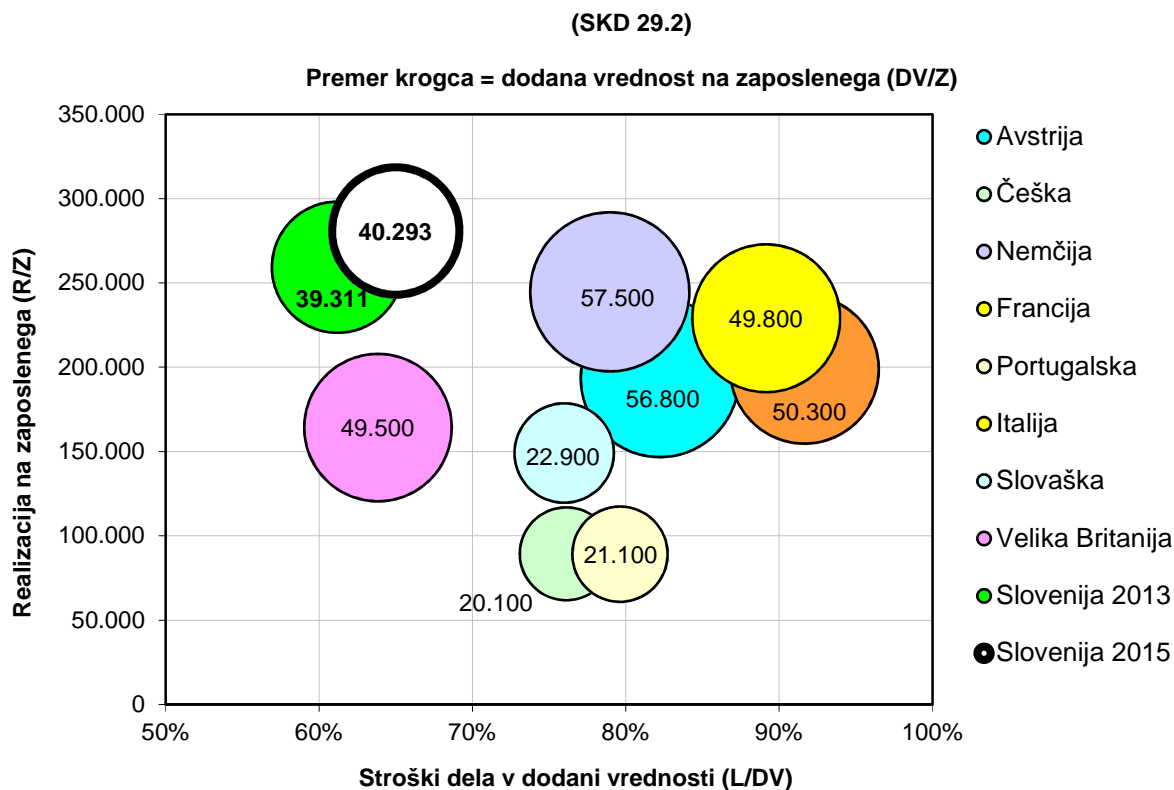
Graf proizvodnje motornih vozil kaže, da imata najboljše rezultate Avstrija in Nemčija, vendar so pri obeh stroški dela v dodani vrednosti dokaj visoki (okoli 70 %). Najvišjo realizacijo na zaposlenega dosežata Slovaška (795.107 €) in Avstrija (714.325 €), vendar ima prva za tretjino nižjo dodano vrednost (65.100 €) v primerjavi z Avstrijo (97.100 €).

Slovenija je v **letu 2013** ustvarila 55.646 € dodane vrednosti na zaposlenega in imela 309.767 € realizacije na zaposlenega. Če bi opazovali samo stroške dela na zaposlenega, lahko vidimo, da so med nižjimi (41,5 %) v panogi.

V letu 2015 je bila v Sloveniji realizacija na zaposlenega (R/Z) precej višja, in sicer kar za 147.000 €, dodana vrednost na zaposlenega (DV/Z) se je povečala za ca. 6.000 €, stroški dela v dodani vrednosti (L/DV) pa so ostali na podobni ravni kot v letu 2013.

5.3.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja karoserij za vozila; proizvodnja prikolic, polprikolic (SKD 29.2)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

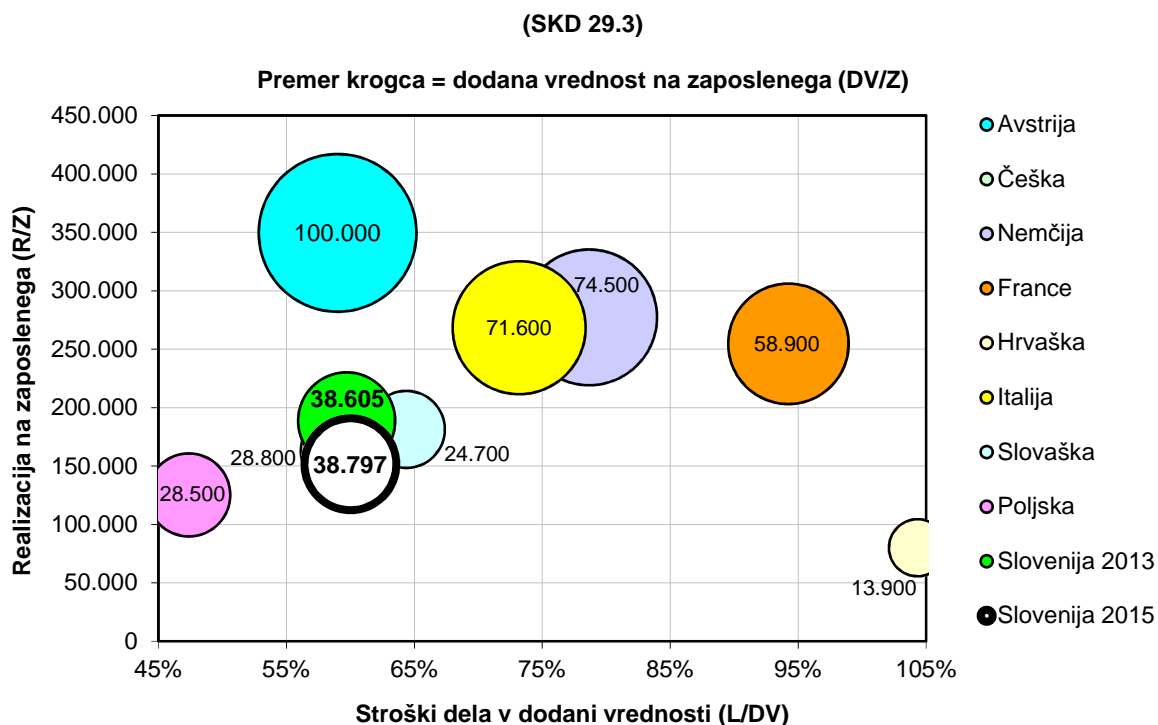
Graf 26: Primerjava dejavnosti Proizvodnja karoserij za vozila, prikolice in polprikolice (SKD 29.2) po R/Z, L/DV, DV/Z - EU

Dejavnost SKD 29.2 – Proizvodnje karoserij za vozila je bila po primerjalnih kazalnikih v Sloveniji v **letu 2013** glede realizacije na zaposlenega najvišja v primerjavi z ostalimi državami, in sicer je ta znašala 259.292 €. Slovenija je imela tudi nižje stroške dela v dodani vrednosti v primerjavi s preostalimi proizvajalkami, in sicer so ti znašali 61,2 %. Slabša je le ustvarjena dodana vrednost, ki je znašala dobrih 39.000 €. Najvišjo dodano vrednost na zaposlenega je imela Nemčija, in sicer 57.500 €.

V letu 2015 pri dejavnosti proizvodnje karoserij za vozila na grafu vidimo velik skok pri realizaciji na zaposlenega (+20.000 €), medtem ko se je dodana vrednost na zaposlenega povišala za slabih 1.000 €. Nekoliko so se povišali stroški dela v dodani vrednosti, in sicer za 3,8 %.

5.3.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila (SKD 29.3)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 27: Primerjava dejavnosti Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila (SKD 29.3) po R/Z, L/DV, DV/Z - EU

Najboljše rezultate pri proizvodnji delov in dodatne opreme za motorna vozila so imeli v Avstriji, ki je imela realizacijo na zaposlenega dobrih 349.000 € in dodano vrednost okroglih 100.000 €.

Slovenija je bila pri tej panogi **v letu 2013** »konkurenčna« le pri razmerju stroškov dela v dodani vrednosti (59,7 %), vendar pa v primerjavi z drugimi ponovno zaostaja pri realizaciji in ustvarjeni dodani vrednosti na zaposlenega.

Mehurček za **letu 2015** nam kaže dokaj podobno sliko kot v 2013. Vsi parametri so si podobni v primerjavi z letom 2013, le realizacija na zaposlenega (151.500 €) je nižja kot v letu 2013 (188.636 €). Dodana vrednost na zaposlenega je malenkost višja, in sicer za slabih 200 €. Kot je vidno na grafu, še vedno dokaj zaostajamo za vsemi večjimi državami proizvajalkami.

5.4. PROIZVODNJA DRUGIH VOZIL IN PLOVIL – SKD 30

Proizvodnja drugih vozil in plovil (SKD 30) vključuje naslednje dejavnosti:

- 30.1 – Gradnja ladij in čolnov
- 30.2 – Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil
- 30.3 – Proizvodnja zračnih in vesoljskih plovil
- 30.4 – Proizvodnja bojnih vozil
- 30.9 – Proizvodnja drugih vozil

5.4.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz proizvodnje drugih vozil in plovil

V naslednji tabeli so prikazani osnovni podatki za dejavnost proizvodnje drugih vozil in plovil v letu 2015:

	druga vozila, plovila		30.1.	30.2.	30.3.	30.9.
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015
Število družb	91	118,20	52	3	21	15
Povp. št. zaposlenih po del. urah (celo št.)	561	99,30	96	137	177	151
Prihodki (ne vključujejo sprememb vrednosti zalog)	81.375.588	110,90	9.653.350	34.414.903	20.624.593	16.682.742
Kosmati donos od poslovanja	82.252.488	113,40	10.790.264	33.463.668	21.391.266	16.607.290
Čisti prihodki od prodaje	77.974.269	110,30	9.450.659	34.109.012	18.871.548	15.543.050
Čisti prih. od prodaje na domačem trgu	17.484.527	109,70	3.385.425	4.663.430	3.904.243	5.531.429
Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	60.489.742	110,50	6.065.234	29.445.582	14.967.305	10.011.621
Odhodki	82.836.549	111,50	15.135.451	31.691.929	19.708.522	16.300.647
Stroški blaga, materiala in storitev	59.221.283	112,40	8.353.050	25.989.296	13.471.364	11.407.573
Stroški dela	13.996.305	99,40	1.755.849	3.784.697	4.921.574	3.534.185
Amortizacija	3.382.687	66,50	384.568	1.429.727	803.788	764.604
POSLOVNI IZID	2.428.925	-13.964,20	-2.325.289	2.119.511	1.920.525	714.178
FINANČNI IZID	-2.747.683	240,10	-1.914.335	-307.030	-141.986	-384.332
Dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	2.478.638	-2.069,20	-2.325.565	2.139.124	1.952.068	713.011
Dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBITDA)	5.861.325	118,00	-1.940.997	3.568.851	2.755.856	1.477.615
Davek iz dobička	617.517	148,30	72.852	204.801	272.846	67.018
Čisti dobiček	4.844.010	162,80	759.996	1.627.435	1.811.011	645.568
Čista izguba	5.729.544	123,40	5.072.748	246	273.775	382.775
NETO ČISTI DOBIČEK / IZGUBA	-885.534	53,10	-4.312.752	1.627.189	1.537.236	262.793
Enostavni denarni tok	2.497.153	73,10	-3.928.184	3.056.916	2.341.024	1.027.397
Dodana vrednost (DV)	22.526.442	115,20	2.392.712	7.400.571	7.689.876	5.043.283
SREDSTVA	84.833.019	86,70	23.127.056	25.711.345	20.550.366	15.444.252
Zaloge	19.511.722	116,90	5.756.209	5.124.727	5.086.394	3.544.392
Kapital	16.804.265	79,80	-3.333.189	10.509.807	9.320.615	307.032
Stopnja samofinanciranja (%)	20	92,10	-14	41	45	2
Razmerje med tujimi in lastnimi viri	3,90	185,70	-7,94	1,42	1,16	28,72
Koeficient zadolženosti	0,77	116,70	1,10	0,57	0,51	0,96
Celotna gospodarnost	0,98	99,00	0,64	1,09	1,05	1,02
EBITDA v prihodkih od prodaje (%)	7,52	107,00	-20,54	10,46	14,60	9,51
Donosnost kapitala – ROE (%)	-5,23	60,50	278,97	16,45	18,01	506,11
Donosnost sredstev – ROA (%)	-1,10	65,10	-20,71	6,28	8,42	1,72
Prihodki od prodaje na zaposlenega (EUR)	139.024	111,10	98.598	249.463	106.535	102.832
Delež prodaje na tujih trgih (%)	78	100,10	64	86	79	64
Stroški dela na zaposlenega (EUR)	24.955	100,10	18.319	27.680	27.784	23.382
Plače na zaposlenega (EUR)	18.337	101,10	11.413	20.781	21.208	17.152
Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	40.163	116,00	24.963	54.125	43.411	33.366
Stroški dela v dodani vrednosti (%)	62,1	86,30	73,4	51,1	64,0	70,1

Čisti dobiček na zaposlenega (EUR)	8.637	164,00	7.929	11.903	10.224	4.271
Čista izguba na zaposlenega (EUR)	10.215	124,30	52.924	2	1.546	2.532
Obračanje sredstev	1	142,90	1	1	1	1
Obračanje kapitala	5	124,30	-6	3	2	299
Obrat zalog	3,30	100,00	1,80	4,80	3,10	3,30
Dnevi vezave zalog	110,50	99,10	201,70	76,20	119,60	110,90
Obrat terjatev	4,80	117,10	2,20	6,30	3,80	9,80
Dnevi vezave obveznosti	100	61,60	193	76	111	74
Dnevi vezave denarja	77	223,80	139	55	96	71
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015	vrednost 2015
	druga vozila, plovila		30.1.	30.2.	30.3.	30.9.

Tabela 20: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz Proizvodnje drugih vozil in plovil (SKD 30)

Dejavnost SKD 30 – Proizvodnja drugih vozil in plovil v **letu 2015** beleži dokaj mešane indekse. Prihodek je na ravni celotne dejavnosti SKD 30 v letu 2015 višji za 10,9 %. Najvišje prihodke ima dejavnost Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2), in sicer v višini 34,4 mio €, najnižje pa dejavnost Gradnja ladij in čolnov (SKD 30.1), in sicer znašajo dobrih 9,6 mio €. Izvoz na ravni celotne dejavnosti se je povečal za 10,5 %, dobiček pred davki in obrestmi (EBIT) pa je izrazito negativen. Dodana vrednost na zaposlenega na ravni celotne dejavnosti SKD 30 dosega 40.163 € in je za 16 % višja kot leto poprej. ROE in ROA sta negativna (-5,23 in -1,10), delež stroškov dela v ustvarjeni dodani vrednosti pa znaša 62,1 % in je za 13,7 % nižji glede na leto 2013. Stroški dela na zaposlenega so se malenkostno povišali, in sicer za 0,1 %, ter znašajo 24.955 €.

5.4.2. Družbe

V nadaljevanju so **po abecednem vrstnem redu** razvrščene družbe dejavnosti proizvodnje drugih vozil in plovil glede na ustvarjeno dodano vrednost.

mikro, male in srednje družbe

največjih deset po dodani vrednosti

ALBATROSS FLY, IZDELAVA IN SERVISIRANJE LETAL, RADOVLJICA, D.O.O.
 ALBASTAR IZDELAVA IN SERVISIRANJE LETAL D.O.O.
 ATAIR, RAZVOJ IN PROIZVODNJA LAHKIH LETALSKIH NAPRAV, D.O.O.
 C-ASTRAL, PROIZVODNJA ZRAČNIH IN VESOLJSKIH PLOVIL D.O.O.
 KOVIS PROIZVODNA DRUŽBA D.O.O.
 LIV KOLESA, PROIZVODNJA, PREDELAVA IN TRGOVINA, D.O.O.
 MODRA POMOČ, SERVIS IN IZDELAVA PLOVIL D.O.O.
 NOVOVAR GRADNJA IN POPRAVILO LADIJ D.O.O.
 PIPISTREL PODJETJE ZA ALTERNATIVNO LETALSTVO D.O.O. AJDOVŠČINA
 PROFORM3D, PROIZVODNJA, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O.
 SVP AVIO STORITVE D.O.O.
 TOMOS D.O.O., MOTOINDUSTRIJA
 TOMOS DVOKOLESA D.O.O.
 TVT TIRNA VOZILA, PROIZVODNJA IN VZDRŽEVANJE TIRNIH VOZIL, D.O.O.
 VSR LAB RAZVOJ PLOVIL D.O.O.

5.4.3. Izvoz

V celotni dejavnosti SKD 30 – Proizvodnje drugih vozil in plovil je bil prihodek od prodaje na tujih trgih za 10,5 % višji kot v letu 2014. Skupni prihodki od prodaje na tujih trgih so znašali 60,5 mio €. Največ prihodkov od prodaje na tujem trgu je ustvarila dejavnost Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2), in sicer 29,5 mio €. Najmanj je izvozila dejavnost Gradnja ladij in čolnov (SKD 30.1), kjer je prihodek znašal 6,1 mio €.

Pri deležu prodaje na tujih trgih za celotno dejavnost SKD 30 največji del predstavlja Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2) z deležem 86 %. Najnižji delež prodaje na tujih trgih sta imeli Gradnja ladij in čolnov (SKD 30.1) ter dejavnost Proizvodnja drugih vozil (SKD 30.9), in sicer 64 %.

Deleži izvoza proizvodnje drugih vozil in plovil po državah

država namena	Izvoz v mio €
NEMČIJA	9,4
SRBIJA	6,3
POLJSKA	5,9
FRANCIJA	5,0
ČEŠKA REPUBLIKA	3,5
AVSTRIJA	3,2
SLOVAŠKA	3,2
ZDRUŽENE DRŽAVE	2,9
ITALIJA	2,8
BOLGARIJA	2,4
OSTALO	15,9
Skupaj izvoz dejavnosti 30	60,5

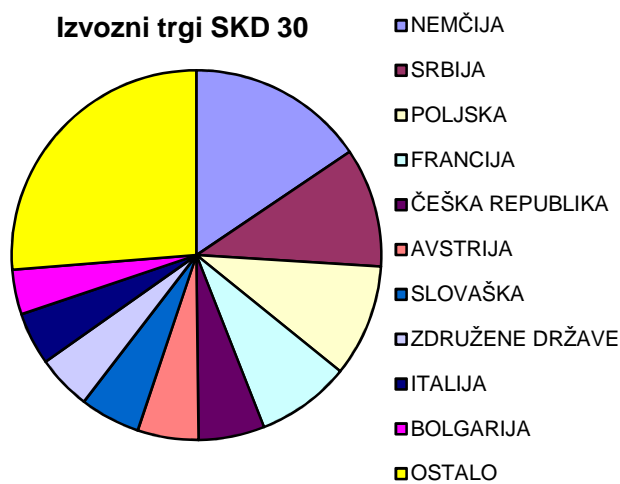

Tabela 21: Deleži izvoza dejavnosti Proizvodnja drugih vozil in plovil po državah

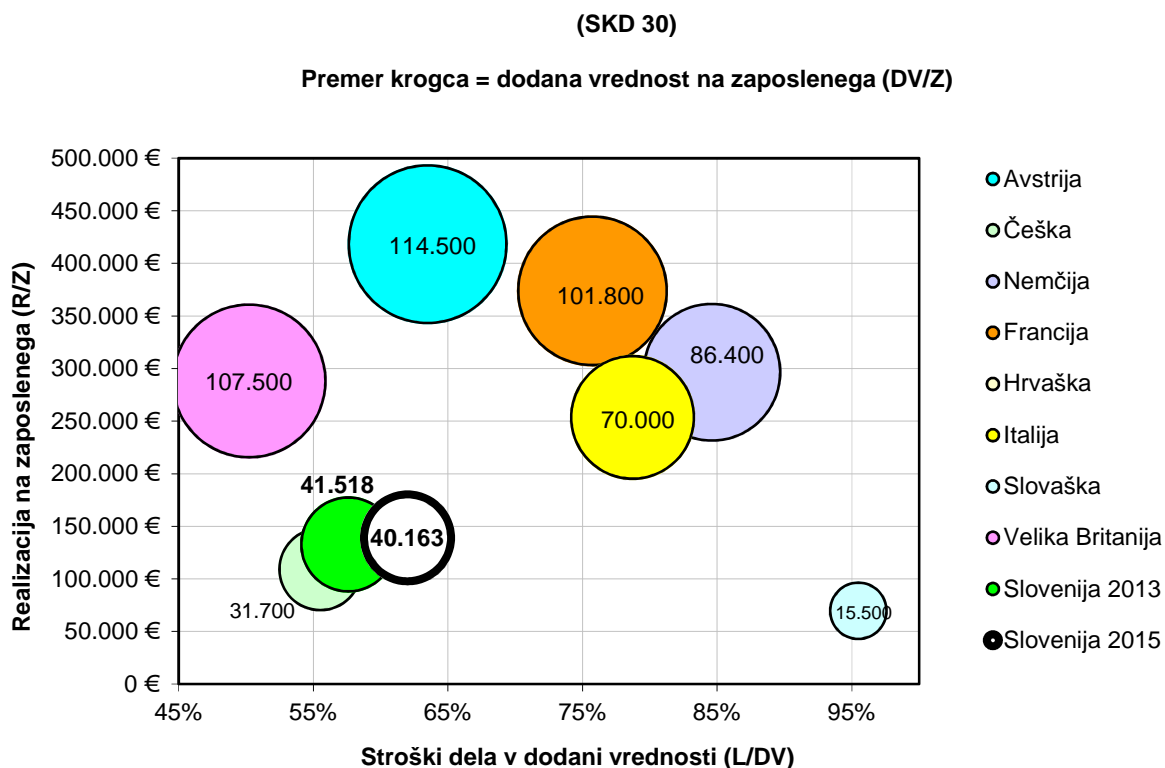
Pregled izvoza proizvodnje drugih vozil in plovil kaže, da se največ izvozi v Nemčijo (9,4 mio €), v Srbijo (6,3 mio €), na Poljsko (5,9 mio €) in v Francijo (5 mio €). Vrednosti izvoza v posamezne države so razvidne v zgornji tabeli.

5.4.4. Primerjave z mednarodnim okoljem

Primerjava s proizvodnjo motornih vozil, prikolic in polprikolic v posameznih državah EU je narejena s tremi kazalniki konkurenčnosti, ki so opisani v točki 1.3 (Konkurenčno pozicioniranje kovinske industrije). Primerjava je izvedena za leto 2013, saj za države Evropske unije v bazah Eurostata ni novejših podatkov. Kot dodatna entiteta je v sliko leta 2013 vključena "Slovenija (2015)".

Primerjava po R/Z, L/DV in DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja drugih vozil in plovil (SKD 30)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 28: Primerjava dejavnosti Proizvodnja drugih vozil in plovil (SKD 30) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

Na grafu ponovno vidimo razpršenost v panogi. Največjo realizacijo na zaposlenega pri proizvodnji drugih vozil in plovil dosega Avstrija, in sicer 418.271 €. Prav tako ima najvišjo dodano vrednost, in sicer ta znaša 114.500 €. Višina stroškov dela v dodani vrednosti pri večini držav sega v razponu med 45 % in 95 %. Izjema je Hrvaška, kjer ta znaša enormnih 183 %. Preostale večje proizvajalke imajo nekoliko nižjo realizacijo na zaposlenega v primerjavi z Avstrijo, vendar dokaj podobno dodano vrednost na zaposlenega. Najnižje stroške dela v dodani vrednosti ima Velika Britanija, in sicer so ti znašali dobrih 50 %.

Slovenija v letu 2013 primerjano z večjimi državami v tej panogi dosega zelo nizko realizacijo (ca. 132.000 €) in dodano vrednost na zaposlenega (41.518 €).

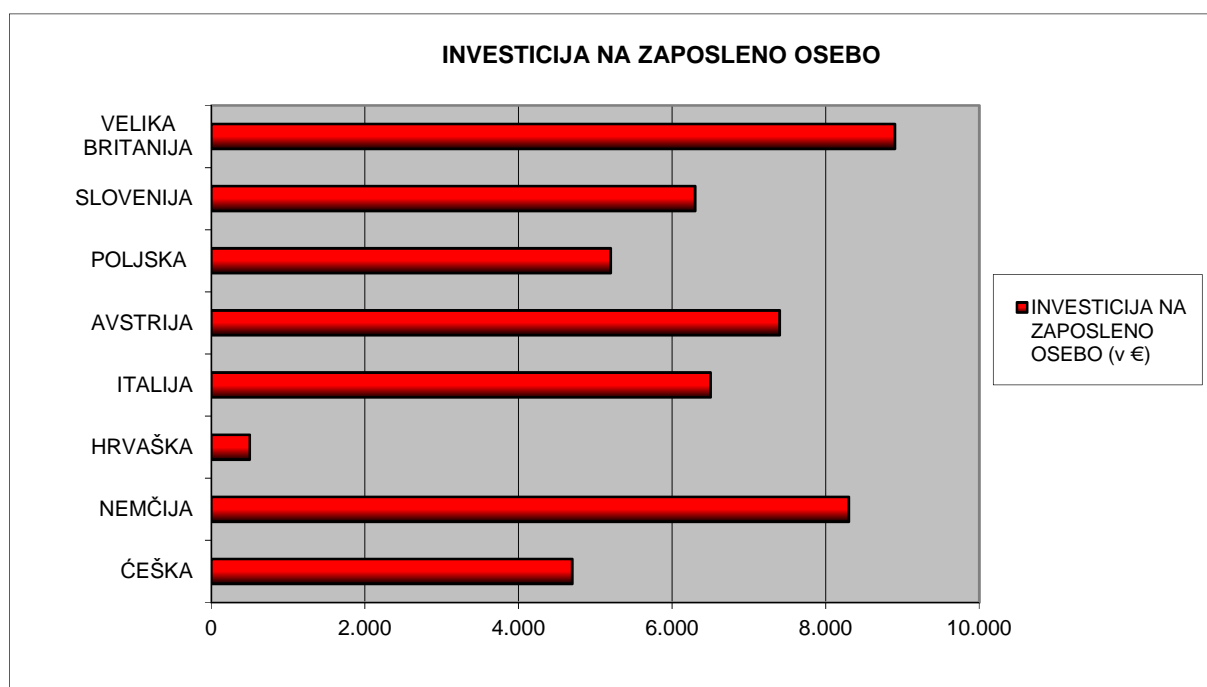
V letu 2015 je Slovenija pri dejavnosti Proizvodnja drugih vozil in plovil glede na leto 2013 nekoliko poslabšala svoj položaj, predvsem na račun stroškov dela v dodani vrednosti, saj so se le-ti povišali za 4,4 %. Dodana vrednost na zaposlenega je nižja za slabih 1.400 €, medtem ko je realizacija na zaposlenega višja za slabih 7.000 €.

5.4.4.1. Investicije v panogi

PROIZVODNJA DRUGIH VOZIL IN PLOVIL (SKD 30)	DRŽAVA	DELEŽ PRIHODKA VLOŽENEGA V INVESTICIJO DEJAVNOSTI	INVESTICIJA NA ZAPOSLENO OSEBO (v €)
	ČEŠKA	4,4 %	4.700
	NEMČIJA	2,7 %	8.300
	HRVAŠKA	6,2 %	500
	ITALIJA	5,1 %	6.500
	AVSTRIJA	0,5 %	7.400
	POLJSKA	0,01 %	5.200
	SLOVENIJA	34,2 %	6.300
	VELIKA BRITANIJA	0,0 %	8.900

Tabela 22: Investicije v panogi SKD 30

Pri proizvodnji drugih vozil in plovil (SKD 30) vidimo, da se delež prihodka, ki se ga vloga v investicijo dejavnosti, pri večini državah giblje med 0,01 % in 6,2 %. Največji delež prihodka, vloženega v investicijo dejavnosti, ima Slovenija, in sicer kar 34,2 %, največ denarja na zaposlenega pa nameni Velika Britanija, in sicer 8.900 €. Znesek investicije, ki ga vložijo Slovenija, dosega 6.300 € na zaposleno osebo v tej dejavnosti.

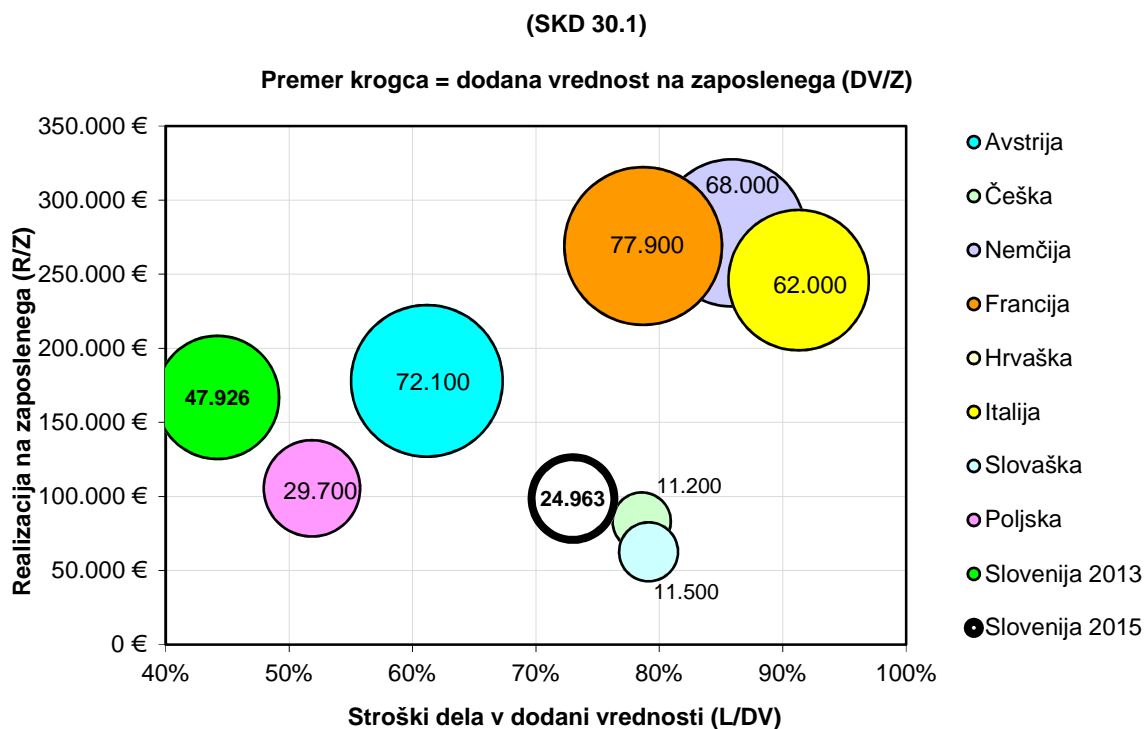

Graf 29: Investicije v panogi SKD 30

Za tri podrazrede dejavnosti Proizvodnja drugih vozil in plovil, ki predstavljajo največji delež prihodka in zaposlenih, so v nadaljevanju prikazane primerjave s posameznimi evropskimi državami.

5.4.4.2. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Gradnja ladij in čolnov (SKD 30.1)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

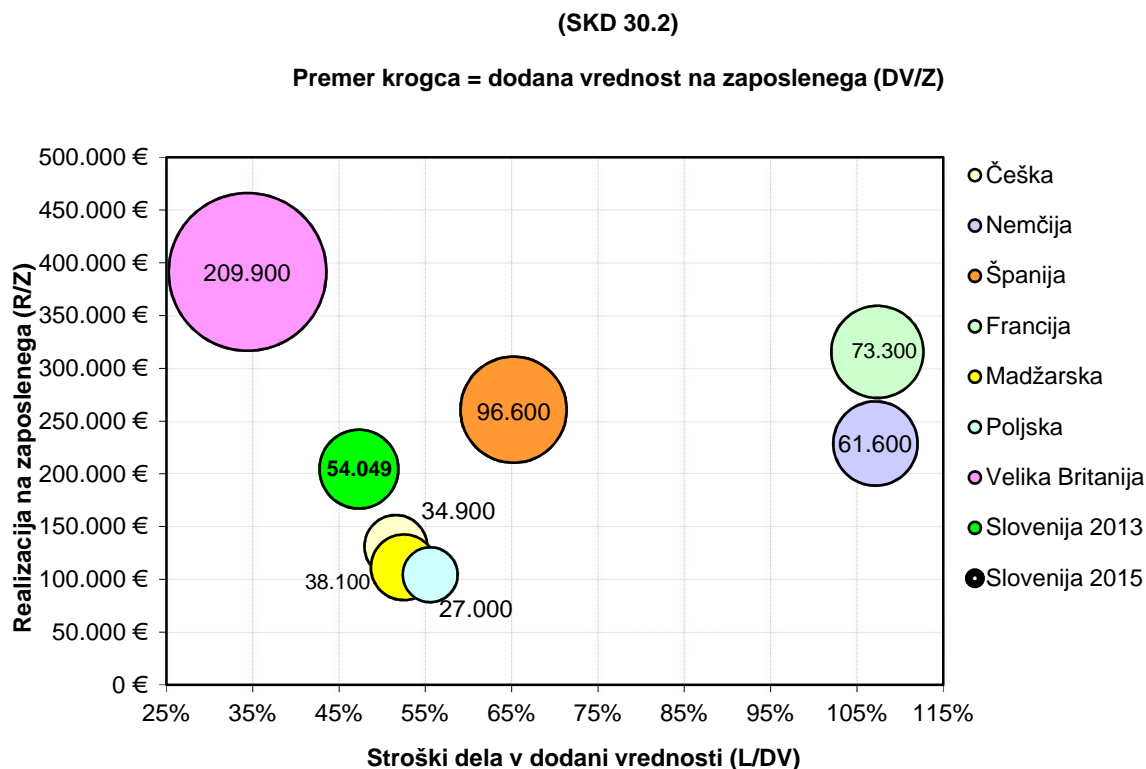
Graf 30: Primerjava dejavnosti Gradnja ladij in čolnov (SKD 30.1) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

Če izpostavimo ustvarjeno dodano vrednost na zaposlenega, imata v tej panogi najboljšo pozicijo Francija (77.900 €) in Avstrija (72.100 €). Največjo realizacijo na zaposlenega je imela Nemčija (277.000 €), najnižje stroške dela v ustvarjeni dodani vrednosti pa je imela Slovenija, in sicer so ti znašali približno 45 %. Slovenija je v **letu 2013** dosegla povprečne rezultate pri dodani vrednosti na zaposlenega, ki je bila približno 1,5-krat manjša od ostalih proizvajalk (47.926 €), rezultat realizacije na zaposlenega pa je znašal dobrih 166.000 €.

V letu 2015 ima Slovenija pri dejavnosti Gradnja ladij in čolnov (SKD 30.1) glede na leto 2013 pri vseh segmentih zelo slabe rezultate. Realizacije na zaposlenega se je skoraj prepolovila (z 166.849 € na 98.598 €), dodana vrednost na zaposlenega se je znižala za skoraj 23.000 € (!) (z 47.926 € na 24.963 €), strošek dela v dodani vrednosti pa se je v letu 2015 v primerjavi z 2013 povečal za 28,2 %.

5.4.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 31: Primerjava dejavnosti Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2) po R/Z, L/DV, DV/Z - EU

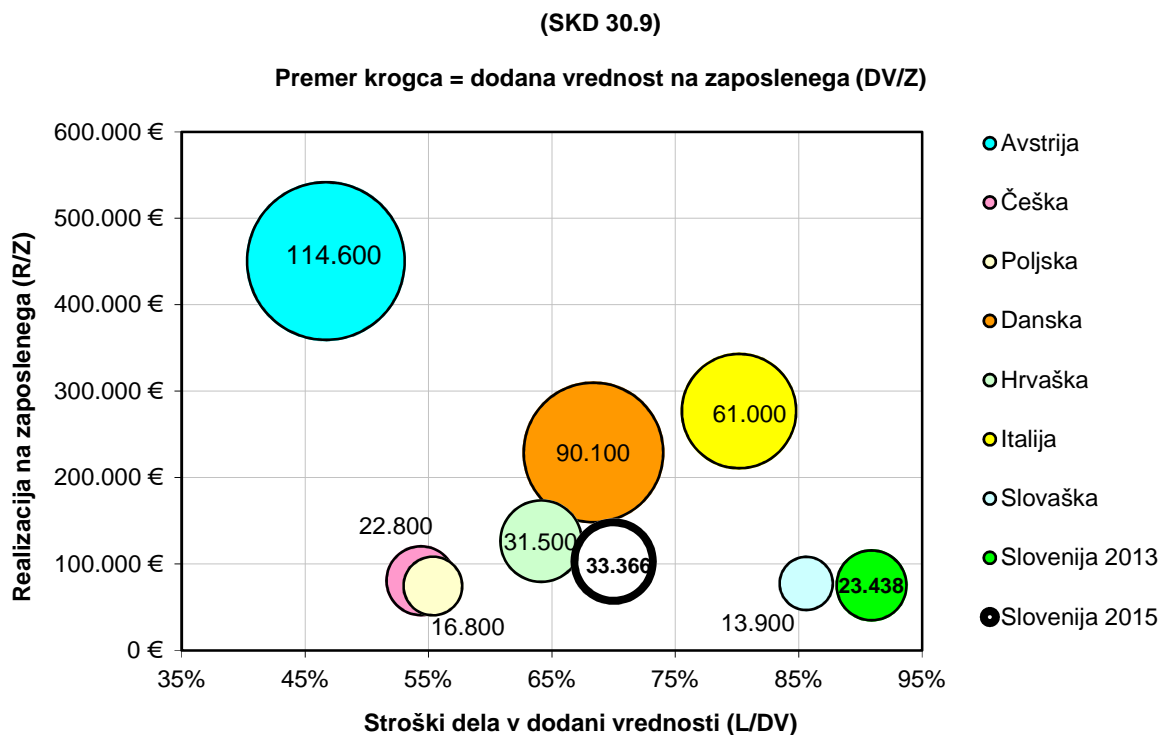
Slovenija pri proizvodnji železniških in drugih tirnih vozil zaostaja za večjimi proizvajalkami, predvsem z nizko dodano vrednostjo (54.049 €), malo manj pa z realizacijo na zaposlenega (204.473 €). Stroški dela v dodani vrednosti, ki znašajo 47,3 %, pa uvrščajo Slovenijo **v letu 2013** bolj v ospredje panoge. Graf izkazuje, da je proizvajalka, ki najbolj izstopa v panogi, Velika Britanija, saj realizacija na zaposlenega znaša 391.332 €, dodana vrednost na zaposlenega pa 209.900 €. Če povzamemo vse države skupaj, se stroški dela v ustvarjeni dodani vrednosti gibljejo nekje med 35 % in 110 % (Nemčija 107 %!).

Pri dejavnosti Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2) je bilo leto 2015 za Slovenijo pri nekaterih obravnavanih segmentih precej podobno letu 2013. Največ se je pridobilo pri realizaciji na zaposlenega, medtem ko sta preostala dva parametra ostala na dokaj podobni ravni kot v letu 2013.

Na sliki ni opaziti belega odebeljenega kroga za Slovenijo za leto 2015. Ker je iz agregata mogoče sklepati na individualnost podatka in s tem identifikacijo poslovnega subjekta, ga za leto 2015 ni možno objaviti.

5.4.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Proizvodnja drugih vozil (SKD 30.9)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 32: Primerjava dejavnosti Proizvodnja drugih vozil (SKD 30.9) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

Pri Proizvodnji motornih koles, koles in vozil za invalide lahko opazimo, da najboljše rezultate dosega Avstrija. Dober rezultat imata še Danska in Italija, preostale države pa so razporejene pretežno na dnu grafa in imajo slabše vrednosti, vključno z dodano vrednostjo na zaposlenega ter s stroški dela v dodani vrednosti.

Slovenija ima **v letu 2013** dokaj slabe rezultate in se nahaja na podobnem mestu kot vse preostale manjše proizvajalke.

V letu 2015 panoga zaseda veliko boljši položaj v primerjavi z 2013. Najbolj je to opazno pri nižjih stroških dela v dodani vrednosti. Le-ti so se znižali za 20,9 % v primerjavi z letom 2013. Dodana vrednost (33.366 €) se je zvišala za slabih 10.000 €, realizacija na zaposlenega pa za ca. 27.000 € glede na leto 2013.

5.5. POPRAVILA IN MONTAŽA STROJEV IN NAPRAV – SKD 33

Popravila in montaža strojev in naprav (SKD 33) vključuje naslednje dejavnosti:

- 33.1 – Popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav (**brez 33.130, 33.140 in 33.190** – tako so znotraj 33.1 kot v celotni panogi 33 **vrednosti, ki jih imajo 33.130, 33.140 in 33.190, odvzete**)
- 33.2 – Montaža industrijskih strojev in naprav

Z uveljavitvijo SKD klasifikacije NACE Rev.2. smo v kovinski industriji pridobili novo kategorijo oziroma panogo Popravila in montaža strojev in naprav, ki vsebuje naslednje poddejavnosti:

33.1	Popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav
33.11	Popravila kovinskih izdelkov
33.12	Popravila strojev in naprav
33.13	Popravila elektronskih in optičnih naprav
33.14	Popravila električnih naprav
33.15	Popravila in vzdrževanje ladij in čolnov
33.16	Popravila in vzdrževanje zračnih in vesoljskih plovil
33.17	Popravila in vzdrževanje drugih prevoznih sredstev
33.19	Popravila drugih naprav
33.2	Montaža industrijskih strojev in naprav
33.20	Montaža industrijskih strojev in naprav

5.5.1. Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz panoge Popravila in montaža strojev in naprav

V naslednji tabeli so prikazani osnovni podatki za dejavnost popravila in montaža strojev in naprav v letu 2015:

	popravila in montaža strojev		33.1.	33.2.
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2014	vrednost 2014
Število družb	589	109,10	280	309
Povp. št. zaposlenih po del. urah (celo št.)	6.985	100,00	4.073	2.912
Prihodki (ne vključujejo sprememb vrednosti zalog)	552.123.007	89,90	262.904.055	289.218.952
Kosmati donos od poslovanja	548.373.153	92,40	260.637.972	287.735.181
Čisti prihodki od prodaje	535.243.107	89,90	248.899.214	286.343.893
Čisti prih. od prodaje na domačem trgu	275.611.513	75,60	208.515.460	67.096.053
Čisti prihodki od prodaje na tujem trgu	259.631.594	112,60	40.383.754	219.247.840
Odhodki	518.943.466	91,00	262.383.542	256.559.924
Stroški blaga, materiala in storitev	285.065.338	82,90	116.777.301	168.288.037
Stroški dela	197.370.785	102,10	126.506.492	70.864.293
Amortizacija	14.806.854	96,00	6.767.251	8.039.603
POSLOVNI IZID	33.629.688	115,90	740.751	32.888.937
FINANČNI IZID	-1.983.318	63,70	-1.203.965	-779.353
Dobiček pred davki in obrestmi (EBIT)	34.320.995	117,70	1.402.666	32.918.329
Dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo (EBITDA)	49.127.849	110,20	8.169.917	40.957.932
Davek iz dobička	6.766.954	125,50	1.043.454	5.723.500
Čisti dobiček	34.295.888	111,40	6.358.593	27.937.295
Čista izguba	8.328.945	75,70	7.098.772	1.230.173
NETO ČISTI DOBIČEK / IZGUBA	25.966.943	131,20	-740.179	26.707.122
Enostavni denarni tok	40.773.797	115,80	6.027.072	34.746.725

Dodana vrednost (DV)	255.670.716	105,00	142.211.435	113.459.281
SREDSTVA	342.067.994	92,00	181.925.859	160.142.135
Zaloge	32.767.135	97,90	21.884.944	10.882.191
Kapital	156.265.838	105,20	72.088.073	84.177.765
Stopnja samofinanciranja (%)	46	114,30	40	53
Razmerje med tujimi in lastnimi viri	0,90	77,60	1,07	0,74
Koeficient zadolženosti	0,44	97,80	0,48	0,40
Celotna gospodarnost	1,06	98,10	1,00	1,13
EBITDA v prihodkih od prodaje (%)	9,18	122,60	3,28	14,30
Donosnost kapitala – ROE (%)	17,14	133,60	-1,00	34,42
Donosnost sredstev – ROA (%)	7,34	145,60	-0,40	15,93
Prihodki od prodaje na zaposlenega (EUR)	76.629	89,90	61.110	98.338
Delež prodaje na tujih trgih (%)	49	125,30	16	77
Stroški dela na zaposlenega (EUR)	28.257	102,10	31.060	24.337
Plače na zaposlenega (EUR)	20.194	102,00	21.611	18.211
Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	36.604	105,10	34.916	38.965
Stroški dela v dodani vrednosti (%)	77,2	97,20	89,0	62,5
Čisti dobiček na zaposlenega (EUR)	4.910	111,40	1.561	9.594
Čista izguba na zaposlenega (EUR)	1.192	75,70	1.743	422
Obračanje sredstev	2	100,00	1	2
Obračanje kapitala	4	89,70	3	4
Obrat zalog	8,70	107,40	5,40	15,20
Dnevi vezave zalog	41,90	92,50	67,70	24,00
Obrat terjatev	5,40	105,90	5,20	5,60
Dnevi vezave obveznosti	80	99,00	92	73
Dnevi vezave denarja	41	102,00	43	39
	vrednost 2015	Index 15/14	vrednost 2014	vrednost 2014
	popravila in montaža strojev		33.1.	33.2.

Tabela 23: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz Popravil in montaže strojev in naprav (SKD 33)

Dejavnost SKD 33 – Popravila in montaža strojev in naprav v letu 2015 beleži dokaj mešane indekse. Prihodek je na ravni celotne SKD 33 nižji za 10,1 % glede na leto 2014. Obe poddejavnosti sta v letu 2015 beležili različne rezultate na prihodkovni strani, in sicer je dejavnost Popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav (SKD 33.1) v letu 2015 beležila 0,2 % rast prihodkov (262,9 mio €), dejavnost Montaža industrijskih strojev in naprav (SKD 33.2) pa je zabeležila 17,8 % padec (289,2 mio €).

Izvoz se je na ravni celotne dejavnosti povečal za 12,6 %, dobiček pred davki in obrestmi (EBIT) pa za 17,7 %. Dodana vrednost na zaposlenega dosega 36.604 € in je za 5,1 % višja kot leto poprej. ROE z vrednostjo 17,14 in ROA z vrednostjo 7,34 sta se dokaj zvišala, delež stroškov dela v ustvarjeni dodani vrednosti pa dosega 77,2 in je za 2,8 % nižji glede na leto poprej. Stroški dela na zaposlenega so se povišali za 2,1 % in znašajo 28.257 € na vsakega zaposlenega.

5.5.2. Družbe

V nadaljevanju je po abecednem vrstnem redu navedenih po deset (ali manj) največjih družb dejavnosti Popravila in montaža strojev in naprav glede na ustvarjeno dodano vrednost, ki so urejene po velikostnih razredih družb.

mikro družbe

največje po dodani vrednosti

BISMARK, MONTAŽA, PROIZVODNJA IN POSREDNIŠTVO, D.O.O.
DORSSEN MONT, INDUSTRIJSKA MONTAŽA D.D.
ELEKTRO - KA MONTAŽA INDUSTRIJSKIH STROJEV IN NAPRAV D.O.O.
EXCENTER TRGOVSKO PROIZVODNA DRUŽBA D.O.O.
ISKRA STROJEGRADNJA IN VZDRŽEVANJE, D.O.O.
MONTAŽA TREND INTERIERI, MONTAŽA NOTRANJE OPREME IN INŽENIRING, D.O.O.
MZK NOVA, MONTAŽA, TRGOVINA, STORITVE D.O.O.
PRO MONTING, MONTAŽE, TRGOVINA IN STORITVE, D.O.O.
RUDIS MONT, DRUŽBA ZA PROIZVODNJO, MONTAŽNO DEJAVNOST IN STORITVE, D.O.O.
UCS, KUPCU PRILAGOJENI PROIZVODI, D.O.O.

male družbe

največje po dodani vrednosti

DS GALUN SERVIS, MONTAŽA INDUSTRIJSKIH STROJEV IN NAPRAV, D.O.O.
DSD KONSTRUKCIJE, IZDELAVA IN MONTAŽA JEKLENIH KONSTRUKCIJ D.O.O.
EMG ELEKTROINSTALACIJE IN MONTAŽA D.O.O.
MASTROJ, POSREDOVANJE, TRGOVINA NA DEBELO, SVETOVANJE D.O.O.
MONT-PLAN ROGAŠKA, MONTAŽE IN TRGOVINA, D.O.O.
M-TEHNOLOGIJA, MONTAŽA, POPRAVILO, PROGRAMIRANJE IN SERVISIRANJE STROJEV, D.O.O.
NAUTIC SERVICE, DRUŽBA ZA VZDRŽEVANJE PLOVIL, STROJNE IN ELEKTRO OPREME D.O.O.
PRODUKT OPREMA ZA AVTOSERVISNO DEJAVNOST D.O.O.
SAR AVTOMATIZACIJA KRMILNA TEHNIKA, AVTOMATIZACIJA, REGULACIJA D.O.O.
SSI SCHAEFER, LOGISTIČNI SISTEMI, D.O.O.

srednje in velike družbe

največje po dodani vrednosti

ADRIA AIRWAYS TEHNIKA, VZDRŽEVANJE LETAL, D.D.
ALIUS, PROIZVODNJA, MONTAŽA IN STORITVE D.O.O.
ALSTOM POWER SYSTEMS GMBH, MANNHEIM, PODRUŽNICA V SLOVENIJI
DANFOSS TRATA REGULACIJE OGREVANJA, PREZRAČEVANJA IN KLIMATIZACIJE, D.O.O.
HTZ HARMONIJA TEHNOLOGIJE IN ZNANJA, INVALIDSKO PODJETJE, D.O.O. VELENJE
JAVNA RAZSVETLJAVA D.D.
MOS SERVIS, TRGOVINA, STORITVE, INŽENIRING D.O.O.
SŽ - VLEKA IN TEHNIKA, D.O.O.
TALUM SERVIS IN INŽENIRING, INŽENIRING IN STORITVE VZDRŽEVANJA D.O.O.

5.5.3. Izvoz

Celotna dejavnost SKD 33 – Popravila in montaža strojev in naprav je v letu 2015 ustvarila okrog 259,6 mio € prihodka od prodaje na tujih trgih, kar je za 12,6 % več kot v 2014. Dejavnost Montaža industrijskih strojev in naprav (SKD 33.2) ustvari 85 % izvoza v celotni dejavnosti SKD 33, medtem ko panoga Popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav (SKD 33.1) z izvozom ustvari le slabih 15 % prihodkov celotnega izvoza SDK 33.

Pri panogi Montaža industrijskih strojev in naprav (SKD 33.2) je čisti prihodek od prodaje na tujem trgu dosegel okoli 219,2 mio €, medtem ko je pri dejavnosti Popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav (SKD 33.1) prihodek od prodaje na tujem trgu dosegel 40,4 mio €. Delež prodaje na tujih trgih je na ravni celotne dejavnosti v letu 2015 višji za dobre 25,3 % in je dosegal 49 %. Delež prodaje na tujih trgih v dejavnosti Montaža industrijskih strojev in naprav (SKD 33.2) znaša 77 % in se je povečal za 33 %.

Deleži izvoza panoge Popravila in montaža strojev in naprav

država namena	Izvoz v mio €
DANSKA	157,4
AVSTRIJA	21,8
ITALIJA	13,6
NEMČIJA	12,2
ZDRUŽENE DRŽAVE	11,5
HRVAŠKA	7,7
SRBIJA	3,0
DEVIŠKI OTOKI (BRITANSKI)	2,9
FRANCIJA	2,9
ČRNA GORA	2,5
OSTALO	24,2
Skupaj izvoz dejavnosti 33	259,6

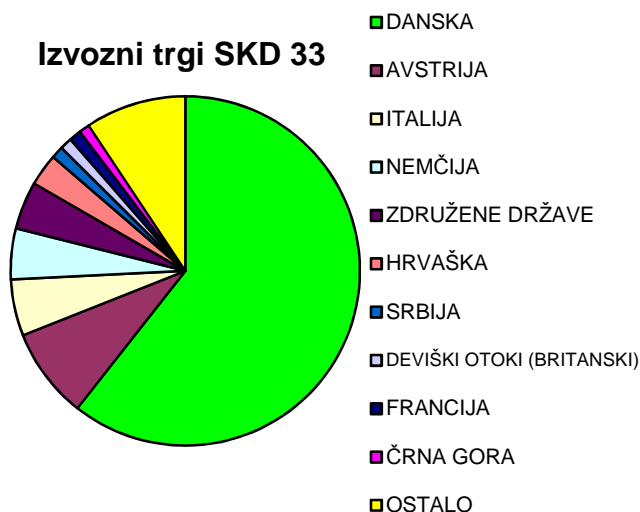

Tabela 24: Deleži izvoza dejavnosti Popravila in montaža strojev in naprav po državah

Pregled izvoza panoge Popravila in montaža strojev in naprav kaže, da se največ izvozi na Dansko (157,4 mio €), v Avstrijo (21,8 mio €), Italijo (13,6 mio €) in Nemčijo (12,2 mio €). Vrednosti izvoza v posamezne države so razvidne v zgornji tabeli.

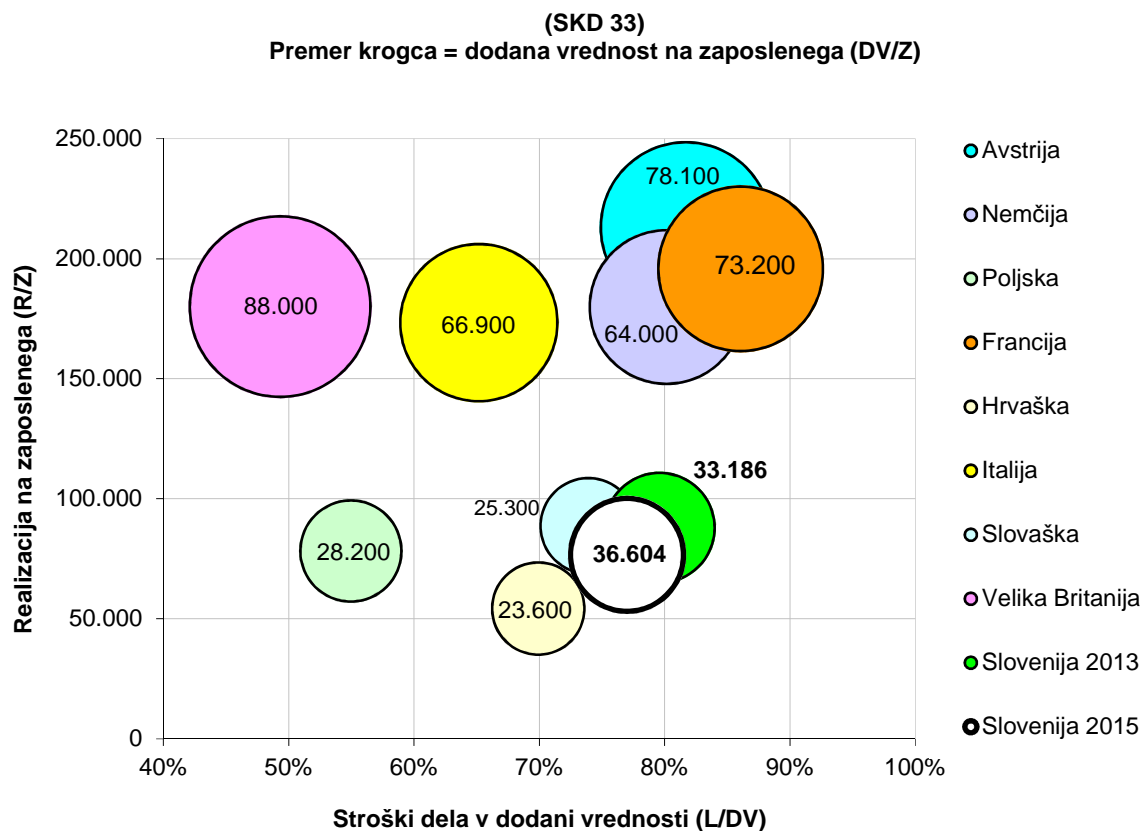
5.5.4. Primerjave z mednarodnim okoljem

Primerjava panoge Popravila in montaže strojev in naprav v posameznih državah EU je narejena s tremi kazalniki konkurenčnosti, ki so opisani v točki 1.3 (Konkurenčno pozicioniranje kovinske industrije).

Primerjava je izvedena za leto 2013, saj za države Evropske unije v bazah Eurostata ni novejših podatkov. Kot dodatna entiteta je v to sliko leta 2013 vključena "Slovenija (2015)".

5.5.4.1. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Popravila in montaža strojev in naprav (SKD 33)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 33: Primerjava dejavnosti Popravila in montaža strojev in naprav (SKD 33) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

Pri dejavnosti SKD 33 – Popravila in montaža strojev in naprav je na sliki ponovno opaziti razpršenost proizvajalk. Ločijo se predvsem na podlagi stroškov dela v dodani vrednosti, in sicer ima najnižje Velika Britanija (49,32 %), najvišje pa Francija (86,07 %). Realizacija in dodana vrednost na zaposlenega sta si pri večjih državah dokaj podobni. Izstopata le Avstrija, ki ustvari 78.100 € dodane vrednosti na zaposlenega in 213.000 € realizacije na zaposlenega, ter Velika Britanija, ki ustvari 88.000 € dodane vrednosti na zaposlenega in realizira 180.000 € na zaposlenega.

Slovenija je v podobni situaciji kot mnogokrat do sedaj, saj so si doseženi rezultati podobni skoraj vsako opazovano leto. Stroški dela so nekako na sredini oziroma bolj v ozadju ostalih proizvajalk, medtem ko sta realizacija in dodana vrednost na zaposlenega za polovico (ali več) manjši od evropskih rezultatov.

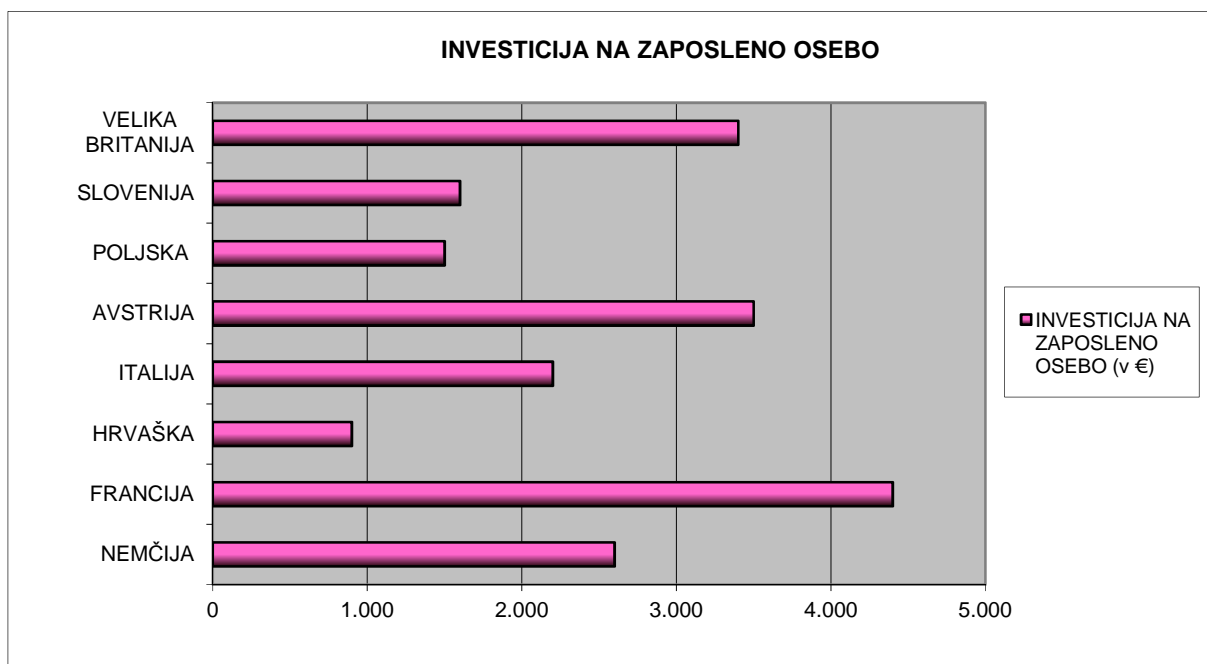
V letu 2015 je imela Slovenija v primerjavi z letom 2013 podobne rezultate. Številke odstopajo le pri realizaciji na zaposlenega, ki se je znižala za slabih 10.000 €. Ostala dva parametra nista doživela drastičnih sprememb (L/DV nižji za 2,6 %, DV/Z pa višja za dobrih 3.000 €).

5.5.4.2. Investicije v panogi

POPRAVILA IN MONTAŽA STROJEV IN NAPRAV (SKD 33)	DRŽAVA	DELEŽ PRIHODKA VLOŽENEGA V INVESTICIJO DEJAVNOSTI	INVESTICIJA NA ZAPOSLENO OSEBO (v €)
	NEMČIJA	1,5 %	2.600
	FRANCIJA	0,1 %	4.400
	HRVAŠKA	12,8 %	900
	ITALIJA	2,5 %	2.200
	AVSTRIJA	0,6 %	3.500
	POLJSKA	0,5 %	1.500
	SLOVENIJA	4,0 %	1.600
	VELIKA BRITANIJA	0,2 %	3.400

Tabela 25: Investicije v panogi SKD 33

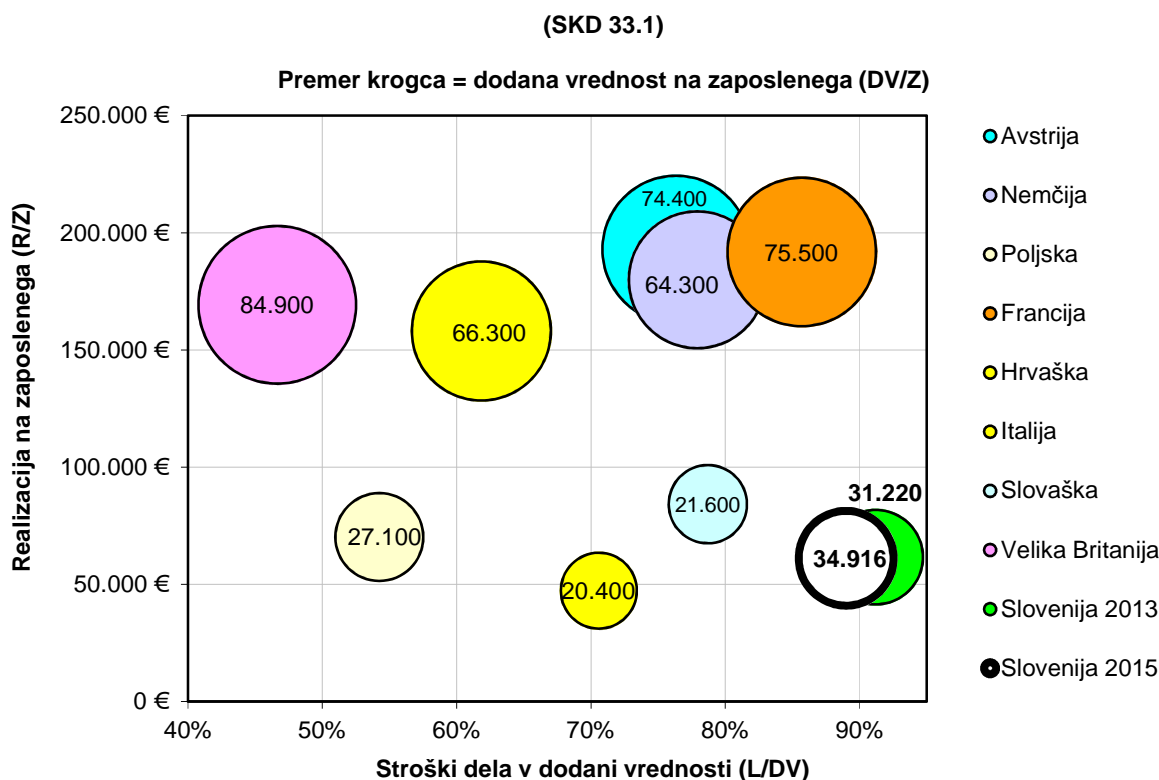
Pri dejavnosti SKD 33 – Popravilo in montaža strojev in naprav lahko vidimo, da je delež sredstev, namenjenih razvoju in raziskavam, pri opazovanih državah dokaj razgiban, saj se giblje med 0,1 % (Francija) in 12,8 % (Hrvaška). Tudi tukaj vidimo določeno razpršenost vloženih sredstev na zaposlenega. V večjih evropskih državah največ za to namenijo v Veliki Britaniji (3.400 €) in Avstriji (3.500 €). Slovenija ima pri tej dejavnosti investiran delež prihodka, ki je namenjen v investicijo dejavnosti, 4,0 %, investicija na zaposleno osebo pa znaša 1.600 €.

Graf 34: Investicije v panogi SKD 33

5.5.4.3. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav (SKD 33.1)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 35: Primerjava dejavnosti Popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav (SKD 33.1) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU

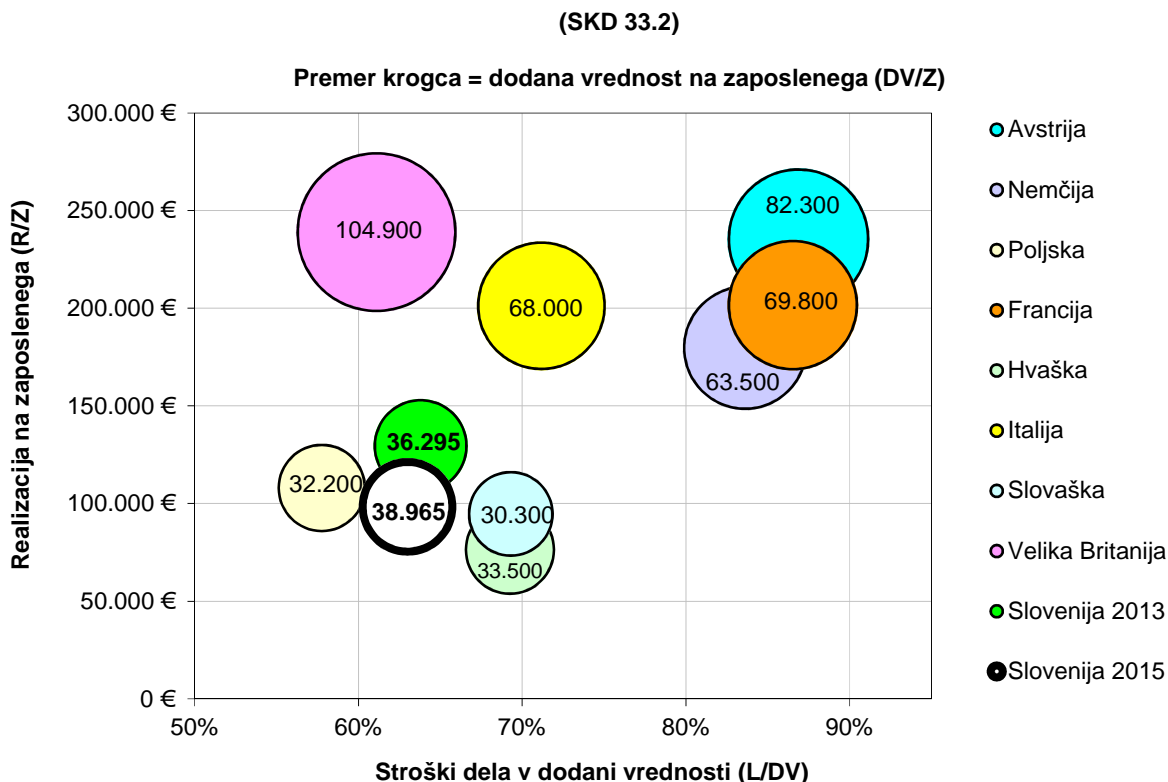
Tukaj lahko vidimo enako sliko kot v prejšnji panogi. Vsi "veliki" so daleč pred ostalimi državami. Na prvem mestu je z najnižjimi stroški dela (46,64 %) in največjo ustvarjeno dodano vrednostjo na zaposlenega (84.900 €) Velika Britanija, najvišjo realizacijo na zaposlenega pa dosegata Avstrija (192.911 €) in Francija (191.822 €).

Slovenija je imela **v letu 2013** 91,2 % stroškov dela v dodani vrednosti, 61.596 € realizacije na zaposlenega ter 31.220 € dodane vrednosti na zaposlenega, kar nas uvršča bolj proti dnu grafa.

Dodana vrednost na zaposlenega je **v letu 2015** višja za slabih 3.700 €, realizacija na zaposlenega pa je praktično enaka v primerjavi z vrednostjo izpred dveh let. Stroški dela v dodani vrednosti so v letu 2015 nižji za 2,2 % in znašajo 89 %.

5.5.4.4. Primerjava po R/Z, L/DV, DV/Z z mednarodnim okoljem – EU za dejavnost Montaža industrijskih strojev in naprav (SKD 33.2)

Rezultate primerljivih panog v EU povzemamo po Eurostatu, kjer so najnovejši popolni podatki za leto 2013

Graf 36: Primerjava dejavnosti Montaža industrijskih strojev in naprav (SKD 33.2) po R/Z, L/DV, DV/Z - EU

Zanimiva slika se nam kaže pri panogi SKD 33.2 – Montaža industrijskih strojev in naprav. Pri "storitvah" Slovenija v letu 2013 kaže podobno sliko kot velikokrat doslej, saj sta realizacija in dodana vrednost na zaposlenega še vedno za 1,5 do 2-krat manjša kot pri ostalih državah (upoštevajoč samo velike države). Le stroški dela v dodani vrednosti so pri Sloveniji nekoliko nižji in znašajo 63,8 %. Pri ostalih državah se stroški dela v dodani vrednosti nahajajo v razponu od 55 % do 90 %, pri čemer imata najvišje Avstrija in Francija.

Najboljšo realizacijo na zaposlenega (238.984 €) in dodano vrednost (104.900 €) ustvari Velika Britanija. Po ustvarjeni dodani vrednosti ji je še najbližje Avstrija (82.300 €), vendar ima za slabih 22.000 € nižjo realizacijo na zaposlenega kot Velika Britanija. Ostale večje proizvajalke dokaj zaostajajo za omenjenima državama.

V letu 2015 sta v Sloveniji parametra dodana vrednost na zaposlenega (+2.600 €) ter stroški dela v dodani vrednosti (-0,8 %) na podobni ravni kot v letu 2013, realizacija na zaposlenega pa je za dobrih 30.000 € nižja v primerjavi z letom 2013.

6. SEZNAM GRAFOV

Graf 1: Kovinska industrija znotraj predelovalnih dejavnosti	8
Graf 2: Prodaja na domačem in tujem trgu	12
Graf 3: Struktura zaposlenih	12
Graf 4: Struktura dodane vrednosti	13
Graf 5: Struktura prihodka	13
Graf 6: Struktura izvoza	14
Graf 7: Pozicija panog kovinske industrije po R/Z, L/DV, DV/Z v letu 2015	14
Graf 8: Indeks obsega industrijske proizvodnje (v %)	16
Graf 9: Dodana vrednost na zaposlenega (v €)	19
Graf 10: Konkurenčno pozicioniranje glede na velikost družb	21
Graf 11: Konkurenčno pozicioniranje glede na izvor kapitala	23
Graf 12: Primerjava dejavnosti proizvodnje kovinskih izdelkov, razen strojev in naprav (SKD 25) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	32
Graf 13: Investicije v panogi SKD 25	33
Graf 14: Primerjava dejavnosti proizvodnje gradbenih kovinskih izdelkov (SKD 25.1) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	34
Graf 15: Primerjava dejavnosti kovanje, stiskanje, vtiskovanje in valjanje kovin (SKD 25.5) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	35
Graf 16: Primerjava dejavnosti proizvodnje jedilnega pribora, ključavnic, orodja (SKD 25.7) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	36
Graf 17: Primerjava dejavnosti proizvodnje drugih kovinskih izdelkov (SKD 25.9) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	37
Graf 18: Primerjava dejavnosti proizvodnje drugih strojev in naprav (SKD 28) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	42
Graf 19: Investicije v panogi SKD 28	43
Graf 20: Primerjava dejavnosti proizvodnje strojev za splošne namene (SKD 28.1) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	43
Graf 21: Primerjava dejavnosti drugih naprav za splošne namene (SKD 28.2) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	44
Graf 22: Primerjava dejavnosti proizvodnje drugih strojev za posebne namene (SKD 28.9) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	45
Graf 23: Primerjava dejavnosti Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic (SKD 29) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	49
Graf 24: Investicije v panogi SKD 29	50
Graf 25: Primerjava dejavnosti Proizvodnja motornih vozil (SKD 29.1) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	51
Graf 26: Primerjava dejavnosti Proizvodnja karoserij za vozila, prikolice in polprikolice (SKD 29.2) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	52
Graf 27: Primerjava dejavnosti Proizvodnja delov in opreme za motorna vozila (SKD 29.3) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	53
Graf 28: Primerjava dejavnosti Proizvodnja drugih vozil in plovil (SKD 30) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	57
Graf 29: Investicije v panogi SKD 30	58
Graf 30: Primerjava dejavnosti Gradnja ladij in čolnov (SKD 30.1) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	59
Graf 31: Primerjava dejavnosti Proizvodnja železniških in drugih tirnih vozil (SKD 30.2) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	60
Graf 32: Primerjava dejavnosti Proizvodnja drugih vozil (SKD 30.9) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	61
Graf 33: Primerjava dejavnosti Popravila in montaža strojev in naprav (SKD 33) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	66
Graf 34: Investicije v panogi SKD 33	67
Graf 35: Primerjava dejavnosti Popravila kovinskih izdelkov, strojev in naprav (SKD 33.1) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	68
Graf 36: Primerjava dejavnosti Montaža industrijskih strojev in naprav (SKD 33.2) po R/Z, L/DV, DV/Z – EU	69

7. SEZNAM TABEL

Tabela 1: Umeščenost kovinske industrije znotraj slovenskega industrijskega prostora	9
Tabela 2: Osnovni podatki za leto 2015	11
Tabela 3: Indeksi obsega industrijske proizvodnje	15
Tabela 4: Število družb v kovinski industriji	17
Tabela 5: Število zaposlenih v kovinski industriji	18
Tabela 6: Osnovni podatki glede na velikost družbe	20
Tabela 7: Osnovni podatki glede na izvor kapitala	23
Tabela 8: Izvoz kovinske industrije v letu 2014	24
Tabela 9: Izvoz kovinske industrije – panoge izvoznice	25
Tabela 10: Izvoz kovinske industrije po državah	25
Tabela 11: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz Proizvodnje kovinskih izdelkov (SKD 25)	29
Tabela 12: Deleži izvoza dejavnosti proizvodnje kovinskih izdelkov po državah	31
Tabela 13: Investicije v panogi SKD 25	33
Tabela 14: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, dobiček, strošek dela in izvoz Proizvodnje strojev in naprav (SKD 28)	39
Tabela 15: Deleži izvoza dejavnosti Proizvodnja strojev in naprav po državah	41
Tabela 16: Investicije v panogi SKD 28	42
Tabela 17: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela Proizvodnje motornih vozil, prikolic in polprikolic (SKD 29)	47
Tabela 18: Deleži izvoza dejavnosti Proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic po državah	48
Tabela 19: Investicije v panogi SKD 29	50
Tabela 20: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz Proizvodnje drugih vozil in plovil (SKD 30)	55
Tabela 21: Deleži izvoza dejavnosti Proizvodnja drugih vozil in plovil po državah	56
Tabela 22: Investicije v panogi SKD 30	58
Tabela 23: Prihodek, zaposlenost, dodana vrednost, strošek dela in izvoz Popravil in montaže strojev in naprav (SKD 33)	63
Tabela 24: Deleži izvoza dejavnosti Popravila in montaža strojev in naprav po državah	65
Tabela 25: Investicije v panogi SKD 33	67

8. VIRI

- Kazalniki poslovanja SKEP GZS, na osnovi podatkov AJPES in SURS
- Podatki Združenja kovinske industrije
- Letno poročilo ORGALIME
- Statistični podatki EuroStat
- Podatki: SURS, AJPES
- GVIN
- Spletne strani